

**Roczne Skonsolidowane
Sprawozdanie Finansowe
Grupy Kapitałowej Banku BPH SA**

**za rok
2013**

Spis treści	
Skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	4
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	8
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	9
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
Noty do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku BPH SA za 2013 rok	11
Podstawowe dane o emitencie	11
Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	11
Znaczące zasady rachunkowości	12
a) Oświadczenie o zgodności	12
b) Zasady sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	12
c) Kontynuacja działalności.....	19
d) Wartości szacunkowe	20
e) Aktywa i zobowiązania finansowe	23
f) Transakcje repo (sbb) i reverse repo (bsb).....	26
g) Kompensowanie instrumentów finansowych.....	26
h) Rachunkowość zabezpieczeń.....	26
i) Utrata wartości aktywów finansowych	26
j) Leasing operacyjny	28
k) Należności z tytułu umów leasingu finansowego	29
l) Wartości niematerialne	29
m) Rzeczowe aktywa trwałe	29
n) Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	30
o) Przychody i koszty do rozliczenia w czasie	30
p) Rezerwy.....	30
q) Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe.....	31
r) Kapitały własne.....	31
s) Przychody i koszty odsetkowe	31
t) Przychody i koszty prowizyjne.....	32
u) Zasady ujmowania przychodów z tytułu wynagrodzenia za usługi ubezpieczeniowe	32
v) Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	32
w) Wynik na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży	33
x) Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	33
y) Przeliczenie walut obcych	33
z) Podatki	33
aa) Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	33
bb) Dane porównawcze	34
cc) Sezonowość lub cykliczność działalności	37
1. Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych	38
2. Wynik z tytułu odsetek	42
3. Odpisy z tytułu utraty wartości	43
4. Wynik z tytułu prowizji	43
5. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	44
6. Wynik na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży	44
7. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	44
8. Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	45
9. Podatek dochodowy	46
10. Zysk i wartość księgowa na jedną akcję	46
11. Kasa i operacje z Bankiem Centralnym.....	47
12. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	47
13. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	47
14. Należności od banków	49
15. Należności od klientów	49
16. Odpisy z tytułu utraty wartości należności	51

17.	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	54
18.	Aktywa trwałe rzeczowe	54
19.	Wartości niematerialne	56
20.	Aktywa przeznaczone do sprzedaży i zobowiązania związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	60
21.	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	61
22.	Pozostałe aktywa	64
23.	Zobowiązania wobec banków	64
24.	Zobowiązania wobec klientów	65
25.	Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	66
26.	Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	66
27.	Rezerwy	67
28.	Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat 68	
29.	Pozostałe zobowiązania	68
30.	Zobowiązania podporządkowane	69
31.	Kapitały razem	69
32.	Dywidendy	71
33.	Wartość godziwa	71
34.	Rachunkowość zabezpieczeń	76
35.	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych	76
36.	Postępowania sądowe	77
37.	Zobowiązania i aktywa warunkowe	78
38.	Fundusz ochrony środków gwarantowanych	80
39.	Działalność powiernicza	81
40.	Płatności z tytułu umów najmu	82
41.	Podmioty powiązane	82
42.	Aktywa i pasywa w walutach obcych	88
43.	Ważne wydarzenia występujące po końcu okresu sprawozdawczego	89
44.	Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników	89
44.1.	Rezerwy na krótkoterminowe świadczenia pracownicze	89
44.2.	Programy określonych świadczeń	89
44.3.	Długoterminowy Program Motywacyjny General Electric Company (GE)	90
44.4.	Program zmiennych składników wynagrodzeń	92
45.	Zarządzanie ryzykiem w Banku BPH SA	93
45.1.	Zarządzanie ryzykiem	93
45.2.	Ryzyko rynkowe	94
45.2.1	Ryzyko walutowe	96
45.2.2	Ryzyko stopy procentowej	96
45.3.	Ryzyko płynności	98
45.4.	Ryzyko kredytowe	102
45.5.	Ryzyko operacyjne	115
45.6.	Pochodne instrumenty finansowe	116
45.7.	Kompensowanie aktywów i zobowiązań	119
45.8.	Zarządzanie kapitałem	120

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

w tys. zł

	Noty	Za rok kończący się	
		31.12.2013	31.12.2012 (przekształcony)*
Przychody z tytułu odsetek		1 538 190	1 930 684
Koszty z tytułu odsetek		-557 892	-678 753
Wynik z tytułu odsetek	2	980 298	1 251 931
Odpisy z tytułu utraty wartości	3	-139 221	-119 948
Wynik z tytułu odsetek uwzględniający odpisy z tytułu utraty wartości		841 077	1 131 983
Przychody z tytułu prowizji		610 076	620 385
Koszty z tytułu prowizji		-181 111	-189 925
Wynik z tytułu prowizji	4	428 965	430 460
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	5	107 720	118 697
Wynik na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży	6	2 368	949
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	7	-1 131 739	-1 334 567
Pozostałe przychody operacyjne	8	43 758	18 990
Pozostałe koszty operacyjne	8	-27 246	-24 311
Zysk przed opodatkowaniem		264 903	342 201
Podatek dochodowy	9	-60 093	-72 617
Zysk za okres		204 810	269 584
1. przypadający na akcjonariuszy Banku		192 383	258 529
2. przypadający na udziały niekontrolujące		12 427	11 055
Zysk za okres oraz rozwodniony zysk za okres na jedną akcję zwykłą przypadający na akcjonariuszy Banku (w zł)	10	2,51	3,37

* Przekształcenie danych porównawczych zaprezentowano w nocy „Znaczące zasady rachunkowości”, lit. bb) Dane porównawcze

Noty przedstawione na stronach od 11 do 123 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku BPH SA.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

w tys. zł

	Za rok kończący się	
	31.12.2013	31.12.2012 (przekształcony)*
Zysk za okres	204 810	269 584
Inne całkowite dochody niepodlegające przeklasyfikowaniu na zyski lub straty w kolejnych okresach:	2 679	2 510
Przeszacowanie aktuarialne (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	2 679	2 510
Inne całkowite dochody podlegające przeklasyfikowaniu na zyski lub straty w kolejnych okresach:	-3 949	3 600
wynik z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	-4 299	4 372
rozliczenie skumulowanych zysków i strat związanych z instrumentami zabezpieczającymi, które zostały wyłączone z rachunkowości zabezpieczeń (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	350	-772
Całkowite dochody ogółem	203 540	275 694
1. przypadające na akcjonariuszy Banku	191 452	264 496
2. przypadające na udziały niekontrolujące	12 088	11 198

* Przekształcenie danych porównawczych zaprezentowano w nocy „Znaczące zasady rachunkowości”, lit. bb) Dane porównawcze

Noty przedstawione na stronach od 11 do 123 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku BPH SA.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

w tys. zł

	Noty	Stan na dzień		
		31.12.2013	31.12.2012 (przekształcony)*	31.12.2011 (przekształcony)*
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	11	1 073 375	1 373 521	1 128 447
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	13	6 481 743	4 731 429	5 332 906
Należności od banków	14	326 630	648 311	407 044
Należności od klientów	15	22 861 620	25 381 476	27 855 891
<i>w tym: odpisy z tytułu utraty wartości</i>	16	-2 314 959	-2 446 633	-2 793 129
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	17	359 700	353 378	387 558
Aktywa trwałe rzeczowe	18	321 160	297 116	314 381
Wartości niematerialne	19	1 067 180	1 071 442	1 103 722
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	20	99 662	131 067	1 065
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	21	229 967	264 771	278 511
Pozostałe aktywa	22	182 926	163 928	221 247
Aktywa razem		33 003 963	34 416 439	37 030 772

* Przekształcenie danych porównawczych zaprezentowano w nocy „Znaczące zasady rachunkowości”, lit. bb) Dane porównawcze

Noty przedstawione na stronach od 11 do 123 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku BPH SA.

w tys. zł

	Noty	Stan na dzień		
		31.12.2013	31.12.2012 (przekształcony)*	31.12.2011 (przekształcony)*
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		0	1 042	1 053
Zobowiązania wobec banków	23	314 780	375 612	263 372
Zobowiązania wobec klientów	24	13 361 090	13 015 342	13 618 079
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	25	12 716 930	14 435 930	16 586 384
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	26	189 415	125 273	193 425
Zobowiązania związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	20	15 193	8 128	0
Rezerwy	27	73 740	87 381	94 886
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	28	151 858	218 277	317 087
Pozostałe zobowiązania	29	540 639	699 685	684 012
Zobowiązania podporządkowane	30	680 249	682 922	674 244
Kapitał własny	31			
Kapitał podstawowy		383 340	383 340	383 340
Inne składniki kapitałów		4 074 713	3 854 665	3 641 030
Zyski zatrzymane, w tym:		470 913	497 642	445 986
Wynik finansowy z lat ubiegłych		278 530	239 113	237 627
Wynik roku bieżącego		192 383	258 529	208 359
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		4 928 966	4 735 647	4 470 356
Udziały niekontrolujące		31 103	31 200	127 874
Kapitał własny ogółem		4 960 069	4 766 847	4 598 230
Kapitał własny i zobowiązania razem		33 003 963	34 416 439	37 030 772
Wartość księgowa na jedną akcję zwykłą (w zł)	10	64,29	61,77	58,31

* Przekształcenie danych porównawczych zaprezentowano w nocy „Znaczące zasady rachunkowości”, lit. bb) Dane porównawcze

Noty przedstawione na stronach od 11 do 123 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku BPH SA.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

w tys. zł

	KAPITAŁ WŁASNY PRZYPISANY AKCJONARIUSZOM BANKU							Kapitały niekontrolujące	KAPITAŁY RAZEM
	Kapitał podstawowy	Zyski zatrzymane	Inne dochody całkowite	Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Pozostałe kapitały rezerwowe	RAZEM		
Kapitały na początek okresu 01.01.2013 (po przekształceniu)*	383 340	497 642	48 206	2 559 511	308 338	938 610	4 735 647	31 200	4 766 847
Zysk za okres	0	192 383	0	0	0	0	192 383	12 427	204 810
Inne całkowite dochody									
przeszacowanie aktuarialne (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	2 679	0	0	0	2 679	0	2 679
wynik z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	-3 960	0	0	0	-3 960	-339	-4 299
rozliczenie skumulowanych zysków i strat związanych z instrumentami zabezpieczającymi, które zostały wyłączone z rachunkowości zabezpieczeń (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	350	0	0	0	350	0	350
przeniesienie nierozliczonej wartości wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających (po uwzględnieniu podatku odroczonego) z innych dochodów całkowitych do zysków zatrzymanych **	0	30 216	-30 216	0	0	0	0	0	0
Inne całkowite dochody ogółem	0	30 216	-31 147	0	0	0	-931	-339	-1 270
Całkowite dochody ogółem	0	222 599	-31 147	0	0	0	191 452	12 088	203 540
Transakcje z akcjonariuszami odniesione bezpośrednio na kapitał									
podział zysku – odpis na kapitał zapasowy	0	-249 328	0	249 328	0	0	0	-12 185	-12 185
transakcje z tytułu płatności w formie akcji	0	0	0	0	0	1 867	1 867	0	1 867
Kapitały na koniec okresu 31.12.2013	383 340	470 913	17 059	2 808 839	308 338	940 477	4 928 966	31 103	4 960 069

* Przekształcenie danych porównawczych zaprezentowano w nocie „Znaczące zasady rachunkowości”, lit. bb) Dane porównawcze

** Przeniesienie zostało szczegółowo opisane w nocie 31

Noty przedstawione na stronach od 11 do 123 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku BPH SA.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

w tys. zł

	KAPITAŁ WŁASNY PRZYPISANY AKCJONARIUSZOM BANKU							Kapitały niekontrolujące	KAPITAŁY RAZEM
	Kapitał podstawowy	Zyski zatrzymane	Inne dochody całkowite	Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Pozostałe kapitały rezerwowe	RAZEM		
Kapitały na początek okresu 01.01.2012	383 340	455 784	32 441	2 352 638	308 338	937 815	4 470 356	127 874	4 598 230
Zmiana zasad rachunkowości	0	-9 798	9 798	0	0	0	0	0	0
Kapitały na początek okresu (po przekształceniu)*	383 340	445 986	42 239	2 352 638	308 338	937 815	4 470 356	127 874	4 598 230
Zysk za okres (po przekształceniu)*	0	258 529	0	0	0	0	258 529	11 055	269 584
Inne całkowite dochody									
przeszacowanie aktuarialne (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	2 510	0	0	0	2 510	0	2 510
wynik z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	4 229	0	0	0	4 229	143	4 372
rozliczenie skumulowanych zysków i strat związanych z instrumentami zabezpieczającymi, które zostały wyłączone z rachunkowości zabezpieczeń (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	0	-772	0	0	0	-772	0	-772
Inne całkowite dochody ogółem	0	0	5 967	0	0	0	5 967	143	6 110
Całkowite dochody ogółem	0	258 529	5 967	0	0	0	264 496	11 198	275 694
Transakcje z akcjonariuszami odniesione bezpośrednio na kapitał									
podział zysku – odpis na kapitał zapasowy	0	-206 873	0	206 873	0	0	0	-107 872	-107 872
transakcje z tytułu płatności w formie akcji	0	0	0	0	0	795	795	0	795
Kapitały na koniec okresu 31.12.2012 (po przekształceniu)	383 340	497 642	48 206	2 559 511	308 338	938 610	4 735 647	31 200	4 766 847

* Przekształcenie danych porównawczych zaprezentowano w nocie „Znaczące zasady rachunkowości”, lit. bb) Dane porównawcze

Noty przedstawione na stronach od 11 do 123 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku BPH SA.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

w tys. zł

	Noty	Za rok kończący się	
		31.12.2013	31.12.2012 (przekształcony)*
Zysk za okres przypadający na akcjonariuszy banku		192 383	258 529
Zysk za okres przypadający na udziały niekontrolujące		12 427	11 055
Korekty razem		2 593 091	3 567 821
Amortyzacja	7	91 131	85 380
Przychody z tytułu odsetek	2	-1 538 190	-1 930 684
Koszty z tytułu odsetek	2	557 892	678 753
Podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	9	60 093	72 617
Przychody odsetkowe otrzymane		1 552 814	1 982 573
Koszty odsetkowe zapłacone		-704 636	-619 559
Podatek zapłacony		-47 468	-43 527
Zyski /straty ze sprzedaży inwestycji		-37 285	-1 951
Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości		-131 674	-346 496
Zmiana stanu aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		45 342	1 525 980
Zmiana stanu należności od banków		-12 259	-31 482
Zmiana stanu należności od klientów		2 644 621	2 726 853
Zmiana stanu pozostałych aktywów		49 550	44 575
Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		3 605	4 921
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		-61 726	112 187
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów i pozostałych instytucji		358 040	-615 842
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		-66 419	-98 810
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań		-170 340	22 333
Przepływy netto z działalności operacyjnej		2 797 901	3 837 405
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		-111 408	-94 233
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		18 252	1 964
Przepływy netto z działalności inwestycyjnej		-93 156	-92 269
Dywidendy wypłacone		-12 185	-107 872
Zaciągnięcie długoterminowych kredytów i pożyczek		9 706	12 192 480
Splata długoterminowych kredytów i pożyczek		-1 600 910	-14 386 022
Emisja papierów wartościowych		193 260	128 096
Wykup papierów wartościowych własnej emisji		-128 096	-196 989
Przepływy netto z działalności finansowej		-1 538 225	-2 370 307
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM		1 166 520	1 374 829
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK OKRESU	12	5 854 913	4 480 084
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU	12	7 021 433	5 854 913
ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I EKWIWALENTÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH		1 166 520	1 374 829

* Przekształcenie danych porównawczych zaprezentowano w nocy „Znaczące zasady rachunkowości”, lit. bb) Dane porównawcze

Noty przedstawione na stronach od 11 do 123 stanowią integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku BPH SA.

Noty do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku BPH SA za 2013 rok

Podstawowe dane o emitencie

Bank BPH Spółka Akcyjna jest Bankiem mającym siedzibę w Polsce, ul. Płk Jana Pałubickiego 2, 80-175 Gdańsk. Bank jest wpisany do rejestru prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Gdańsk – Północ w Gdańsku, pod numerem KRS 0000010260. Numer identyfikacji podatkowej (NIP) – 675-000-03-84.

Bank należy do grupy kapitałowej General Electric Capital Corporation z siedzibą w Stanach Zjednoczonych. Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest GE Corporation.

Głównym akcjonariuszem Banku BPH SA jest GE Investments Poland Sp. z o.o., która posiada 83,74% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Łącznie poprzez swoje spółki zależne grupa General Electric posiada 89,16% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Do podstawowej działalności Banku BPH SA należy przyjmowanie wkładów pieniężnych, prowadzenie rachunków bankowych, udzielanie kredytów, prowadzenie bankowych rozliczeń pieniężnych oraz wykonywanie czynności bankowych na podstawie ustawy Prawo Bankowe. Przedmiot działalności został szczegółowo przedstawiony w Statucie Banku.

Bank BPH SA jest podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej Banku BPH SA (zwanej dalej Grupą Kapitałową Banku BPH, Grupą Banku BPH, Grupą Kapitałową lub Grupą).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku prezentowane roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Banku BPH obejmuje spółkę zależną BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o., w której Bank posiada 100% udziałów i głosów na Zgromadzeniu Wspólników, wraz ze spółką BPH Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA., w której Bank posiada pośrednio 50,14% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Struktura organizacyjna wraz z informacją dotyczącą rodzaju powiązań w grupie wg stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Podmiot	Siedziba	Udział % Banku w głosach na WZA/ZW spółki
Jednostka dominująca		
Bank BPH Spółka Akcyjna	Gdańsk	
Jednostki zależne objęte konsolidacją		
BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.	Warszawa	100,00%
Jednostka pośrednio zależna – zależna od BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.		
BPH Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	50,14%

Działalność podmiotów objętych konsolidacją została omówiona w Sprawozdaniu z działalności.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPH SA za 2013 roku (dalej zwane „roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe”) zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku BPH SA dnia 12 marca 2014 roku.

Znaczące zasady rachunkowości

a) Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 330 z późniejszymi zmianami) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

b) Zasady sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Banku sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym zostały sporządzone na ten sam koniec okresu sprawozdawczego, co sprawozdanie finansowe jednostki dominującej.

Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przystaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Wszystkie salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty również podlegają eliminacji chyba, że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przyjęto zasadę wyceny według wartości godziwej dla instrumentów pochodnych, pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości amortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Dla pozostałych aktywów i zobowiązań przyjęto zasadę wyceny według kosztu.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Grupa Bank nie dokonała istotnych zmian zasad rachunkowości w stosunku do zasad przyjętych w poprzednim okresie z wyjątkiem zmiany sposobu ujmowania zysków lub strat aktuarialnych w związku ze zmianą MSR 19 „Świadczenia pracownicze”. W dalszej części niniejszej noty zaprezentowano zmiany standardy i interpretacje, które weszły w życie od dnia 1 stycznia 2013 r. wraz z ich wpływem na niniejsze sprawozdanie finansowe.

Polityka rachunkowości Grupy uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji za wyjątkiem standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie po końcu okresu sprawozdawczego. W dalszej części niniejszej noty zaprezentowano standardy i interpretacje zatwierdzone przez UE, które jeszcze nie weszły w życie oraz standardy i interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE wraz z ich przewidywanym wpływem na sprawozdanie finansowe Grupy.

W ocenie Grupy wdrożenie standardów i interpretacji zatwierdzonych i opublikowanych przez UE, które weszły lub wejdą w życie po końcu okresu sprawozdawczego oraz standardów i

interpretacji oczekujących na zatwierdzenia przez UE nie będzie mieć istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy, za wyjątkiem standardu MSSF 9, „Instrumenty finansowe”, MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”. Wpływ wdrożenia tych standardów na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy nie został jeszcze oceniony. Grupa planuje wdrożenie tych standardów i interpretacji w terminach określonych w tych standardach i interpretacjach bez wcześniejszego zastosowania.

Standardy i Interpretacje, które weszły w życie od dnia 1 stycznia 2013:

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Data wejścia w życie
MSSF 13 <i>Wycena według wartości godziwej</i>	<p>MSSF 13 zastąpił wskazówki dotyczące wyceny według wartości godziwej zawarte w poszczególnych standardach jednym źródłem wskazówek w zakresie wyceny według wartości godziwej. Definiuje on wartość godziwą, ustala ramy dla wyceny w wartości godziwej oraz określa wymagania co do ujawnień dla wycen według wartości godziwej. MSSF 13 wyjaśnia „jak” ustalić wartość godziwą, jeśli jest to wymagane lub dozwolone przez inne standardy.</p> <p>Standard zawiera szczegółową strukturę ujawnień, która dodaje do istniejących wymogów ujawnienia w celu dostarczenia informacji, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę metod i danych wykorzystanych przy dokonywaniu wyceny według wartości godziwej a dla powtarzalnych wycen według wartości godziwej, które wykorzystują niedostępne dane, wpływ tych wycen na wynik finansowy lub inne całkowite dochody.</p> <p>Nowy standard oraz zmiany do istniejących standardów zostały zastosowane przez Bank w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Ujawnienia wymagane MSSF 13 zostały zaprezentowane w nocie 33 „Wartość godziwa”</p>	1 stycznia 2013
Zmiany do MSR 1 <i>Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji innych całkowitych dochodów</i>	<p>Zmiany wymagają, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> jednostka prezentowała osobno te pozycje innych całkowitych dochodów, które mogą w przyszłości być przeklasyfikowane do wyniku finansowego, od tych, które nigdy nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego. Jeśli pozycje innych całkowitych dochodów są prezentowane przed odnośnymi skutkami podatkowymi, wówczas łączne kwoty podatku powinny być zaalokowane do poszczególnych części innych całkowitych dochodów. zmienić nazwę tytułu „sprawozdanie z całkowitych dochodów” na „rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody”, inne tytuły również mogą być używane. <p>Zmiany zostały zastosowane przez Bank w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów, jednak nie zmieniono nazwy sprawozdania.</p>	1 lipca 2012
MSR 19 (2011) <i>Świadczenia pracownicze</i>	<p>Zmiany wymagają aby zyski i straty aktuarialne były bezpośrednio ujmowane w innych całkowitych dochodach:</p> <ul style="list-style-type: none"> zmiany usuwają metodę korytarza stosowaną w przeszłości przez do ujmowania zysków i strat aktuarialnych, oraz wyeliminują możliwość ujmowania wszystkich zmian w zobowiązaniach z tytułu określonych świadczeń i w aktywach programu świadczeń pracowniczych w wyniku finansowym, co jest aktualnie dozwolone zgodnie z wymogami MSR 19. Zmiany wymagają również aby spodziewany zwrot z aktywów planu rozpoznawany w rachunku zysków i strat był skalkulowany w oparciu o wskaźnik użyty do dyskontowania zobowiązania z tytułu określonych świadczeń. <p>Zmiany zostały zastosowane przez Bank w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Bank ujmuje zyski aktuarialne wynikające z</p>	1 stycznia 2013 r

	aktualizacji wartości rezerwy aktuarialnej na dzień sporządzania sprawozdania finansowego jako składnik innych dochodów całkowitych. Dodatkowe ujawnienia wymagane zmienionym standardem zostały zaprezentowane w niniejszej nocie w pkt c) wartości szacunkowe.	
Zmiany do MSSF 7 <i>Instrumenty finansowe: ujawnienia – Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych</i>	<p>Zmiany zawierają nowe wymagania w zakresie ujawnień dla aktywów i zobowiązań finansowych, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> • są kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, lub • podlegają ramowym umowom dotyczącym kompensat lub innym podobnym umowom. <p>Zmiany zostały zastosowane przez Bank w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w nocie 45.7 „Kompensowanie aktywów i zobowiązań”.</p>	1 stycznia 2013
Zmiany do MSR 12 <i>Podatki – Odroczony podatek dochodowy: Przyszła realizacja składnika aktywów</i>	<p>Zmiana wprowadza domniemanie, iż wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnej wycenianych w wartości godziwej będzie zrealizowana wyłącznie poprzez ich sprzedaż. Zamiary zarządu w tym zakresie nie będą miały znaczenia, chyba, że nieruchomość inwestycyjna będzie <i>podlegała amortyzacji</i> i będzie utrzymywana w ramach modelu biznesowego, którego celem będzie skonsumowanie zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych płynących z danego składnika aktywów przez okres jego życia. Stanowi to jedyny przypadek, kiedy to ww. domniemanie będzie mogło zostać odrzucone.</p> <p>Zmiany nie mają zastosowania do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego z uwagi na fakt, iż Bank nie posiada nieruchomości inwestycyjnych.</p>	1 stycznia 2013
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2009-2011	<p>Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (2009-2011) zawierają 7 zmian do 5 standardów, oraz wynikające z nich zmiany do innych standardów i interpretacji. Główne zmiany dotyczą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powtórne zastosowania MSSF 1 – jednostka stosująca powtórnie MSSF, która decyduje się nie stosować powtórnie MSSF 1 powinna zastosować MSSF retrospektywnie zgodnie z MSR 8, jak gdyby nie zaprzestała stosowania MSSF; • doprecyzowania, iż jednostka stosująca MSSF po raz pierwszy i korzystająca ze zwolnienia dotyczącego kosztów finansowania nie powinna przeliczać kosztów finansowania aktywów zgodnie z poprzednio stosowanymi zasadami rachunkowości oraz powinna ująć koszty finansowania poniesione na dzień przejścia na MSSF lub po tej dacie (lub na datę wcześniejszą, jak dopuszcza to MSR 23) zgodnie z MSR 23; • doprecyzowania, iż jeden, bezpośrednio poprzedzający, okres porównawczy jest wymagany w pełnym sprawozdaniu finansowym; jednakże, jeśli dodatkowe dane porównawcze są zaprezentowane, powinny być dołączone do nich odpowiednie informacje objaśniające i powinny być one zgodne z MSSF; • doprecyzowania, iż sprawozdanie otwarcia z sytuacji finansowej jest wymagane jedynie w sytuacji, gdy zmiana polityki rachunkowości, retrospektywne przekształcenie lub reklasyfikacja mają istotny wpływ na to informacje zawarte w tym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz iż poza ujawnieniami wymaganymi przez MSR 8, inne informacje objaśniające dotyczące sprawozdania otwarcia z sytuacji finansowej nie są wymagane; • doprecyzowania klasyfikacji i ujęcia księgowego części zamiennych, oraz urządzeń serwisowych; • wyeliminowania niezgodności pomiędzy MSR 32 i MSR 12 w zakresie wypłaty zysków dla posiadaczy instrumentów kapitałowych oraz kosztów transakcyjnych związanych z instrumentami kapitałowymi, 	1 stycznia 2013

poprzez doprecyzowanie, że w zakresie podatku dochodowego związanego z tymi transakcjami zastosowanie ma MSR 12;

- dodanie wymogu ujawnienia wartości całkowitych aktywów i zobowiązań dla poszczególnych segmentów sprawozdawczych w śródrocznej informacji finansowej.

Powyższe zmiany nie mają zastosowania do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE, które wchodzą w życie po dniu, na który sporządzone zostało niniejsze sprawozdanie finansowe

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Data wejścia w życie
MSSF 10 <i>Skonsolidowane sprawozdania finansowe</i>	<p>MSSF 10 przewiduje jeden nowy model analizy kontroli w odniesieniu do wszystkich podmiotów, w które dokonano inwestycji, włączając w to podmioty, które aktualnie jako JSP są w zakresie SKI-12. MSSF 10 wprowadza nowe wymagania co do oceny kontroli, które różnią się od dotychczasowych wymogów z MSR 27 (2008). W nowym modelu kontroli inwestor kontroluje podmiot, w którym dokonał inwestycji, jeśli</p> <ul style="list-style-type: none">• jest narażony na lub ma prawo do zmiennych zwrotów z tytułu zaangażowania w ten podmiot,• ma zdolność wpływania na te zwroty poprzez władzę oraz• istnieje związek pomiędzy władzą a zwrotami. <p>Nowy standard zawiera również wymogi co do ujawnień oraz wymogi odnoszące się do sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych. Wymogi te przeniesiono z MSR 27 (2008).</p>	1 stycznia 2014
MSSF 11 <i>Wspólne ustalenia umowne</i>	<p>MSSF 11 <i>Wspólne ustalenia umowne</i> zastępuje MSR 31 <i>Udziały we wspólnych przedsięwzięciach</i>. MSSF 11 nie wprowadza zasadniczych zmian, co do ogólnej definicji porozumienia pod wspólną kontrolą, chociaż definicja kontroli i pośrednio współkontroli uległy zmianie w związku z MSSF 10.</p> <p>Zgodnie z nowym standardem wspólne ustalenia umowne są podzielone na 2 rodzaje, dla których zdefiniowano następujące modele ujmowania:</p> <ul style="list-style-type: none">• wspólne działania to takie, w których współkontrolujące je podmioty, zwane współnikami wspólnego działania, mają udział w aktywów oraz udział w zobowiązaniach związanych z wspólnym działaniem,• wspólne przedsięwzięcie to takie, w którym współkontrolujące podmioty, zwane współnikami przedsięwzięcia, mają prawo do aktywów netto porozumienia. <p>MSSF 11 faktycznie wyłącza z zakresu MSR 31 te przypadki, gdy wspólne przedsięwzięcia, pomimo ich istnienia w formie odrębnych podmiotów nie mogą być faktycznie rozdzielone. Porozumienia takie są traktowane podobnie do współkontrolowanych aktywów/działalności zgodnie z MSR 31 i określane terminem wspólnego działania. Dla pozostałych jednostek współkontrolowanych wg MSR 31, określanych teraz wspólnymi przedsięwzięciami (joint ventures), należy stosować metodę praw własności. Nie ma możliwości zastosowania konsolidacji proporcjonalnej.</p>	1 stycznia 2014
MSSF 12 <i>Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach</i>	<p>MSSF 12 zawiera dodatkowe wymogi związane z ujawnianiem informacji dotyczących znaczących osądów, przy określaniu charakteru posiadanych udziałów w innych jednostkach, wspólnych ustaleniach umownych, jednostkach stowarzyszonych i / lub jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji.</p>	1 stycznia 2014
MSR 27 (2011) <i>Jednostkowe</i>	<p>MSR 27 (2011) pozostawia istniejące wymagania MSR 27 (2008) co do rachunkowości i ujawnień w jednostkowych sprawozdaniach</p>	1 stycznia 2014

<i>sprawozdania finansowe</i>	finansowych wprowadzając jedynie kilka drobnych uściśleń. Obowiązujące obecnie wymogi MSR 28 (2008) i MSR 31 w zakresie jednostkowych sprawozdań finansowych również zostały włączone do MSR 27 (2011). Standard nie zawiera już kwestii kontroli i wymagań dotyczących sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych, które zostały przeniesione do MSSF 10 <i>Skonsolidowane sprawozdania finansowe</i> .	
MSR 28 (2011) <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach</i>	<p>W MSR 28 (2011) dokonano ograniczonych zmian:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia</i> przeznaczone do sprzedaży. MSSF 5 <i>Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana</i> jest stosowany do inwestycji, lub jej części, w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie, które spełnia kryteria zaklasyfikowania, jako przeznaczone do sprzedaży. Do zatrzymanej części inwestycji, której nie zaklasyfikowano, jako przeznaczona do sprzedaży, stosuje się metodę praw własności aż do momentu zbycia części przeznaczonej do sprzedaży. Po jej zbyciu zatrzymana część inwestycji ujmowana jest metodą praw własności, jeśli zatrzymana inwestycja nadal stanowi inwestycję w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie. • <i>Zmiany w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach</i>. Upřednio zgodnie z MSR 28 (2008) i MSR 31, ustanie znaczącego wpływu lub współkontroli powodowało we wszystkich przypadkach konieczność ponownej wyceny zatrzymanych udziałów, nawet w przypadku, gdy znaczący wpływ zamieniał się we współkontrolę. MSR 28 (2011) wymaga, aby w takich sytuacjach zatrzymane inwestycje nie były ponownie wyceniane. 	1 stycznia 2014
<i>Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12: Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe, Wspólne ustalenia umowne, Ujawnienia informacji na temat udziałów w innych jednostkach</i>	<p>Zmiany:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiują datę początkowego zastosowania MSSF 10 jako początek rocznego okresu sprawozdawczego, w którym standard został zastosowany po raz pierwszy (tj. 1 stycznia 2013 r. jeśli nie został zastosowany wcześniej). Na ten dzień jednostka weryfikuje czy nastąpiła zmiana osądów w stosunku do konieczności konsolidacji posiadanych inwestycji w inne jednostki; • ograniczają wymóg przekształcenia danych porównawczych do okresu bezpośrednio poprzedzającego dzień pierwszego zastosowania, co ma zastosowanie do wszystkich omawianych standardów. Jednostki, które przedstawiają dobrowolnie dane porównawcze za więcej niż jeden okres, mogą pozostawić dodatkowe okresy porównawcze nieprzekształcone; • wymagają ujawnień wpływu zmiany w polityce rachunkowości dla okresu bezpośrednio poprzedzającego dzień pierwszego zastosowania (tj. ujawnienie wpływu zmian na bieżący okres nie jest wymagane); • usuwają wymóg przedstawienia danych porównawczych w odniesieniu do ujawnień dotyczących niekonsolidowanych ustrukturyzowanych jednostek, dla któregośkolwiek okresu poprzedzającego roczny okres, w którym MSSF 12 został zastosowany po raz pierwszy. 	1 stycznia 2014
<i>Zmiany do MSR 32 Instrumenty finansowe: prezentacja – Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych</i>	<p>Zmiany nie wprowadzają nowych zasad dotyczących kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych; Wyjaśniają one natomiast kryteria dotyczące kompensat, co ma na celu usunięcie niespójności w ich stosowaniu.</p> <p>Zmiany objaśniają, że jednostka posiada tytuł prawny do kompensaty, jeśli tytuł ten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie jest uwarunkowany wystąpieniem określonego zdarzenia w przyszłości; oraz 	1 stycznia 2014

	<ul style="list-style-type: none"> • jest egzekwowalny zarówno w zwykłym trybie prowadzenia działalności jak i w przypadku niewywiązania się z płatności lub w przypadku niewypłacalności lub upadłości jednostki i wszystkich kontrahentów. 	
<i>Jednostki inwestycyjne (Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 and MSR 27)</i>	<p>Zmiany przewidują wyjątek od obowiązku konsolidacji wynikającego z MSSF 10 i wymagają od podmiotów spełniających kryteria jednostek inwestycyjnych, aby wyceniały swoje inwestycje w jednostkach kontrolowanych – jak również w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach – w wartości godziwej przez wynik finansowy, zamiast ujmować je w drodze konsolidacji.</p> <p>Zwolnienie z obowiązku konsolidacji ma charakter obowiązkowy (tzn. nie jest dobrowolny), z wyłączeniem podmiotów zależnych, uznawanych za zintegrowane z działalnością inwestycyjną danej jednostki inwestycyjnej, które nadal podlegają konsolidacji.</p> <p>Za jednostkę inwestycyjną uznajemy podmiot, który spełnia wszystkie kluczowe kryteria definicji jednostki inwestycyjnej. Jest to więc podmiot, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> • otrzymuje fundusze od inwestorów w celu świadczenia tym inwestorom usług zarządzania inwestycjami; • zobowiązuje się wobec inwestorów, że celem jego działalności jest inwestowanie środków wyłącznie w celu osiągnięcia zwrotów ze wzrostu wartości inwestycji i/lub dywidend; oraz • dokonuje pomiaru i oceny wyników zasadniczo wszystkich swoich inwestycji na podstawie ich wartości godziwej. <p>Zmiany określają również wymagania wobec jednostek inwestycyjnych w zakresie ujawnień.</p>	1 stycznia 2014
<i>Zmiany do MSR 36 Utrata wartości aktywów niefinansowych- Ujawnienia wartości odzyskiwalnej dotyczące aktywów niefinansowych</i>	Zmiany usuwają wymóg ujawnienia wartości odzyskiwalnej w sytuacji gdy ośrodek wypracowujący środki pieniężne zawiera wartość firmy lub aktywa niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania i nie stwierdzono utraty wartości	1 stycznia 2014
<i>Zmiany do MSR 39 Instrumenty finansowe -</i>	Zmiany pozwalają na kontynuowanie rachunkowości zabezpieczeń w sytuacji, gdy instrument pochodny, który był desygnowany jako instrument zabezpieczający, zostaje odnowiony (tj. strony zgodziły się na zastąpienie oryginalnego kontrahenta nowym) w efekcie rozliczenia instrumentu z centralną izbą rozliczeniową będące konsekwencją przepisów prawa, jeżeli spełnione są ściśle określone warunki.	1 stycznia 2014

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Data wejścia w życie
KIMSF 21 <i>Podatki i opłaty</i>	Interpretacja wyjaśnia ujmowanie księgowe zobowiązań do zapłaty opłat i podatków, które nie są podatkami dochodowymi. Zdarzeniem obligującym jest zdarzenie określone w przepisach prawa powodujące konieczność zapłaty podatku bądź opłaty. Sam fakt, że jednostka będzie kontynuować działalność w kolejnym okresie, lub sporządza sprawozdanie zgodnie z zasadą kontynuacji działalności, nie tworzy konieczności rozpoznania zobowiązania. Te same zasady rozpoznawania zobowiązania dotyczą sprawozdań rocznych i sprawozdań śródrocznych. Zastosowanie interpretacji do zobowiązań z tytułu praw do emisji jest opcjonalne.	1 stycznia 2014
MSSF 9 <i>Instrumenty Finansowe: Klasyfikacja i</i>	MSSF 9 opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 listopada 2009 r. zastępuje te części MSR 39, które	Nie dotyczy

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Data wejścia w życie
wycena oraz Rachunkowość zabezpieczeń	<p>dotyczą klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych. W październiku 2010 r. MSSF 9 został uzupełniony o problematykę klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych. W listopadzie 2013 r. wprowadzono kolejne zmiany oraz wydano część dotyczącą rachunkowości zabezpieczeń. Zgodnie z ostatnimi zmianami usunięto również datę obowiązkowego zastosowania standardu, zatem jego zastosowanie jest dobrowolne.</p> <p>Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów.</p> <p>Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmiennym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.</p> <p>W zakresie rachunkowości zabezpieczeń zmiany miały na celu ściślej dopasować rachunkowość zabezpieczeń do zarządzania ryzykiem. Standard pozwala na zastosowanie wymogów MSSF 9 lub kontynuowanie rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39, ze względu na fakt, iż nie obejmuje on makro zabezpieczeń.</p>	
Zmiany do MSR 19 - Plany określonych świadczeń: Składki pracowników	Zmiany pozwalają na rozpoznawanie składek wnoszonych przez pracowników jako zmniejszenie kosztów zatrudnienia w okresie, w którym praca jest wykonywana przez pracownika, zamiast przypisywać składki do okresów pracy, jeżeli kwota składki pracownika jest niezależna od stażu pracy.	1 lipca 2014
Poprawki do MSSF 2010-2012	<p>Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (2010-2012) zmieniają 7 standardów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MSSF 2 został zmieniony w celu wyjaśnienia definicji "warunków nabycia uprawnień" i zdefiniowania oddzielnie "warunku związanego z dokonaniem gospodarczymi" i "warunku świadczenia usługi"; • MSSF 3 został zmieniony w celu wyjaśnienia, że (1) obowiązek warunkowej zapłaty, który spełnia definicję instrumentu finansowego, klasyfikuje się jako zobowiązania finansowe lub jako kapitał własny, na podstawie definicji zawartych w MSR 32, oraz (2) wszystkie składniki warunkowej zapłaty niebędące kapitałem własnym, zarówno finansowe jak i niefinansowe, wycenia się w wartości godziwej na każdy dzień, na który sporządza się sprawozdanie finansowe, a zmiany wartości godziwej są ujmowane w rachunku zysków i strat; • Zmiana MSSF 8 wymaga (1) ujawnienia ocen dokonywanych przez Zarząd w agregacji segmentów operacyjnych, w tym opis segmentów, które zostały zagregowane i wskaźników ekonomicznych, których oceny dokonano w celu określenia, że zagregowane segmenty mają podobne cechy ekonomiczne, oraz (2) uzgodnienie aktywów segmentu do aktywów jednostki, gdy aktywa segmentu są raportowane; • Uzasadnienie wniosków do MSSF 13 zostało zmienione w celu wyjaśnienia, że usunięcie niektórych paragrafów MSR 39 wraz z publikacją MSSF 13 nie zostało dokonane z zamiarem usunięcia możliwości pomiaru należności i zobowiązania krótkoterminowych w kwocie faktury, w przypadkach kiedy wpływ dyskonta jest nieistotny; • MSR 16 i MSR 38 zostały zmienione w celu wyjaśnienia, w jaki sposób 	1 lipca 2014

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Data wejścia w życie
	<p>wartość brutto i umorzenie są traktowane w przypadku kiedy jednostka stosuje model oparty na wartości przeszacowanej;</p> <ul style="list-style-type: none"> Zmieniony MSR 24 uwzględnia jako podmiot powiązany, podmiot, który świadczy usługi polegające na zapewnieniu kluczowego personelu zarządzającego dla jednostki sprawozdawczej lub jednostki dominującej podmiotu sprawozdawczego ("podmiot zarządzający"), oraz wymaga, aby ujawnić kwoty którymi obciążana jest jednostka sprawozdawcza przez podmiot zarządzający w zamian za świadczenie tych usług. 	
Poprawki do MSSF 2011-2013	<p>Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (2011-2013) zmieniają 4 standardów:</p> <ul style="list-style-type: none"> Uzasadnienia wniosków do MSSF 1 zostaje zmieniony w celu wyjaśnienia, że w przypadku gdy zastosowanie nowej wersji standardu nie jest jeszcze obowiązkowe, ale jest możliwość wcześniejszego zastosowania, jednostka przyjmująca MSSF po raz pierwszy może wybrać zastosowanie starej lub nowej wersji tego standardu, o ile ten sam standard jest stosowany dla wszystkich prezentowanych okresów; MSSF 3 został zmieniony w celu wyjaśnienia, że nie ma zastosowania do ujęcia rachunkowego tworzenia jakichkolwiek wspólnych ustaleń umownych zgodnie z MSSF 11. Poprawka wyjaśnia również, że zwolnienie ma zastosowanie tylko do sprawozdań finansowych wspólnych postanowień umownych; Zmiana MSSF 13 wyjaśnia, że wyjątek w MSSF 13, który pozwala jednostce na ustalanie wartości godziwej grupy aktywów finansowych i zobowiązań finansowych w kwocie netto, ma zastosowanie do wszystkich umów (w tym umów nabycia lub zbycia pozycji niefinansowych), które są objęte zakresem MSR 39 lub MSSF 9. MSR 40 został zmieniony w celu wyjaśnienia, że MSR 40 oraz MSSF 3 nie wykluczają się wzajemnie. Wytyczne zawarte w MSR 40 pomagają sporządzającym sprawozdania finansowe odróżnić nieruchomości inwestycyjnych oraz nieruchomości zajmowanych przez właściciela. Sporządzający sprawozdania finansowe powinni również odnieść się do wytycznych zawartych w MSSF 3, aby określić, czy nabycie nieruchomości inwestycyjnej jest połączeniem jednostek gospodarczych. 	1 lipca 2014

Zasady rachunkowości przedstawione poniżej, zostały zastosowane do obu zaprezentowanych okresów sprawozdawczych.

Zasady te zostały zastosowane jednolicie przez poszczególne jednostki Grupy.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w walucie funkcjonalnej tj. w walucie podstawowej środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność. Walutą funkcjonalną jest złoty polski. Wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

c) Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej Grupy Kapitałowej Banku BPH w dającej się przewidzieć przyszłości.

d) Wartości szacunkowe

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Grupę pewnych szacunków oraz przyjęcia pewnych założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym.

Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie przez kierownictwo Grupy, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie sprawozdawczym, podczas którego dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub również w okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Grupa dokonuje oszacowań.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Na każdy koniec okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Ocena dotyczy zarówno przesłanek ujawnionych jak i przesłanek, których nie ujawniono na koniec okresu sprawozdawczego (tzw. Incurred but not reported losses - IBNR). W zakresie identyfikacji przesłanek dla portfela IBNR, Grupa wykorzystuje statystyczne metody pomiaru uwzględniające założenia dotyczące okresu ujawniania straty (tzw. Loss Identification Period).

Dla wszystkich ekspozycji, dla których istnieją przesłanki utraty wartości, Grupa dokonuje pomiaru straty opartego na oczekiwaniach przyszłych odzysków. Oczekiwania dla indywidualnie istotnych ekspozycji dokonywane są w oparciu o wiedzę ekspercką, podczas gdy dla ekspozycji ocenianych kolektywnie, oczekiwania wyznaczane są w oparciu o statystyczne metody bazujące na obserwacjach historycznych (korygowanych w tych aspektach, które mogą nie być reprezentatywne dla przyszłości).

Zasady dokonywania wyceny, z uwzględnieniem kwestii szacunków oraz kompetencji w zakresie podejmowania decyzji, są w Grupie szczegółowo uregulowane i opisane w nocie 45.4 „Ryzyko kredytowe”.

Metody pomiaru wraz z założeniami podlegają regularnemu procesowi monitoringu i walidacji. Wszelkie obserwacje procesów monitoringu i walidacji znajdują swoje odzwierciedlenie w zasadach wyceny.

Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek Banku z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości uległa zmianie o +/-10%, to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 348 mln zł lub zwiększeniu o 425 mln zł (na dzień 31 grudnia 2012 odpowiednio zmniejszaniu o 517 mln zł lub zwiększeniu o 632 mln zł). Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku, których utrata wartości rozpoznana jest w oparciu o indywidualną ocenę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń.

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek zostały zaprezentowane w Nocie 16 „Odpisy z tytułu utraty wartości należności”, natomiast wpływ na rachunek zysków i strat odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek został zaprezentowany w Nocie 3 „Wynik z odpisów z tytułu utraty wartości”.

Wartość godziwa instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując modele wyceny. Wyceny instrumentów pochodnych o charakterze nieopcyjnym oraz papierów dłużnych nienotowanych na aktywnych rynkach dokonuje się w oparciu o model

zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosowane są modele wyceny opcji. Tam gdzie to możliwe w modelach wykorzystywane są dane pochodzące z aktywnego rynku. W przypadku, gdy dane wejściowe do modelu pochodzące z aktywnego rynku nie są dostępne, Grupa wykorzystuje parametry i wielkości szacunkowe. Główne parametry szacunkowe stosowane do wyceny instrumentów finansowych wynikają z analizy ryzyka kredytowego kontrahenta. W przypadku wyceny instrumentów pochodnych, przesunięcie równoległe krzywych dochodowości o +/- 0,5 pp. spowodowałoby zmianę wyceny tych instrumentów pochodnych odpowiednio o ok. +/-4 mln zł zarówno na 31 grudnia 2013 roku jak i na 31 grudnia 2012 roku (przy czym 99,9% tego wpływu dotyczy instrumentów typu IRS).

Zmiana wartości godziwej instrumentów finansowych ujmowana jest w rachunku zysków i strat w Nocie 5 „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych” oraz w innych dochodach całkowitych w Nocie 31 „Kapitały razem” w przypadku papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży.

Ryzyko kredytowe kontrahenta związane z instrumentami pochodnymi

Wycena niezapadłych transakcji pochodnych w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta została przeprowadzona w podejściu analogicznym do wyceny portfela kredytowego Grupy Banku.

Oszacowania korekty wartości godziwej o ryzyko kredytowe kontrahenta dokonano w ujęciu indywidualnym: w przypadku klientów gdzie analiza indywidualna wskazała na podwyższone ryzyko kredytowe kontrahenta oraz w ujęciu portfelowym: w odniesieniu do transakcji z kontrahentami gdzie indywidualna ocena standingu kredytowego nie wykazała przesłanek podwyższonego ryzyka.

W przypadku transakcji ocenianych indywidualnie, korektę oszacowano przy zastosowaniu techniki zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych w podejściu wieloscenariuszowym.

W zakresie wyceny portfelowej, w celu oszacowania korekty wyceny wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta wykorzystano podejście oparte na koncepcji strat poniesionych lecz niezidentyfikowanych.

Zmiana wyceny instrumentów pochodnych z tytułu ryzyka kredytowego ujmowana jest łącznie z wyceną instrumentów pochodnych w rachunku zysków i strat w Nocie 5 „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych”.

Utrata wartości aktywów niefinansowych

Składnik aktywów niefinansowych traci wartość w przypadku, gdy jego wartość księgowa jest wyższa od wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna stanowi wyższą wartość spośród wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży oraz wartości użytkowej.

Wyznaczenie wartości użytkowej wiąże się z przeprowadzeniem przez Grupę szacunków wartości przyszłych przepływów pieniężnych, oczekiwanych z tytułu dalszego użytkowania lub zbycia składnika aktywów i ze zdyskontowaniem tych wartości. Powyższe zasady stosuje się również do przeprowadzania testów na utratę wartości wartości firmy. Szczegółowy opis założeń stosowanych przy przeprowadzenia testu na utratę wartości wartości firmy został zaprezentowany w nocie 19 „Wartości niematerialne”.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych zostały zaprezentowane w Nocie 18 „Aktywa trwałe rzeczowe” oraz w nocie 19 „Wartości niematerialne”, natomiast wpływ na rachunek zysków i strat odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych został zaprezentowany w Nocie 8 „Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych”.

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne

Rezerwa na zobowiązania związane z odprawami emerytalnymi, rentowymi i pośmiertnymi wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarium jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na koniec okresu sprawozdawczego. Prawa pracowników do wypłat emerytalnych, rentowych oraz pośmiertnych wynikają z zasad wynagradzania obowiązujących na mocy porozumienia zawartego pomiędzy reprezentantami pracowników a Bankiem oraz z zasad Kodeksu Pracy. Podstawę wymiaru odpraw emerytalnych, rentowych i pośmiertnych stanowi jednomiesięczne wynagrodzenie pracownika.

Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do warunków makroekonomicznych jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych.

Poniżej zaprezentowano wrażliwość rezerwy na odprawy emerytalne, rentowe oraz pośmiertne na istotne założenia aktuarialne:

- stopa dyskontowa,

mIn PLN	Stopa dyskontowa -0,5 pp	Stopa dyskontowa +0,5 pp
Zmiana rezerwy	1,8	(1,6)

- stopa wzrostu płac,

mIn PLN	Stopa wzrostu płac -1 pp	Stopa wzrostu płac +1 pp
Zmiana rezerwy	(3,2)	3,7

- rotacja pracowników,

mIn PLN	Rotacja pracowników -10%	Rotacja pracowników +10%
Zmiana rezerwy	0,7	(0,7)

- umieralność pracowników.

mIn PLN	Umieralność -10%	Umieralność +10%
Zmiana rezerwy	0,3	(0,3)

Średni ważony okres obowiązywania zobowiązania wynosi 18 lat.

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe oraz pośmiertne została zaprezentowana w Nocie 27 „Rezerwy” oraz w Nocie 44 „Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników”, natomiast jej wpływ na rachunek zysków i strat został zaprezentowany w Nocie 7 „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu”.

Inne wartości szacunkowe

Rezerwy na ryzyko prawne wyliczane są na podstawie szacowanej kwoty wypływu środków pieniężnych w przypadku, gdy prawdopodobne jest, że w wyniku niepomyślnego zakończenia sprawy, taki wypływ nastąpi.

Zgodnie z MSR 37 Grupa ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej rezerwę restrukturyzacyjną obejmującą nakłady bezpośrednio powstałe w wyniku restrukturyzacji i nieodzownie wynikające z tej restrukturyzacji. Rezerwa tworzona jest w oparciu o szczegółowy, formalny i ogłoszony plan restrukturyzacji.

Rezerwa restrukturyzacyjna została zaprezentowana w Nocie 27 „Rezerwy” oraz w Nocie 44 „Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników”, natomiast jej wpływ na rachunek zysków i strat został zaprezentowany w Nocie 7 „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu”.

e) Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja:

Instrumenty finansowe są klasyfikowane przez Grupę zgodnie z zasadami MSR 39 jako:

- wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat
Do tej kategorii Grupa klasyfikuje:
 - instrumenty finansowe przeznaczone od obrotu,
 - instrumenty pochodne,
 - instrumenty finansowe wyznaczone w momencie początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (tzw. *fair value option*).

Grupa przy początkowym ujęciu desygnuje instrumenty finansowe do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:

- w przypadku, gdy prowadzi to do eliminacji lub znaczącego zmniejszenia niespójności w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. „niedopasowanie księgowe”). Dotyczy to papierów wartościowych (obligacji skarbowych i bonów pieniężnych), dla których ryzyko rynkowe jest ekonomicznie zabezpieczane instrumentami pochodnymi, oraz,
- w związku z tym, iż te aktywa finansowe są zarządzane, a osiągnięte wyniki oceniane, na bazie wartości godziwej. Informacje dotyczące tych aktywów finansowych są raportowane na bazie wartości godziwej do osób zarządzających. Dotyczy to certyfikatów inwestycyjnych;
- pożyczki lub należności
Są to aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku. Do kategorii pożyczek i należności należą należności od banków, należności od klientów oraz pozostałe aktywa finansowe (prezentowane w Nocie 22 „Pozostałe aktywa”);
- aktywa dostępne do sprzedaży
Są to aktywa finansowe nie zakwalifikowane do pozostałych grup bądź desygnowane do tej kategorii;
- pozostałe zobowiązania finansowe
Kategoria ta obejmuje wobec Banku Centralnego, zobowiązania wobec banków, zobowiązania wobec klientów, zobowiązania wobec pozostałych instytucji, wyemitowane dłużne instrumenty finansowe oraz pozostałe zobowiązania finansowe (prezentowane w nocie 29 „Pozostałe pasywa”).

Ujmowanie i wycena instrumentów finansowych

Wszystkie instrumenty finansowe są ewidencjonowane w księgach rachunkowych w dacie zawarcia transakcji. Standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozliczenia.

Instrumenty finansowe wycenia się początkowo w wartości godziwej, skorygowanej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nie klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy o istotne koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. W terminie późniejszym aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz aktywa dostępne do sprzedaży są wyceniane do wartości godziwej z wyjątkiem takich kapitałowych aktywów dostępnych do sprzedaży, które nie są notowane na aktywnym rynku i których wartość godziwa nie może być

ustalona w sposób wiarygodny (aktywa te są wyceniane wg kosztu). Różnice z wyceny w przypadku aktywów dostępnych do sprzedaży oraz instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne odnoszone są do innych dochodów całkowitych, a pozostałych aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej – do rachunku zysków i strat.

Pozostałe aktywa oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są metodą amortyzowanego kosztu z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej. Dyskonto, premia, wszelkie opłaty i prowizje wchodzące w skład wewnętrznej stopy zwrotu instrumentu wraz z inkrementalnymi kosztami transakcji są rozpoznawane w wartości początkowej instrumentu finansowego i amortyzowane przez ekonomiczny okres życia instrumentu.

Wartość godziwa instrumentów finansowych jest oparta na kwotowanych cenach rynkowych bez pomniejszenia z tytułu kosztów transakcji. Jeżeli cena rynkowa nie jest dostępna wartość godziwa instrumentu jest szacowana z wykorzystaniem modeli wyceny lub technik dyskontowania przepływów pieniężnych.

Grupa stosuje następujące techniki wyceny do wartości godziwej dla poszczególnych typów instrumentów finansowych:

- dłużne lub kapitałowe papiery wartościowe kwotowane na aktywnym rynku: wartość godziwa oparta jest na kwotowanych cenach rynkowych bez pomniejszenia o koszty transakcyjne,
- dłużne papiery wartościowe niekwotowane na aktywnym rynku: wartość godziwa ustalana jest za pomocą metod wyceny polegających na dyskontowaniu przepływów pieniężnych krzywą rynkową skorygowaną o odpowiedni dla danego instrumentu spread kredytowy. Spread kredytowy szacowany jest na podstawie cen emisyjnych na rynku pierwotnym oraz aktualizowany w oparciu o okresową analizę wiarygodności kredytowej emitenta,
- instrumenty pochodne: wartość godziwa szacowana jest z wykorzystaniem technik wyceny opartych na dyskontowaniu przepływów pieniężnych bądź modelach opcyjnych.

Wyłączanie składników aktywów i zobowiązań finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Grupa wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej wtedy, gdy:

- a) wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych albo
- b) przenosi składnik aktywów finansowych, a przeniesienie spełnia warunki wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Grupa przenosi składnik aktywów finansowych, gdy:

- a) zatrzymuje umowne prawo do otrzymywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale bierze na siebie umowny obowiązek przekazania tych przepływów pieniężnych do jednego lub więcej odbiorców i spełnione są wszystkie trzy następujące warunki:
 - Grupa nie ma obowiązku wypłaty kwot ostatecznym odbiorcom dopóki nie otrzyma odpowiadających im kwot, które wynikają z pierwotnego składnika aktywów finansowych,
 - na mocy umowy przeniesienia Grupa nie może sprzedać lub zastawić pierwotnego składnika aktywów finansowych w inny sposób, niż uczynić zastaw na rzecz ostatecznego odbiorcy jako zabezpieczenie zobowiązania do dokonywania płatności pieniężnych,

- Grupa, działając w imieniu ostatecznych odbiorców, jest obowiązana do przekazania wszystkich otrzymanych przepływów pieniężnych bez istotnej zwłoki,

lub

- b) przenosi umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych.

Jeśli Grupa przeniosła składnik aktywów finansowych, to ocenia, czy przeniosła zasadniczo wszystkie rodzaje ryzyka i korzyści wynikające z posiadania przeniesionego składnika aktywów. Jeśli Grupa zatrzymuje zasadniczo wszystkie rodzaje ryzyka i korzyści, to kontynuuje ujmowanie przeniesionego składnika aktywów. Jeśli przekazała zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści, to wyłącza przeniesiony składnik aktywów.

Jeśli Grupa ani nie przeniosła ani nie zatrzymała zasadniczo wszystkich rodzajów ryzyka i korzyści wynikających z posiadania przeniesionego składnika aktywów, to ocenia, czy zatrzymała kontrolę nad przeniesionym składnikiem aktywów.

Jeśli Grupa zatrzymała kontrolę nad przeniesionym składnikiem aktywów, to kontynuuje ujmowanie przekazanego składnika aktywów w zakresie utrzymywanego w nim zaangażowania. Jeśli Grupa nie zatrzymała kontroli, to wyłącza przeniesiony składnik aktywów.

W oparciu o powyższe zasady Grupa wyłącza należności z tytułu kredytu/pożyczki lub jej części ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy dokona sprzedaży. Dodatkowo Grupa spisuje należności w ciężar rezerw, gdy dokona bezwarunkowego umorzenia wierzytelności, a także, gdy Grupa nie oczekuje przepływów dla danej należności z tytułu kredytu/pożyczki.

Grupa wyłącza z ksiąg rachunkowych składnik zobowiązań finansowych lub jego część w przypadku, gdy zobowiązanie wygaśło. Zobowiązanie wygasa, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaśł termin jego dochodzenia.

Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem złożonego instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym, powodującym, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu złożonego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego.

Instrumenty pochodne wbudowane w inne instrumenty finansowe oddziela się od umowy zasadniczej i ujmuje jako instrumenty pochodne, jeśli:

- cechy ekonomiczne i ryzyka związane z wbudowanymi instrumentami pochodnymi nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykami właściwymi dla umowy zasadniczej,
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wydzielany wbudowany instrument pochodny, spełniałby definicję instrumentu pochodnego,
- instrument złożony nie jest wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Wbudowane instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej, a jej zmiany są ujmowane w rachunku zysków i strat. Instrumenty zasadnicze wyemitowane przez Grupę wycenia się wg zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

Wbudowany instrument pochodny oddziela się od umowy zasadniczej i ujmuje jako instrument pochodny w momencie, gdy jednostka staje się po raz pierwszy stroną umowy. Grupa nie dokonuje późniejszych ponownych ocen, chyba, że do warunków umowy wprowadzana jest zmiana w znaczący sposób modyfikująca przepływy środków pieniężnych, które w przeciwnym razie byłyby wymagane zgodnie z umową.

f) Transakcje repo (sbb) i reverse repo (bsb)

Papiery wartościowe sprzedane lub kupione z przyrzeczeniem ich odkupu lub odsprzedaży (repo, sbb, reverse repo, bsb) są wykazywane odpowiednio jako kredyty i pożyczki otrzymane od innych banków lub klientów oraz udzielone innym bankom lub klientom. Różnica pomiędzy ceną sprzedaży a ceną odkupienia stanowi przychód lub koszt odsetkowy i jest rozliczana w czasie przez okres życia kontraktu przy zastosowaniu zamortyzowanego kosztu z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej.

g) Kompensowanie instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych i zobowiązań finansowych kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto wtedy i tylko wtedy, gdy łącznie spełnione są dwa warunki:

- a) istnieje ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot;
- b) rozliczenie ma zostać dokonane w kwocie netto albo realizacja składnika aktywów i wykonanie zobowiązania następuje jednocześnie.

h) Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń. W nocy 31 „Rachunkowość zabezpieczeń” przedstawiono informację dotyczącą powiązań zabezpieczających rozwiązanych w 2009.

i) Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, a strata z tytułu utraty wartości została poniesiona wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów, a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Identyfikacja pojedynczego zdarzenia wskazującego utratę wartości może nie być możliwa. Utratę wartości może raczej spowodować złożony efekt kilku zdarzeń. Identyfikacja przesłanek utraty wartości dokonywana jest w Grupie w oparciu o obiektywne przesłanki ilościowe i jakościowe z uwzględnieniem oceny sytuacji finansowej klienta, jakości współpracy z Grupą oraz jego otoczenia biznesowo-prawnego. Identyfikacja występowania przesłanek utraty wartości dokonywana jest w oparciu o ocenę ryzyka nie wywiązania się kredytobiorcy z zobowiązań wobec Grupy, obejmujące między innymi następujące zdarzenia:

- a) znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- b) niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenie albo zaleganie ze spłaceniem odsetek lub należności głównej;
- c) przyznanie pożyczkobiorcy przez Grupę, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym wypadku Grupa by nie udzieliła;
- d) wysoce prawdopodobna upadłość pożyczkobiorcy lub inna reorganizacja finansowa pożyczkobiorcy.

W przypadku niedotrzymania warunków umowy poprzez niespłacenie albo zaleganie ze spłaceniem odsetek lub należności głównej, przesłanką utraty wartości, w ocenie Grupy, jest 90-

dniowe opóźnienie spłaty znaczącej kwoty należności na istotnym rachunku kredytobiorcy. Warunek ten jest stosowany przez Grupę dla wszystkich segmentów kredytobiorców. W przypadku zidentyfikowania przesłanek utraty wartości na jakimkolwiek rachunku kredytobiorcy, łączne zaangażowanie kredytobiorcy podlega wycenie pod kątem utraty wartości.

Jeśli obiektywne przesłanki utraty wartości występują, wówczas dokonywane jest wyliczenie odpisu, który równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową ekspozycji a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość bilansową ekspozycji kredytowej obniża się poprzez dokonanie odpisu. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się poprzez skorygowanie rachunku rezerw. Kwotę odwróconej straty ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z odpisów z tytułu utraty wartości”.

Poziom odpisów utrzymywanych przez Grupę składa się z odpisów wynikających z indywidualnej oceny pojedynczych aktywów, a także z odpisów powstałych na skutek oceny ryzyka homogenicznych grup ekspozycji.

Dla celów określenia przyszłych przepływów pieniężnych aktywa finansowe ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości podlegają podziałowi na aktywa indywidualnie istotne oraz indywidualnie nieistotne. Podział dokonywany jest na podstawie łącznego zaangażowania kredytobiorcy, gdzie poziomy istotności zostały przez Grupę ustalone odrębnie dla segmentu klientów indywidualnych oraz podmiotów gospodarczych.

Określenie przyszłych przepływów pieniężnych dla aktywów indywidualnie istotnych, dokonywane jest w oparciu o eksperckie szacunki spodziewanych spłat kredytobiorcy, wpływów z tytułu realizacji zabezpieczeń, sprzedaży wierzytelności oraz wszystkich innych przepływów, wobec których istnieje możliwość wiarygodnego udokumentowania oczekiwań. Szacunki, uwzględniające ocenę kondycji finansowej kredytobiorcy oraz oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych odzwierciedlają strategię Grupy wobec kredytobiorcy i wynikają między innymi z doświadczenia współpracy z kredytobiorcą lub innymi kredytobiorcami o zbliżonym profilu ryzyka oraz znajomości danych historycznych dla podobnych przypadków.

Określenie przyszłych przepływów pieniężnych dla aktywów indywidualnie nieistotnych, oparte jest na ocenie portfelowej (kolektywnej) i wynika z historycznych doświadczeń dotyczących strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka. Dla celów kolektywnej oceny utraty wartości, aktywa finansowe są grupowane według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność kredytobiorcy do spłaty zobowiązania. Dane historyczne dotyczące strat są korygowane na podstawie dostępnych bieżących danych (w celu odzwierciedlenia oddziaływania bieżących warunków, które nie miały wpływu w ocenianym okresie) jak też, korygowane poprzez wyeliminowanie czynników mających wpływ na dane historyczne, a nie występujących obecnie.

Przyszłe przepływy pieniężne, ustalone zarówno dla aktywów indywidualnie istotnych jak i indywidualnie nieistotnych dyskontowane są przy wykorzystaniu pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku, gdy pożyczka, należność lub instrument finansowy utrzymywany do terminu wymagalności jest instrumentem o zmiennej stopie procentowej, to stopa dyskontowa stosowana do oszacowania utraty wartości jest bieżącą efektywną stopą procentową ustaloną w ramach danego kontraktu.

W zakresie portfela aktywów, dla których nie stwierdzono utraty wartości, Grupa tworzy odpis na straty poniesione, lecz niezidentyfikowane (IBNR). Odpis z tytułu IBNR odzwierciedla poziom straty kredytowej, który wystąpił na skutek zaistnienia zdarzeń utraty wartości, które nie zostały zidentyfikowane przez Grupę do końca okresu sprawozdawczego, ustalonej na podstawie historii

strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka do charakterystyki ryzyka grupy aktywów objętych procesem wyliczenia IBNR. Odpis z tytułu IBNR liczony jest w oparciu o modele statystyczne dla grup aktywów łączonych w portfele o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego, wypracowane na bazie danych historycznych. Kalkulacja IBNR uwzględnia koncepcję okresu ujawniania straty kredytowej.

W szacunkach odpisów, Grupa nie ujmuje strat oczekiwanych na skutek zdarzeń przyszłych, bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich wystąpienia.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym wyksięgowuje się z innych całkowitych dochodów i ujmuje w rachunku zysków i strat, nawet, jeśli składnik aktywów finansowych nie został wyłączony ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z innych całkowitych dochodów i ujęta w rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat.

Strat z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe wyceniane według kosztu

Jeśli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony przez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalonych strat z tytułu utraty wartości nie poddaje się odwróceniu.

Zobowiązania pozabilansowe

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe, zgodnie z MSR 37 Bank tworzy rezerwy na poniesione nieudokumentowane ryzyko kredytowe oraz na udzielone gwarancje obarczone ryzykiem nie wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy. Rezerwa z tytułu utraty wartości zobowiązań pozabilansowych, w tym gwarancji finansowych oraz gwarancji dobrego wykonania, wyliczana jest w oparciu o ustanowiony limit i możliwą do odzyskania kwotę należności rozumianą jako bieżącą wartość szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dyskontowanych efektywną stopą procentową. Przepływy dotyczące zobowiązań pozabilansowych oblicza się w oparciu o ustalony limit w terminie odpowiadającym końcowej dacie tego zobowiązania i uzależnione od prawdopodobieństwa wypływu środków z Grupy.

j) Leasing operacyjny

W przypadku umów leasingu zawartych przez Grupę jako leasingodawcę, przedmiot leasingu jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy, ponieważ nie nastąpiło

przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę.

W przypadku umów leasingu zawartych przez Grupę jako leasingobiorcę, przedmiot leasingu nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jednostki.

Całość opłat z tytułu leasingu operacyjnego jest ujmowana jako przychody lub koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania umowy leasingowej.

k) Należności z tytułu umów leasingu finansowego

Umowy leasingowe, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę, klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej ujmowana jest wartość należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto. Ujmowanie przychodów z tytułu umów leasingu finansowego przebiega w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji leasingowej netto dokonanej przez Grupę w ramach leasingu finansowego.

Należności z tytułu umów leasingu finansowego prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji kredyty i pożyczki udzielone klientom.

l) Wartości niematerialne

Wartość firmy będąca nadwyżką kosztu nabycia nad wartością godziwą przejętych w wyniku połączenia jednostek gospodarczych aktywów netto jest wyceniana w wysokości kosztu nabycia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość firmy nie jest amortyzowana, ale jest corocznie poddawana testowi na utratę wartości poprzez oszacowanie wartości odzyskiwanej ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Pozostałe wartości niematerialne, w tym wytworzone przez Grupę posiadające ekonomiczny okres użyteczności są amortyzowane do rachunku zysków i strat metodą liniową i prezentowane według kosztu nabycia/wytworzenia pomniejszonego o umorzenie. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników wartości niematerialnych. Grupa stosuje 20% stawkę amortyzacji bilansowej dla podstawowych grup wartości niematerialnych.

m) Rzeczowe aktywa trwałe

Składniki rzeczowych aktywów trwałych wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia, pomniejszone o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Amortyzacja jest odnoszona do rachunku zysków i strat metodą liniową. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników majątku trwałego. Gruntów się nie amortyzuje. Grupa stosuje następujące stawki amortyzacji bilansowej dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych:

- budynki i budowle	2,5% - 10%
- urządzenia techniczne i maszyny	6% - 33%
- środki transportu	15% - 20%
- ulepszenia w obcych środkach trwałych	2,5% - 80%

Rzeczowe aktywa trwałe pozyskane w ramach umowy leasingu finansowego wykazywane są w wartości godziwej aktywa lub, jeśli mniejsza, w wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, pomniejszonej o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisu z tytułu utraty wartości.

n) Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Grupa klasyfikuje składniki aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli oczekuje się, iż ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Składniki aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się w kwocie niższej z ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

o) Przychody i koszty do rozliczenia w czasie

Rozliczenia międzyokresowe czynne dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Rozliczenia międzyokresowe czynne prezentuje się w sprawozdaniu finansowym w pozycji „koszty do rozliczenia w czasie”.

Przychody przyszłych okresów dotyczą dochodów pobranych z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. W sprawozdaniu finansowym prezentowane są w pozycji „przychody do rozliczenia w czasie”.

p) Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Rezerwy są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w przypadku, gdy Grupa ma prawne lub zwyczajowo oczekiwane zobowiązania w wyniku przeszłych zdarzeń, jak również, jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Rezerwa na restrukturyzację – jako szczególna forma rezerwy - jest tworzona po spełnieniu ogólnych warunków ujmowania rezerwy, o których mowa powyżej oraz dodatkowo:

- (i) Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji;
 - (ii) Zostały wywołane oczekiwania stron objętych restrukturyzacją poprzez wdrożenie planu restrukturyzacji lub publiczne ogłoszenie podstawowych zasad tego planu.
- Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje przyszłych kosztów operacyjnych.

Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy obejmują wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze są ujmowane jako koszty w okresie, którego dotyczą niezależnie od momentu ich faktycznej zapłaty.

Grupa tworzy rezerwę na premie i nagrody dotyczące wyników osiągniętych w okresie sprawozdawczym, których wypłata ma miejsce po końcu okresu sprawozdawczego oraz rezerwę na zobowiązanie z tytułu niewykorzystanego do końca okresu sprawozdawczego urlopu wypoczynkowego.

Do kategorii świadczeń krótkoterminowych Grupa zalicza również odprawy należne pracownikom w związku z rozwiązaniem stosunku pracy.

Płatności w formie akcji

Koszty z tytułu płatności w formie akcji w ramach Długoterminowego Programu Motywacyjnego General Electric Company (GE) wyceniane są wg wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych ustalonej na dzień przyznania uprawnień przez okres nabywania praw przez pracownika. Wartość kosztu ujmowana jest jako zwiększenie kapitału.

Świadczenia po okresie zatrudnienia

Grupa dokonuje wyceny rezerw na zobowiązania związane z odprawami emerytalnymi, rentowymi i pośmiertnymi należnymi uprawnionym pracownikom. Kwoty rezerw szacowane są w oparciu o wyliczenia aktuarialne. Wartość zobowiązań z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i pośmiertnych jest wyliczana według bieżącej wartości szacunkowych przyszłych wpływów środków pieniężnych z wykorzystaniem stóp procentowych określonych poprzez odniesienie do warunków rynkowych.

Inne długoterminowe świadczenia pracownicze

Bank tworzy rezerwę na zobowiązania z tytułu innych długoterminowych świadczeń pracowniczych wynikających z dyrektywy CRD III. Ustalenie wartości rezerwy odbywa się dla świadczeń określonych w wartościach pieniężnych w wysokości tego świadczenia, a dla świadczeń określonych w odniesieniu do instrumentów kapitałowych w wartości godziwej tych instrumentów z uwzględnieniem prawdopodobieństwa realizacji celów uprawniających do wypłaty.

q) Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

Aktywa Grupy z wyjątkiem aktywów podatkowych są przedmiotem analiz dotyczących utraty wartości w celu określenia, czy zaistniały przesłanki wskazujące na utratę wartości. Jeżeli stwierdzona zostaje obecność takich przesłanek, Grupa dokonuje pomiaru utraty wartości okresowo, co najmniej raz w roku. Utrata wartości zachodzi w przypadku, gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wyznaczony w ten sposób odpis aktualizujący jest ujmowany w rachunku zysków i strat. Bez względu na to, czy istnieją przesłanki utraty wartości, Grupa dokonuje corocznie testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, poprzez porównanie jego wartości bilansowej z wartością odzyskiwalną.

r) Kapitały własne

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj. właściwymi ustawami oraz statutami. Do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski z lat ubiegłych oraz inne dochody całkowite, które obejmują skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, nierozliczona część wyceny relacji zabezpieczających rozwiązanych w 2009 roku, przeszacowania aktuarialne, jak również związanych z tymi pozycjami wartość podatku odroczonego.

Udziały niekontrolujące

Udziały niekontrolujące to część kapitałów jednostki zależnej, która nie jest przyporządkowana do jednostki dominującej.

s) Przychody i koszty odsetkowe

Przychody i koszty odsetkowe ujmowane są na zasadzie memoriałowej według zamortyzowanego kosztu z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem zapisów MSR 39 w zakresie należności z utratą wartości.

Naliczone odsetki do otrzymania i do zapłacenia są prezentowane w pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej, których odpowiednio dotyczą.

W przychodach i kosztach odsetkowych ujmowane są również otrzymane i zapłacone opłaty i prowizje rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, wchodzące w skład wyceny aktywów i zobowiązań finansowych.

Pozycja „Przychody i koszty odsetkowe” zawiera rozliczane z innych dochodów całkowitych do rachunku wyników kwoty wyceny transakcji zabezpieczających rozwiązanych w 2009 roku.

t) Przychody i koszty prowizyjne

Przychody z tytułu opłat i prowizji powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Grupę. Opłaty i prowizje bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych lub zobowiązań (zarówno przychody jak i koszty) są ujmowane w rachunku zysków i strat jako korekta kalkulacji efektywnej stopy procentowej lub rozliczane liniowo przez okres zapadalności / wymagalności aktywów i zobowiązań. Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Grupę, takie jak usługi zarządzania środkami pieniężnymi, usługi maklerskie, doradztwo inwestycyjne, planowanie finansowe, usługi bankowości inwestycyjnej, usługi zarządzania aktywami oraz usługi pośrednictwa w sprzedaży produktów bankowych i inwestycyjnych, koszty dotyczące kart kredytowych, płatności krajowych i zagranicznych - są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie wykonania usługi.

u) Zasady ujmowania przychodów z tytułu wynagrodzenia za usługi ubezpieczeniowe

Sposób ujmowania przychodów z tytułu wynagrodzenia za usługi ubezpieczeniowe jest określany w wyniku analizy treści ekonomicznej zawieranych transakcji oraz wzajemnych powiązań pomiędzy produktem bankowym i produktem ubezpieczeniowym oferowanym przez Bank.

W sytuacji, gdy transakcje ubezpieczenia i produktu bankowego są transakcjami powiązanymi Bank kwalifikuje przychody z tytułu wynagrodzenia za usługi ubezpieczeń jak prowizje za usługi finansowe odpowiednio, jako:

- Prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej z tytułu posiadanego instrumentu finansowego, które są traktowane, jako korekta efektywnej stopy procentowej,
- Prowizje rozliczane w czasie trwania ważności ubezpieczenia, w sytuacji, gdy Bank jest zobowiązany do świadczenia dalszych usług,
- Prowizje ujmowane jednorazowo, w dniu rozpoczęcia lub w dniu odnowienia polisy, w sytuacji, gdy prowizja dotyczy ważnej czynności oraz Bank nie jest zobowiązany do świadczenia dalszych usług lub ważna czynność została zakończona.

W sytuacji, gdy transakcja ubezpieczenia nie jest powiązana z produktem bankowym, Bank kwalifikuje przychody z tytułu wynagrodzenia za usługi ubezpieczeniowe jak prowizje z tytułu pełnienia funkcji agenta ubezpieczeniowego, odpowiednio, jako:

- Prowizje rozliczane w czasie w okresie ważności polisy, gdy Bank jest zobowiązany do świadczenia dalszych usług lub istnieje możliwość rezygnacji klienta z ochrony ubezpieczeniowej.
- Prowizje ujmowane jednorazowo, w dniu rozpoczęcia lub w dniu odnowienia polisy, w sytuacji, gdy prowizja dotyczy ważnej czynności oraz Bank nie jest zobowiązany do świadczenia dalszych usług lub ważna czynność została zakończona.

Przychody i koszty dotyczące usług ubezpieczeniowych ujmowane są równolegle zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów.

v) Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych

Na wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych składają się następujące pozycje:

- *wynik na papierach wartościowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu:*

- wynik na dłużnych papierach wartościowych (wynik odsetkowy, zmiana wyceny, wynik na sprzedaży),
- *wynik z tytułu pochodnych instrumentów finansowych i różnic kursowych:*
 - wynik na instrumentach pochodnych opartych o indeksy giełdowe oraz towary,
 - wynik zrealizowany i niezrealizowany (zmiana wyceny oraz odsetki) na instrumentach pochodnych opartych o stopę procentową takich jak: IRS, FRA,
 - wynik z tytułu kursowych różnic transakcyjnych, rewaluacji walutowych pozycji bilansowych oraz zrealizowany i niezrealizowany wynik (wynik odsetkowy, zmiana wyceny) na pochodnych instrumentach walutowych takich jak Fx forward lub CIRS.

w) Wynik na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży

Wynik na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży zawiera zrealizowane zyski i straty z inwestycji finansowych na papierach wartościowych i inwestycjach kapitałowych.

x) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową.

y) Przeliczenie walut obcych

Transakcje w walucie obcej są przeliczane na złote według kursu walutowego obowiązującego w dniu transakcji. Pozycje monetarne w walutach obcych są przeliczane na złote według średnich kursów Narodowego Banku Polskiego dla daty sprawozdawczej. Wyniki z tytułu rewaluacji pozycji walutowej zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane są ujmowane w rachunku zysków i strat.

z) Podatki

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy ujmuje się w rachunku zysków i strat za wyjątkiem sytuacji, gdy związany z nim zysk lub strata ujmowane są bezpośrednio w kapitale lub w innych dochodach całkowitych, wtedy podatek ujmowany jest również w kapitale lub w innych dochodach całkowitych. Bieżący podatek stanowi zobowiązanie podatkowe Grupy odnoszące się do dochodu do opodatkowania wyliczone według obowiązującej stawki podatkowej, wraz ze wszystkimi korektami zobowiązania podatkowego dotyczącego poprzednich lat.

Rezerwa na podatek odroczony obliczona jest zgodnie z metodą zobowiązania bilansowego opartą na identyfikacji dodatnich różnic czasowych pomiędzy wartością podatkową a wartością bilansową aktywów i zobowiązań.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do ujemnych różnic czasowych w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać te różnice.

aa) Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych w rachunku przepływów środków pieniężnych składają się „Kasa i operacje z Bankiem Centralnym” aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz należności od banków o terminie wymagalności do 3 miesięcy. Środki pieniężne prezentowane są w ich wartości nominalnej. Zasady wycena poszczególnych pozycji ekwiwalentów środków pieniężnych zostały przedstawione w ramach zasad rachunkowości dla tych pozycji.

bb) Dane porównawcze

Grupa dokonała następujących zmian w zakresie prezentacji danych na dzień 31 grudnia 2012 roku w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za bieżący rok obrotowy. W aktywach Sprawozdania z sytuacji finansowej, z pozycji „pozostałe aktywa” wydzielona została osobna linia „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. W pasywach Sprawozdania z sytuacji finansowej z pozycji „Rezerwy” została przeniesiona „rezerwa na niewykorzystane urlopy” do pozycji „pozostałe pasywa”. Przesunięciu uległa pozycja „weksle uprawnione do redyskontowania” prezentowane w nacie „Kasa i operacje z Bankiem Centralnym” do „Należności od klientów” oraz pozycja „papiery wartościowe z terminem pierwotnym do 3 miesięcy” do „Aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

W skonsolidowanym rachunku zysków i strat za bieżący rok obrotowy, Grupa dokonała przeniesienia wyniku z tytułu transakcyjnych różnic kursowych, wynikających z różnicy pomiędzy kursem przeprowadzenia transakcji a kursem wewnętrznym Banku za rok 2012, prezentowanego w przychodach z tytułu prowizji do Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych.

Zmiany te wynikały ze zmiany zasad rachunkowości Grupy w zakresie wskazanych powyżej pozycji rachunku zysków i strat, aktywów i zobowiązań w taki sposób aby prezentacja danych dostarczała odbiorcom sprawozdania finansowego bardziej przydatnych informacji, ponieważ zdaniem Grupy lepiej odzwierciedla charakter ekonomiczny powyższych pozycji.

Dodatkowo, Grupa dokonała zmiany wymaganej MSR 19 w zakresie ujęcia zysków aktuarialnych, jako składnik innych dochodów całkowitych a nie jak dotychczas rachunku zysków i strat. Zgodnie z wymogiem MSR 19, powyższa zmiana została wprowadzona retrospektywnie, ale jedynie poczynwszy od roku 2011 z uwagi na fakt, iż jest praktycznie niewykonalne obiektywne wyodrębnienie informacji niezbędnych do dokonania szacunków w pełnym ujęciu retrospektywnym. Zmiana spowodowała przesunięcie zysków aktuarialnych w ujęciu wynikowym z pozycji „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu” w rachunku zysków i strat do pozycji „Przeszacowanie aktuarialne” w innych dochodach całkowitych, oraz w ujęciu bilansowym z pozycji „Zyski zatrzymane” do pozycji „Inne składniki kapitałów” w ramach kapitału własnego.

w tys. zł			
Aktywa	stan na 31.12.2012 przed przekształceniem	Zmiana prezentacji i zasad rachunkowości	stan na 31.12.2012 po przekształceniu
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	5 376 836	-4 003 315	1 373 521
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	733 245	3 998 184	4 731 429
Należności od banków	648 311	0	648 311
Należności od klientów	25 376 345	5 131	25 381 476
<i>w tym: odpisy z tytułu utraty wartości</i>	-2 446 633	0	-2 446 633
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	353 378	0	353 378
Aktywa trwałe rzeczowe	297 116	0	297 116
Wartości niematerialne	1 071 442	0	1 071 442
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	131 067	0	131 067
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	264 771	264 771

Pozostałe aktywa	428 699	-264 771	163 928
Aktywa razem	34 416 439	0	34 416 439

w tys. zł

Kapitał własny i zobowiązania	stan na 31.12.2012 przed przekształceniem	Zmiana prezentacji i zasad rachunkowości	stan na 31.12.2012 po przekształceniu
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	1 042	0	1 042
Zobowiązania wobec banków	375 612	0	375 612
Zobowiązania wobec klientów	13 015 342	0	13 015 342
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	14 435 930	0	14 435 930
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	125 273	0	125 273
Zobowiązania związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	8 128	0	8 128
Rezerwy	102 376	-14 995	87 381
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	218 277	0	218 277
Pozostałe zobowiązania	684 690	14 995	699 685
Zobowiązania podporządkowane	682 922	0	682 922
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	383 340		383 340
Inne składniki kapitałów	3 842 357	12 308	3 854 665
Zyski zatrzymane, w tym:	509 950	-12 308	497 642
Wynik finansowy z lat ubiegłych	248 911	-9 798	239 113
Wynik roku bieżącego	261 039	-2 510	258 529
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	4 735 647	0	4 735 647
Udziały niekontrolujące	31 200	0	31 200
Kapitał własny ogółem	4 766 847	0	4 766 847
Kapitał własny i pasywa razem	34 416 439	0	34 416 439

w tys. zł

Aktywa	stan na 31.12.2011 przed przekształceniem	Zmiana prezentacji i zasad rachunkowości	stan na 31.12.2011 po przekształceniu
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	4 081 299	-2 952 852	1 128 447
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 384 471	2 948 435	5 332 906
Należności od banków	407 044	0	407 044
Należności od klientów	27 851 474	4 417	27 855 891
<i>w tym: odpisy z tytułu utraty wartości</i>	-2 793 129	0	-2 793 129
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	387 558	0	387 558
Aktywa trwałe rzeczowe	314 381	0	314 381

Wartości niematerialne	1 103 722	0	1 103 722
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	1 065	0	1 065
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	278 511	278 511
Pozostałe aktywa	499 758	-278 511	221 247
A k t y w a r a z e m	37 030 772	0	37 030 772

w tys. zł

Kapitał własny i zobowiązania	stan na 31.12.2011 przed przekształceniem	Zmiana prezentacji i zasad rachunkowości	stan na 31.12.2011 po przekształceniu
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	1 053	0	1 053
Zobowiązania wobec banków	263 372	0	263 372
Zobowiązania wobec klientów	13 618 079	0	13 618 079
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	16 586 384	0	16 586 384
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	193 425	0	193 425
Rezerwy	1 053	0	1 053
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	263 372	0	263 372
Pozostałe zobowiązania	13 618 079	0	13 618 079
Zobowiązania podporządkowane	16 586 384	0	16 586 384
Kapitał własny	193 425	0	193 425
Kapitał podstawowy	383 340		383 340
Inne składniki kapitałów	3 631 232	9 798	3 641 030
Zyski zatrzymane, w tym:	455 784	-9 798	445 986
Wynik finansowy z lat ubiegłych	237 627	0	237 627
Wynik roku bieżącego	218 157	-9 798	208 359
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	4 470 356	0	4 470 356
Udziały niekontrolujące	127 874	0	127 874
Kapitał własny ogółem	4 598 230	0	4 598 230
Kapitał własny i pasywa razem	65 729 431	0	65 729 431

w tys. zł

Rachunek zysków i strat	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 przed przekształceniem	Zmiana prezentacji i zasad rachunkowości	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 po przekształceniu
Przychody z tytułu odsetek	1 930 684	0	1 930 684
Koszty z tytułu odsetek	-678 753	0	-678 753
Wynik z tytułu odsetek	1 251 931	0	1 251 931
Odpisy z tytułu utraty wartości	-119 948	0	-119 948
Wynik z tytułu odsetek uwzględniający odpisy z tytułu utraty wartości	1 131 983	0	1 131 983
Przychody z tytułu prowizji	709 450	-89 065	620 385

Koszty z tytułu prowizji	-189 925	0	-189 925
Wynik z tytułu prowizji	519 525	-89 065	430 460
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	29 632	89 065	118 697
Wynik na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży	949	0	949
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	-1 331 469	-3 098	-1 334 567
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	-5 321	0	-5 321
Zysk/strata przed opodatkowaniem	345 299	-3 098	342 201
Podatek dochodowy	-73 205	588	-72 617
Zysk za okres	272 094	-2 510	269 584
1. przypadający na akcjonariuszy Banku	261 039	-2 510	258 529
2. przypadający na udziały niekontrolujące	11 055	0	11 055
Zysk za okres oraz rozwodniony zysk za okres na jedną akcję zwykłą przypadający na akcjonariuszy Banku (w zł)	3,40	-0,03	3,37

w tys. zł			
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 przed przekształceniem	Zmiana prezentacji i zasad rachunkowości	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 po przekształceniu
Zysk za okres	272 094	-2 510	269 584
Inne całkowite dochody niepodlegające przeklasyfikowaniu na zyski lub straty w kolejnych okresach:	0	2 510	2 510
Przeszacowanie aktuarialne (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	0	2 510	2 510
Inne całkowite dochody podlegające przeklasyfikowaniu na zyski lub straty w kolejnych okresach:	3 600	0	3 600
wynik z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	4 372	0	4 372
rozliczenie skumulowanych zysków i strat związanych z instrumentami zabezpieczającymi, które zostały wyłączone z rachunkowości zabezpieczeń (po uwzględnieniu podatku odroczonego)	-772	0	-772
Całkowite dochody ogółem	275 694	0	275 694
1. przypadające na akcjonariuszy Banku	264 496	0	264 496
2. przypadające na udziały niekontrolujące	11 198	0	11 198

cc) Sezonowość lub cykliczność działalności

W działalności Grupy Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

1. Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych

Podział na segmenty operacyjne

Segment operacyjny jest komponentem Grupy, który w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej osiąga przychody i ponosi koszty, w tym przychody i koszty wynikające z transakcji z innymi komponentami Grupy. Wyniki segmentów operacyjnych są przedmiotem regularnych przeglądów i oceny ze strony ścisłego kierownictwa Grupy w celu podejmowania decyzji co do alokacji zasobów do poszczególnych segmentów.

Wyniki segmentów, ich aktywa i zobowiązania obejmują elementy bezpośrednio przypisane do danego segmentu oraz takie, które można zaalokować do danego segmentu na podstawie racjonalnych zasad.

Segmentacja działalności Grupy Banku BPH SA wiąże się z przyjętymi zasadami zarządzania. Zarządzanie Grupą Banku BPH SA prowadzone jest w ramach strategicznych segmentów klientowskich, do których zaliczone zostały:

- Bankowość Detaliczna,
- Bankowość Komercyjna,
- Zarządzanie Aktywami i Pasywami / Pozostałe.

Segment Bankowości Detalicznej obejmuje Klientów Indywidualnych. Do najważniejszych usług oferowanych Klientom tego segmentu należą:

- udzielanie kredytów konsumpcyjnych, kredytów w rachunku bieżącym i limitie karty kredytowej, kredytów hipotecznych,
- oferta depozytowa, w tym rachunki oszczędnościowe oraz sprzedaż produktów inwestycyjnych (fundusze inwestycyjne, produkty strukturyzowane, usługi maklerskie),
- oferta kont osobistych z pakietem różnorodnych usług bankowych dla Klientów Indywidualnych (np. Konto Kapitałne).

W ramach tego segmentu działa spółka zależna BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o. oraz pośrednio zależna BPH Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA.

Usługi dla klientów indywidualnych Grupa Banku BPH SA oferuje poprzez sieć własnych oddziałów, w ramach współpracy z placówkami partnerskimi i przedstawicielami finansowymi działającymi pod logo „Partner BPH”, a także przy zastosowaniu kanałów dystrybucji, takich jak internet (Seza@m) czy call center.

Segment Bankowości Komercyjnej obejmuje małe, średnie i duże przedsiębiorstwa, w szczególności:

- spółki kapitałowe, przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielnie, przedsiębiorstwa zagraniczne,
- przedsiębiorców indywidualnych, spółki osobowe oraz spółki cywilne,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- organizacje społeczne, zawodowe, wyznaniowe, placówki niepubliczne,
- osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, osoby wykonujące wolny zawód, rolników.

W ramach segmentu Bankowości Komercyjnej uwzględniany jest również wynik z tytułu operacji z instytucjami finansowymi.

Segment Bankowości Komercyjnej oferuje szeroką paletę produktów, dostosowaną do różnych potrzeb oraz profili klientów. Oferta obejmuje uniwersalny zestaw produktów, składający się z produktów kredytowych, depozytowych oraz usług transakcyjnych. W ramach oferty kredytowej klient może wybierać między kredytami inwestycyjnymi a kredytami obrotowymi, uzupełnieniem oferty jest finansowanie krótkoterminowych zobowiązań handlowych. Produkty depozytowe pozwalają klientom na zarządzanie płynnością, dodatkowo usługi transakcyjne wspomagają ich działalność operacyjną.

Segment Zarządzania Aktywami i Pasywami / Pozostałe obejmuje wynik z tytułu zarządzania aktywami i zobowiązaniami Banku oraz pozycje rachunku zysków i strat, które nie dają się przypisać do dwóch pozostałych segmentów.

Segmenty rozliczają się wzajemnie w oparciu o kursy i stopy rynkowe odpowiednio do zrealizowanych transakcji.

W efekcie zakończonych prac projektowych w 2013 roku wprowadzony został w Banku BPH SA nowy model alokacji kosztów działania i ogólnego zarządu na segmenty i produkty Banku, odzwierciedlający aktualną strukturę organizacyjno – biznesową. Model ten został użyty w raporcie segmentowym za 2013 rok oraz skorygowane zostały dane za 2012 rok. Spowodowało to przeniesienie części kosztów z Bankowości Komercyjnej (32 102 tys. zł) do Bankowości Detalicznej (16 290 tys. zł) oraz Zarządzanie Aktywami i Pasywami / Pozostałe (18 910 tys. zł). Zmiana metodologii alokacji kosztów wynikała głównie z wypracowania dokładniejszych metod alokacji kosztów Pionu Zarządzania Ryzykiem, kosztów nieosobowych Pionu Operacji, doprecyzowania kosztów między-segmentowych pomiędzy Bankowością Detaliczną i Komercyjną.

Grupa Kapitałowa Banku BPH SA								tys. zł
Segmenty operacyjne								
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	Bankowość Detaliczna		Bankowość Komercyjna		Zarządzanie Aktywami i Pasywami / Pozostałe		Razem	
1	2		3		4		(2+3+4)	
Za rok kończący się	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Przychody z tytułu odsetek	1 445 262	1 811 543	473 223	619 822	-380 295	-500 681	1 538 190	1 930 684
przychody zewnętrzne	1 073 391	1 301 935	265 856	371 648	198 943	257 101	1 538 190	1 930 684
przychody wewnętrzne*	371 871	509 608	207 367	248 174	-579 238	-757 782	0	0
Koszty z tytułu odsetek	-737 145	-949 926	-239 001	-354 916	418 254	626 089	-557 892	-678 753
koszty zewnętrzne*	-215 496	-273 450	-88 123	-114 262	-254 273	-291 041	-557 892	-678 753
koszty wewnętrzne	-521 649	-676 476	-150 878	-240 654	672 527	917 130	0	0
Wynik z tytułu odsetek	708 117	861 617	234 222	264 906	37 959	125 408	980 298	1 251 931
Wynik z odpisów z tytułu utraty wartości	-31 781	-7 743	-107 440	-112 205	0	0	-139 221	-119 948
Przychody z tytułu prowizji	376 327	383 705	233 749	236 680	0	0	610 076	620 385
Koszty z tytułu prowizji	-92 172	-113 210	-84 482	-72 227	-4 457	-4 488	-181 111	-189 925
Wynik z tytułu prowizji	284 155	270 495	149 267	164 453	-4 457	-4 488	428 965	430 460
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	31 420	36 331	58 585	60 356	17 715	22 010	107 720	118 697
Wynik na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży	1 439	964	0	0	929	-15	2 368	949
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	-830 224	-926 890	-271 275	-372 100	-30 240	-35 577	-1 131 739	-1 334 567
<i>amortyzacja</i>	-76 037	-71 324	-12 553	-11 493	-2 541	-2 563	-91 131	-85 380
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	12 541	-438	0	0	3 971	-4 883	16 512	-5 321
Zysk przed opodatkowaniem	175 667	234 336	63 359	5 410	25 877	102 455	264 903	342 201
Podatek dochodowy	0	0	0	0	-60 093	-72 617	-60 093	-72 617
Zysk za okres	175 667	234 336	63 359	5 410	-34 216	29 838	204 810	269 584

*Przychody/koszty wewnętrzne – transferów wewnętrznych związanych z finansowaniem działalności podstawowej segmentów

tys. zł

	Bankowość Detaliczna		Bankowość Komercyjna		Zarządzanie Aktywami i Pasywami / Pozostałe		Razem	
Stan na dzień	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Aktywa razem	20 616 638	22 191 127	4 154 623	5 342 332	8 232 702	6 882 980	33 003 963	34 416 439
Należności od Klientów (kredyty i pożyczki brutto)	20 552 065	22 273 992	4 340 712	5 458 308	283 802	95 809	25 176 579	27 828 109
Do 1 roku	2 327 694	2 669 362	2 382 423	3 319 102	206 688	95 809	4 916 805	6 084 273
Powyżej 1 roku	18 224 371	19 604 630	1 958 289	2 139 206	77 114	0	20 259 774	21 743 836
Odpisy z tytułu utraty wartości	-1 768 710	-1 923 431	-539 742	-515 811	0	0	-2 308 452	-2 439 242
Kapitał własny i pasywa razem	23 246 775	24 539 900	5 880 584	5 802 282	3 876 604	4 074 257	33 003 963	34 416 439
Zobowiązania od Klientów (z tytułu depozytów i środków na rachunkach)	7 699 942	7 506 959	5 184 935	5 236 483	476 213	271 900	13 361 090	13 015 342
Do 1 roku	7 613 916	7 451 381	5 169 709	5 191 852	455 692	216 124	13 239 317	12 859 357
Powyżej 1 roku	86 026	55 578	15 226	44 631	20 521	55 776	121 773	155 985
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych (depozyty strukturyzowane)	189 415	125 273	0	0	0	0	189 415	125 273
Do 1 roku	76 220	125 273	0	0	0	0	76 220	125 273
Powyżej 1 roku	113 195	0	0	0	0	0	113 195	0
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	12 716 930	14 435 930	0	0	0	0	12 716 930	14 435 930
Do 1 roku	11 870 580	715 710	0	0	0	0	11 870 580	715 710
Powyżej 1 roku	846 350	13 720 220	0	0	0	0	846 350	13 720 220

2. Wynik z tytułu odsetek

według źródła generowania przychodu i kosztu

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2013	31.12.2012
Przychody z tytułu:	1 538 190	1 930 684
środków pieniężnych i lokat międzybankowych	18 747	26 678
kredytów i pożyczek	1 324 288	1 656 687
papierów wartościowych	192 415	240 882
transakcji z przyrzeczeniem odkupu	2 631	5 032
instrumentów pochodnych zabezpieczających wyłączonych z rachunkowości zabezpieczeń	109	1 405
Koszty z tytułu:	-557 892	-678 753
kredytów oraz pożyczek otrzymanych	-205 749	-255 241
depozytów i rachunków terminowych	-150 352	-217 674
rachunków bieżących	-159 397	-178 464
papierów wartościowych własnej emisji	-36 938	-13 228
transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży	-4 401	-13 006
instrumentów pochodnych zabezpieczających wyłączonych z rachunkowości zabezpieczeń	-1 055	-1 140
WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK	980 298	1 251 931

według rodzaju podmiotu

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2013	31.12.2012
Przychody z tytułu odsetek od:	1 538 190	1 930 684
Banku Centralnego	174 075	210 760
banków	5 798	9 311
pozostałych podmiotów finansowych	5 057	6 348
podmiotów niefinansowych	1 320 734	1 651 964
podmiotów budżetowych	32 526	52 301
Koszty z tytułu odsetek wobec:	-557 892	-678 753
Banku Centralnego	-1	-52
banków	-8 820	-8 745
pozostałych podmiotów finansowych	-263 196	-305 385
podmiotów niefinansowych	-271 353	-342 784
podmiotów budżetowych	-14 522	-21 787
WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK	980 298	1 251 931

Przychody z tytułu odsetek zawierają odsetki od papierów wartościowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat (Fair Value Option) w wysokości 178 177 tys. zł za 2013 rok (2012:

225 403 tys. zł). Przychody z tytułu odsetek od papierów wartościowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu oraz instrumentów pochodnych prezentowane są w Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych.

Przychody z tytułu odsetek zawierają również kwotę 21 392 tys. zł za 2013 rok (2012: 25 163 tys. zł) rozliczenia opłat i prowizji bezpośrednio związanych z powstaniem aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych (zarówno przychodów jak i bezpośrednich inkrementalnych kosztów), które rozliczane są według zamortyzowanego kosztu z użyciem efektywnej stopy procentowej.

Wynik odsetkowy z tytułu aktywów finansowych, które uległy utracie wartości (tj. kredytów ze zidentyfikowaną utratą wartości) wynosi 91 478 tys. zł (2012: 110 553 tys. zł).

3. Odpisy z tytułu utraty wartości

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2013	31.12.2012
Wynik z tytułu utworzenia i odwrócenia odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-275 111	-309 383
Wynik z tytułu odpisów na poniesione ale nieujawnione straty dotyczące kredytów i pożyczek (IBNR)	62 823	74 974
Odzyski z należności spisanych	63 873	100 483
Wynik z tytułu utworzenia i odwrócenia odpisów na zobowiązania pozabilansowe	9 194	13 978
WYNIK Z ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI	-139 221	-119 948

4. Wynik z tytułu prowizji

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2013	31.12.2012
Przychody z tytułu:	610 076	620 385
papierów wartościowych i działalności powierniczej	15 085	14 335
kredytów i pożyczek	44 466	49 794
kart kredytowych	195 374	206 223
płatności krajowych	121 919	131 144
płatności zagranicznych	12 939	12 993
zarządzania funduszami inwestycyjnymi i portfelami klientów	100 230	88 992
pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń	117 064	114 364
pozostałych	2 999	2 540
Koszty z tytułu:	-181 111	-189 925
papierów wartościowych i działalności powierniczej	-5 176	-1 712
kredytów i pożyczek oraz opłat za utrzymanie rachunków	-8 042	-15 408
kart kredytowych	-140 677	-136 532
płatności krajowych	-8 178	-9 511
płatności zagranicznych	-1 320	-1 342
zarządzania funduszami inwestycyjnymi i portfelami klientów	-6 057	-6 618

pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń	-6 674	-11 357
pozostałych	-4 987	-7 445
WYNIK Z TYTUŁU PROWIZJI	428 965	430 460

Wynik z tytułu prowizji za 2013 rok zawiera przychody z tytułu działalności powierniczej w kwocie 7 284 tys. zł (2012: 5 367 tys. zł) oraz koszty z tytułu działalności powierniczej w kwocie 2 815 tys. zł (2012: 1 561 tys. zł).

Wynik z tytułu prowizji zawiera przychody prowizyjne z tytułu kart kredytowych oraz kredytów i pożyczek (inne niż objęte kalkulacją efektywnej stopy procentowej), które odnoszą się do aktywów i zobowiązań, które nie są wyceniane w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, w kwocie 239 860 tys. zł za 2013 rok (2012: 256 037 tys. zł) oraz koszty prowizyjne z tytułu kart kredytowych oraz kredytów i pożyczek w kwocie 148 719 tys. zł za 2013 rok (2012: 151 940 tys. zł).

5. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2013	31.12.2012
Papiery wartościowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVO)	-6 594	15 590
Papiery wartościowe klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu	-294	1 656
Pochodne instrumenty finansowe	1 441	-7 653
Wynik z pozycji wymiany	113 167	109 104
WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT I Z TYTUŁU RÓŻNIC KURSOWYCH	107 720	118 697

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych zawiera przychody odsetkowe z papierów wartościowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu w wysokości 47 tys. zł (2012: 1 107 tys. zł).

6. Wynik na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2013	31.12.2012
Dłużne papiery wartościowe	2 368	964
Instrumenty kapitałowe	0	-15
WYNIK NA AKTYWACH FINANSOWYCH DOSTĘPNYCH DO SPRZEDAŻY	2 368	949

7. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2013	31.12.2012
Koszty pracownicze	-583 627	-693 677
Wynagrodzenia	-503 855	-606 520

Świadczenia emerytalne, rentowe i pośmiertne	-3 875	-4 014
Obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne	-75 897	-83 143
Koszty wynajmu budynków	-116 380	-119 096
Koszty utrzymania lokali	-38 088	-43 539
Koszty usług zewnętrznych i konsultingu	-73 484	-132 469
Koszty utrzymania sprzętu IT i sprzętów biurowych	-69 266	-77 488
Koszty marketingu i promocji sprzedaży	-41 661	-53 816
Inne koszty	-118 102	-129 102
Amortyzacja	-91 131	-85 380
Aktywów trwałych rzeczowych	-67 584	-59 826
Wartości niematerialnych	-23 547	-25 554
KOSZTY DZIAŁANIA I KOSZTY OGÓLNEGO ZARZĄDU	-1 131 739	-1 334 567

W kosztach wynagrodzeń roku bieżącego znajduje się rozwiązanie rezerwy na premie roczne dla pracowników w wysokości 21 317 tys. zł.

Za 2013 rok pozycja „Koszty pracownicze” zawiera koszty restrukturyzacji zatrudnienia w kwocie 16 558 tys. zł (2012: 64 596 tys. zł).

Pozycja „Inne koszty” za 2012 rok zawiera koszty szkoleń pracowników objętych restrukturyzacją zatrudnienia w wysokości 372 tys. zł.

Pozycja „Koszty wynajmu budynków” za 2013 rok zawiera kwotę 6 650 tys. zł z tytułu kosztów restrukturyzacji związanych z optymalizacją sieci dystrybucji oraz powierzchni centrali Banku (2012: 9 836 tys. zł).

8. Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych

	w tys. zł	
	Za rok kończący się	
	31.12.2013	31.12.2012
Pozostałe przychody operacyjne z tytułu:	43 758	18 990
Sprzedaży lub likwidacji składników majątku trwałego i aktywów do zbycia	34 253	1 945
Dywidend	0	0
Opłat franczyzowych	658	1 179
Zwrotu podatku VAT	3 472	11 186
Innych	5 375	4 680
Pozostałe koszty operacyjne z tytułu:	-27 246	-24 311
Utworzenia odpisów z tytułu trwałej utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	-5 804	-6 059
Opłat i odsetek karnych	-2 608	-412
Dochodzenia roszczeń	-11 609	-11 508
Utworzenia rezerw i odpisów aktualizujących	-3 420	-70
Innych	-3 805	-6 262
WYNIK Z TYTUŁU POZOSTAŁYCH PRZYCHODÓW I KOSZTÓW OPERACYJNYCH	16 512	-5 321

9. Podatek dochodowy

w tys. zł

	Za rok kończący się	
	31.12.2013	31.12.2012
Bieżący podatek	-27 773	-59 250
Bieżący rok	-28 546	-59 250
Korekty lat ubiegłych	773	0
Podatek odroczony	-32 320	-13 367
PODATEK DOCHODOWY	-60 093	-72 617

Uzgodnienie rzeczywistego obciążenia podatkowego

w tys. zł

	Za rok kończący się	
	31.12.2013	31.12.2012
Zysk przed opodatkowaniem	264 903	342 201
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku 19%	-50 332	-65 018
Dochody wolne od podatków (Dochód Kasy Mieszkaniowej)	2 122	2 223
Korekty roku ubiegłego dotyczące podatku bieżącego	773	0
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu	-8 273	-6 679
Przychody niestanowiące przychodów do opodatkowania	545	752
Przychody podatkowe nieuwzględnione w wyniku księgowym	-76	-8
Inne pozycje wpływające na wysokość obciążenia podatkowego	-4 852	-3 887
Odpisane aktywa z tyt. odroczonego podatku dochodowego dotyczące odpisów aktualizujących	-1 061	-3 990
Inne	-3 791	103
PODATEK DOCHODOWY	-60 093	-72 617

10. Zysk i wartość księgowa na jedną akcję

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Liczba akcji na koniec okresu sprawozdawczego	76 667 911	76 667 911
Średnia ważona oraz rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	76 667 911	76 667 911
Zysk za okres przypadający na akcjonariuszy Banku (zł)	192 383 000	258 528 781
Zysk za okres oraz rozwodniony zysk za okres przypadający na akcjonariuszy Banku na jedną akcję zwykłą (zł)	2,51	3,37
Wartość księgowa (zł)	4 928 966 000	4 735 647 000
Wartość księgowa oraz rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (zł)	64,29	61,77

11. Kasa i operacje z Bankiem Centralnym

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Kasa	525 640	632 942
Operacje z Bankiem Centralnym	547 735	740 579
KASA I OPERACJE Z BANKIEM CENTRALNYM	1 073 375	1 373 521

Termin zapadalności pozycji zakwalifikowanych do kategorii Kasa i operacje z Bankiem Centralnym jest nie dłuższy niż dwanaście miesięcy.

„Operacje z Bankiem Centralnym” na dzień 31 grudnia 2013 roku obejmowały środki na rachunku w Narodowym Banku Polskim, stanowiące rezerwę obowiązkową z tytułu depozytów klientów. Rezerwa obowiązkowa jest określana za pomocą procentowego wskaźnika sumy środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach klientów i utrzymywana jako saldo rachunku bieżącego w NBP na podstawie średniej arytmetycznej naliczonych stanów dziennych za dany miesiąc.

12. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności do 3 miesięcy (licząc od dnia nabycia) oraz narażone na nieznaczące ryzyko zmiany wartości.

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	1 073 375	1 373 521
Należności od banków	149 230	483 208
lokaty na rynku pieniężnym	56 766	177 874
rachunki bieżące	92 464	305 334
Dłużne papiery wartościowe i weksle emitowane przez Skarb Państwa i innych emitentów publicznych uprawnione do redyskontowania w Banku Centralnym	5 798 828	3 998 184
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	7 021 433	5 854 913

13. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
1) Papiery wartościowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	6 359 565	4 540 142
2) Papiery wartościowe klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu	0	156
3) Dodatnia wartość instrumentów pochodnych	122 178	191 131
AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZECZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6 481 743	4 731 429

1) Papiery wartościowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Instrumenty dłużne (wg rodzaju i emitenta)	6 347 815	4 527 175
emitowane przez Bank Centralny	5 798 828	3 998 184
bony pieniężne	5 798 828	3 998 184
emitowane przez instytucje rządowe szczebla centralnego:	548 987	528 991
obligacje	548 987	528 991
Certyfikaty inwestycyjne	11 750	12 967
PAPIERY WARTOŚCIOWE WYZNACZONE PRZY POCZĄTKOWYM UJĘCIU JAKO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZES RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6 359 565	4 540 142

2) Papiery wartościowe klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Instrumenty dłużne (wg rodzaju i emitenta)	0	156
emitowane przez instytucje rządowe szczebla centralnego	0	156
obligacje	0	156
PAPIERY WARTOŚCIOWE KLASYFIKOWANE JAKO PRZEZNACZONE DO OBROTU	0	156

3) Dodatnia wartość instrumentów pochodnych

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Transakcje stopy procentowej, w tym:	98 355	162 099
IRS	98 299	162 025
Kupione opcje na stopę procentową	56	26
Inne kontrakty na stopę procentową	0	48
Transakcje walutowe, w tym:	17 622	22 882
Fx-forward	8 498	11 871
Fx-swap	5 231	4 743
CIRS	3 273	5 888
Inne transakcje walutowe	177	226
Kupione opcje walutowe	443	154
Kupione opcje kapitałowe	6 201	5 454
Kupione opcje towarowe	0	696
RAZEM	122 178	191 131

14. Należności od banków

według struktury rodzajowej

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Lokaty na rynku pieniężnym	157 000	218 486
Inne w tym:	169 630	429 825
rachunki bieżące	92 464	305 334
należności z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	77 140	124 455
inne	26	36
NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	326 630	648 311

według kraju pochodzenia podmiotu

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Należności od krajowych monetarnych instytucji finansowych	170 430	226 095
Należności od zagranicznych monetarnych instytucji finansowych	156 200	422 216
NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	326 630	648 311

15. Należności od klientów

według struktury rodzajowej

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki:	24 882 457	27 712 436
od podmiotów finansowych	40 192	39 967
od podmiotów niefinansowych	24 804 942	27 390 453
od podmiotów sektora rządowego i samorządowego	37 323	282 016
Inne:	291 729	112 041
należności z tytułu papierów wartościowych kupionych w transakcjach z przyrzeczeniem odkupu	164 030	3 083
należności z tytułu zabezpieczeń pieniężnych pod transakcje giełdowe	34 437	28 376
należności od klientów w drodze	75 991	64 266
inne	17 271	16 316
Należności z tytułu leasingu finansowego	2 393	3 632
RAZEM	25 176 579	27 828 109
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-2 308 452	-2 439 242
Odpisy z tytułu utraty wartości innych pozycji od klientów	-6 507	-7 391
NALEŻNOŚCI OD KLIENTÓW	22 861 620	25 381 476

Kredyty i pożyczki według segmentu Klienta i rodzaju produktu

w tys. zł

PODMIOTY FINANSOWE	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Korporacje	37 823	36 722
kredyt operacyjny/obrotowy	37 823	36 722
Małe i średnie przedsiębiorstwa	2 369	3 245
karta kredytowa	19	38
kredyt inwestycyjny	0	1 228
kredyt operacyjny/obrotowy	2 119	1 756
kredyt samochodowy	128	223
inne kredyty	103	0
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone podmiotom finansowym	40 192	39 967

w tys. zł

PODMIOTY NIEFINANSOWE	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Korporacje	2 109 538	2 782 216
karta kredytowa	798	431
kredyt inwestycyjny	529 907	645 465
kredyt operacyjny/obrotowy	1 189 608	1 788 356
kredyt samochodowy	248	433
inne kredyty	388 977	347 531
Małe i średnie przedsiębiorstwa	2 190 551	2 395 742
karta kredytowa	81 913	83 020
kredyt inwestycyjny	438 692	438 009
kredyt operacyjny/obrotowy	1 232 969	1 511 740
kredyt samochodowy	267 638	314 605
inne kredyty	169 339	48 368
Osoby prywatne	20 504 853	22 212 495
karta kredytowa	860 921	1 149 221
kredyt na nieruchomości	14 348 023	15 322 413
kredyt konsumpcyjny	5 183 926	5 598 391
kredyt samochodowy	71 007	121 543
inne kredyty	40 976	20 927
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone podmiotom niefinansowym	24 804 942	27 390 453

w tys. zł

SEKTOR BUDŻETOWY	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Korporacje	34 505	278 128
karta kredytowa	50	1

kredyt operacyjny/obrotowy	34 455	278 127
Małe i średnie przedsiębiorstwa	2 818	3 888
kredyt inwestycyjny	2 729	3 888
kredyt operacyjny/obrotowy	89	0
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone dla sektora budżetowego	37 323	282 016

Czynne transakcje z przyrzeczeniem odkupu (bsb/reverse repo)

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Kwota należności z tytułu transakcji bsb/reverse repo podlegających zabezpieczeniu (z uwzględnieniem odsetek)	164 029	3 083
Wartość godziwa papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w transakcjach bsb/reverse repo	162 095	3 082

W 2013 i 2012 roku Bank miał możliwość zastawu lub zbycia całości papierów wartościowych (obligacji skarbowych) nabytych w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu (bsb/reverse repo).

16. Odpisy z tytułu utraty wartości należności

	w tys. zł		
	Utrata wartości	IBNR	Łącznie
Stan na początek okresu 01.01.2013	2 155 419	291 214	2 446 633
odpisy z tytułu utraty wartości	275 111	-62 823	212 288
należności spisane w ciężar odpisów z tytułu utraty wartości	-344 678	0	-344 678
aktualizacja z tytułu wyceny kredytów w walutach obcych	160	178	338
Inne	378	0	378
STAN NA KONIEC OKRESU 31.12.2013	2 086 390	228 569	2 314 959

	w tys. zł		
	Utrata wartości	IBNR	Łącznie
PODMIOTY FINANSOWE	26	331	357
Korporacje	0	290	290
Małe i średnie przedsiębiorstwa	26	41	67
PODMIOTY NIEFINANSOWE	2 079 857	227 885	2 307 742
Korporacje	57 485	15 950	73 435
Małe i średnie przedsiębiorstwa	417 255	50 278	467 533
Osoby prywatne	1 605 117	161 657	1 766 774
SEKTOR BUDŻETOWY	0	353	353
Korporacje	0	315	315
Małe i średnie przedsiębiorstwa	0	38	38
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	2 079 883	228 569	2 308 452
Odpisy z tytułu utraty wartości pozostałych należności	6 507	0	6 507
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI (STAN NA 31.12.2013)	2 086 390	228 569	2 314 959

w tys. zł						
Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość na początek okresu (01.01.2013)	Różnice kursowe	Spisane w straty	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat	Inne	Wartość na koniec okresu (31.12.2013)
PODMIOTY FINANSOWE	1 318	1	-1 240	-53	0	26
Małe i średnie przedsiębiorstwa	1 318	1	-1 240	-53	0	26
PODMIOTY NIEFINANSOWE	2 146 710	159	-343 438	276 048	378	2 079 857
Korporacje	31 928	194	0	25 363	0	57 485
Małe i średnie przedsiębiorstwa	419 164	-120	-97 799	95 632	378	417 255
Osoby prywatne	1 695 618	85	-245 639	155 053	0	1 605 117
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	2 148 028	160	-344 678	275 995	378	2 079 833
Odpisy z tytułu utraty wartości pozostałych należności	7 391	0	0	-884	0	6 507

w tys. zł				
IBNR	Wartość na początek okresu (01.01.2013)	Różnice kursowe	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat	Wartość na koniec okresu (31.12.2013)
PODMIOTY FINANSOWE	171	1	159	331
Korporacje	129	1	160	290
Małe i średnie przedsiębiorstwa	42	0	-1	41
PODMIOTY NIEFINANSOWE	290 084	177	-62 376	227 885
Korporacje	13 102	386	2 462	15 950
Małe i średnie przedsiębiorstwa	51 529	-306	-945	50 278
Osoby prywatne	225 453	97	-63 893	161 657
SEKTOR BUDŻETOWY	959	0	-606	353
Korporacje	922	0	-607	315
Małe i średnie przedsiębiorstwa	37	0	1	38
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	291 214	178	-62 823	228 569

w tys. zł			
	Utrata wartości	IBNR	Łącznie
Stan na początek okresu 01.01.2012	2 419 558	373 571	2 793 129
odpisy z tytułu utraty wartości	309 383	-74 974	234 409
należności spisane w ciężar odpisów z tytułu utraty wartości	-559 885	0	-559 885
aktualizacja z tytułu wyceny kredytów w walutach obcych	-13 639	-7 383	-21 022
inne	2	0	2
STAN NA KONIEC OKRESU 31.12.2012	2 155 419	291 214	2 446 633

w tys. zł			
	Utrata wartości	IBNR	Łącznie
PODMIOTY FINANSOWE	1 318	171	1 489
Korporacje	0	129	129

Małe i średnie przedsiębiorstwa	1 318	42	1 360
PODMIOTY NIEFINANSOWE	2 146 710	290 084	2 436 794
Korporacje	31 928	13 102	45 030
Małe i średnie przedsiębiorstwa	419 164	51 529	470 693
Osoby prywatne	1 695 618	225 453	1 921 071
SEKTOR BUDŻETOWY	0	959	959
Korporacje	0	922	922
Małe i średnie przedsiębiorstwa	0	37	37
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	2 148 028	291 214	2 439 242
Odpisy z tytułu utraty wartości pozostałych należności	7 391	0	7 391
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI (STAN NA 31.12.2012)	2 155 419	291 214	2 446 633

w tys. zł

	Wartość na początek okresu (01.01.2012)	Różnice kursowe	Spisane w straty	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat	Inne	Wartość na koniec okresu (31.12.2012)
PODMIOTY FINANSOWE	1 944	-6	0	-620	0	1 318
Małe i średnie przedsiębiorstwa	1 944	-6	0	-620	0	1 318
PODMIOTY NIEFINANSOWE	2 409 843	-13 633	-559 882	310 380	2	2 146 710
Korporacje	29 147	-58	-11 251	14 090	0	31 928
Małe i średnie przedsiębiorstwa	485 026	-3 019	-198 688	135 845	0	419 164
Osoby prywatne	1 895 670	-10 556	-349 943	160 445	2	1 695 618
SEKTOR BUDŻETOWY	1	0	-3	2	0	0
Małe i średnie przedsiębiorstwa	1	0	-3	2	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	2 411 788	-13 639	-559 885	309 762	2	2 148 028
Odpisy z tytułu utraty wartości pozostałych należności	7 770	0	0	-379	0	7 391

w tys. zł

IBNR	Wartość na początek okresu (01.01.2012)	Różnice kursowe	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat	Wartość na koniec okresu (31.12.2012)
PODMIOTY FINANSOWE	118	0	53	171
Korporacje	57	0	72	129
Małe i średnie przedsiębiorstwa	61	0	-19	42
PODMIOTY NIEFINANSOWE	373 348	-7 383	-75 881	290 084
Korporacje	5 790	-3 333	10 645	13 102
Małe i średnie przedsiębiorstwa	77 785	-119	-26 137	51 529
Osoby prywatne	289 773	-3 931	-60 389	225 453
SEKTOR BUDŻETOWY	105	0	854	959
Korporacje	10	0	912	922
Małe i średnie przedsiębiorstwa	95	0	-58	37
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	373 571	-7 383	-74 974	291 214

17. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Instrumenty dłużne (wg rodzaju i emitenta)	359 296	352 998
Emitowane przez instytucje rządowe szczebla centralnego	359 296	352 998
obligacje	359 296	352 998
Instrumenty kapitałowe (wg rodzaju)	404	380
akcje i udziały	404	380
AKTYWA FINANSOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY	359 700	353 378

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku, Grupa nie odnotowała utraty wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

18. Aktywa trwałe rzeczowe

według struktury rodzajowej

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Grunty	6 474	6 459
Budynki, lokale	169 436	155 998
Urządzenia techniczne i maszyny	74 951	47 591
Środki transportu	19 433	25 089
Inne środki trwałe	16 032	12 307
Środki trwałe w budowie	34 834	49 672
AKTYWA TRWAŁE RZECZOWE	321 160	297 116

Ruchy w pozycjach aktywów trwałych rzeczowych

w tys. zł

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Aktywa trwałe rzeczowe, razem
STAN NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2013) WARTOŚĆ BRUTTO	6 459	359 360	530 964	56 604	40 380	49 692	1 043 459
ZWIĘKSZENIA	15	41 813	55 421	4 119	7 162	79 444	187 974
- przeniesienie ze środków trwałych w budowie	0	41 340	42 760	0	6 962	0	91 062
- zakupy	15	473	12 449	4 119	200	79 444	96 700
- inne	0	0	212	0	0	0	212
ZMNIJSZENIA	0	10 607	33 050	18 400	2 661	94 282	159 000
- likwidacja/darowizna	0	10 556	32 663	286	2 641	0	46 146
- sprzedaż	0	0	0	18 184	12	0	18 196
- przeniesienie na środki trwałe	0	0	0	0	0	91 062	91 062
- przekwalifikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	43	33	-70	0	0	6
- inne	0	8	354	0	8	3 220	3 590
WARTOŚĆ BRUTTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2013)	6 474	390 566	553 335	42 323	44 881	34 854	1 072 433

SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2013)	0	195 406	463 913	30 605	27 466	0	717 390
- amortyzacja bieżącego okresu	0	28 873	27 112	8 348	3 251	0	67 584
- inne zwiększenia	0	0	100	0	0	0	100
- zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	0	0	16 764	12	0	16 776
- zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	9 725	32 300	0	2 376	0	44 401
- inne zmniejszenia	0	0	218	197	2	0	417
- zmniejszenie z tytułu przekwalifikowania do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	0	56	12	86	0	154
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA KONIEC OKRESU (31.12.2013)	0	214 554	458 551	21 980	28 241	0	723 326
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2013)	0	7 956	19 460	910	607	20	28 953
- zwiększenia	0	1 277	373	0	1	0	1 651
- zwiększenia z tytułu przekwalifikowania aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	129	0	0	0	0	129
- zmniejszenie z tytułu przekwalifikowania do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	2 786	0	0	0	0	2 786
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA KONIEC OKRESU (31.12.2013)	0	6 576	19 833	910	608	20	27 947
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2013)	6 474	169 436	74 951	19 433	16 032	34 834	321 160

w tys. zł

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Aktywa trwałe rzeczowe, razem
STAN NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2012) WARTOŚĆ BRUTTO	6 459	389 794	521 915	54 409	41 430	24 188	1 038 195
ZWIĘKSZENIA	0	10 324	20 590	13 498	769	45 842	91 023
- przeniesienie ze środków trwałych w budowie	0	9 417	10 603	0	513	0	20 533
- zakupy	0	899	9 743	13 498	248	45 842	70 230
- inne	0	8	244	0	0	0	252
- przekwalifikowanie z aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	0	0	0	8	0	8
ZMNIJSZENIA	0	40 758	11 541	11 303	1 819	20 338	85 759
- likwidacja/darowizna/sprzedaż	0	6 778	3 403	9 831	720	0	20 732
- przeniesienie na środki trwałe	0	0	0	0	0	20 258	20 258
- inne	0	0	647	0	0	80	727
- przekwalifikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	33 980	7 491	1 472	1 099	0	44 042
WARTOŚĆ BRUTTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2012)	6 459	359 360	530 964	56 604	40 380	49 692	1 043 459
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2012)	0	187 405	450 000	33 677	26 384	0	697 466
- amortyzacja bieżącego okresu	0	26 771	24 059	6 808	2 188	0	59 826
- zmniejszenie z tytułu przekwalifikowania do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	12 441	6 965	1 028	572	0	21 006
- inne zmniejszenia	0	6 329	3 181	8 852	534	0	18 896
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA KONIEC OKRESU (31.12.2012)	0	195 406	463 913	30 605	27 466	0	717 390

ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2012)	0	5 299	19 532	910	607	0	26 348
- zwiększenia	0	0	787	0	0	28	815
- zwiększenia z tytułu przekwalifikowania aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	2 657	0	0	0	0	2 657
- zmniejszenia	0	0	859	0	0	8	867
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA KONIEC OKRESU (31.12.2012)	0	7 956	19 460	910	607	20	28 953
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2012)	6 459	155 998	47 591	25 089	12 307	49 672	297 116

19. Wartości niematerialne

według struktury rodzajowej

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Wartość firmy	898 086	898 086
Znak towarowy	80 000	80 000
Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	56 377	45 431
Inne	13 163	19 013
Nakłady	19 554	28 912
WARTOŚCI NIEMATERIALNE	1 067 180	1 071 442

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość firmy obejmuje następujące pozycje:

- 850 981 tys. zł - jest to wartość firmy powstała w wyniku zakupu akcji Banku BPH SA przez GE Money Bank w dniu 17 czerwca 2008 roku, pomniejszona 17 523 tys. zł, dotyczących aktywów BPH TFI przeznaczonych do sprzedaży,
- 47 105 tys. zł - jest to wartość firmy z tytułu nabycia w przez GE Money Bank Przedsiębiorstwa Kapitałowo Inwestycyjnego „Chrobry” Modro Sp. Jawna.

Wartość firmy została obliczona jako nadwyżka kosztów nabycia nad wartością godziwą nabytych aktywów i pasywów.

Test na utratę wartości dla wartości firmy powstałej w wyniku zakupu akcji Banku BPH S.A. i wartości firmy powstałej z tytułu nabycia przez Grupę Przedsiębiorstwa Kapitałowo Inwestycyjnego „Chrobry” Modro Sp. Jawna.

W 2013 roku Grupa przeprowadziła test na utratę wartości dla wartości firmy powstałej w wyniku zakupu akcji Banku BPH przez GE Money Bank w dniu 17 czerwca 2008 roku oraz wartości firmy powstałe z tytułu nabycia przedsiębiorstwa „Chrobry” Modro Sp. Jawna, których wartość bilansowa na 31 grudnia 2013 roku wyniosła odpowiednio 850 981 tys. zł. i 47 105 tys. zł (podobnie jak na 31 grudnia 2012). Test został przeprowadzony na podstawie tej samej metodologii co w latach ubiegłych.

Zgodnie z wymogami MSR 36 „Utrata wartości aktywów” Grupa przeprowadziła ocenę segmentów działalności operacyjnej. W wyniku tej analizy wartość firmy została przyporządkowana do segmentu działalności detalicznej Banku BPH, stanowiącej na potrzeby testu ośrodek generujący przepływy pieniężne.

Wartość odzyskiwalna oparte na wartości użytkowej

Bank szacuje wartość odzyskiwalną na podstawie wartości użytkowej. Wartość odzyskiwalna segmentu działalności detalicznej na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosła 5 988 608 tys. zł w

porównaniu do jego wartości bilansowej wynoszącej 4 760 392 tys. zł. Oszacowanie wartości użytkowej przeprowadzono w oparciu o model zdyskontowanych dywidend (ang: Dividend Discount Model), który jest adekwatny dla banków i instytucji finansowych. Wartość użytkowa została określona w przyszłe przepływy pieniężne, których wystąpienia oczekuje się z danej grupy zidentyfikowanych składnika aktywów w zakładanych przez kierownictwo prognozach finansowych obejmujących siedmioletni okres prognozy (2014-2020). Okres siedmioletni zastosowano w prognozach finansowych w celu pełnego odzwierciedlenia długoterminowych korzyści wynikających z bieżącej strategii zrównoważonego wzrostu przyjętej przez Zarząd. Obecnie, główne cele strategiczne Grupy to budowanie bezpiecznego, efektywnego i zyskowego banku.

Prognozy finansowe zakładają organiczny wzrost w ramach klas aktywów o wyższej dochodowości, uzyskując korzystną kombinację aktywów oraz wzrost całkowitych przychodów netto. Dodatkowo Bank zakłada skuteczne zarządzanie ryzykiem i zwiększenie efektywności poprzez inwestycje oraz działania racjonalizacji kosztów. Bank ma na celu zapewnienie usprawnionej i przejrzystej oferty produktowej, opartej na prostych procesach i procedurach i wysokiej jakości usługach.

Stopa wolna od podatku w przyjętych prognozach finansowych waha się od 9,11% do 10,40% (w 2012 roku: 9,62%). Stopy dyskontowe odpowiadające wymaganym stopom zwrotu zostały oszacowane na bazie modelu wyceny aktywów kapitałowych (Capital Asset Pricing Model) przy zastosowaniu stopy wolnej od ryzyka, wskaźnika beta dla sektora bankowego oraz premii za ryzyko kapitałowe. W 2013 roku Grupa zastosowała różne stopy dyskontowe dla każdego roku prognozy finansowej adekwatnie do długości dyskontowego okresu. W 2012 roku Grupa zastosowała jedną stopę dyskontową dla wszystkich lat prognozy odpowiadającą stopie dla okresu pięcioletniego.

Ekstrapolacja przepływów pieniężnych wykraczających poza siedmioletni okres prognozy (tzw. wartość rezydualna) została oparta o 3,0% roczną stopę wzrostu (podobnie jak w 2012 roku) tj. na poziomie prognozowanego długoterminowego wzrostu PKB. Przyjęta stopa wzrostu nie przewyższa prognozowanego długoterminowego wzrostu PKB założonego w prognozach finansowych.

W wyniku porównania wartości użytkowej z wartością bilansową ośrodka generującego przepływy pieniężne nie stwierdzono utraty wartości.

Kluczowe założenia zastosowane do oszacowania wartości użytkowej

Kluczowymi założeniami w oszacowaniu wartości użytkowej są:

- Stopa dyskontowa;
- Stopa wzrostu zastosowana do oszacowania przepływów pieniężnych poza okresem prognozy (tj. po 2020 roku);
- Prognozowany poziom zysku za okres w kolejnych latach;
- Prognozowany poziom aktywów ważonych ryzykiem w kolejnych latach;
- Minimalny poziom współczynnika wypłacalności wymagany przez odpowiednie przepisy prawa (ang: Capital Adequacy Ratio – Tier 1).

Kluczowe założenia zależą od rozwoju światowej i krajowej gospodarki. Stopa dyskonta oraz minimalne wymogi kapitałowe zależą w dużej mierze od globalnych rynków finansowych, jak również otoczenia regulacyjnego i pozostają wrażliwe na zmienność rynkową. Prognozy zysków i aktywów ważonych ryzykiem, jak również długoterminowa stopa wzrostu zależą w istotny sposób od rozwoju rynku finansowego i wzrostu gospodarczego w Polsce. Wzrost zmienności rynków lub zaostrenie wymogów regulacyjnych (np.: zmiana wymogów kapitałowych) mogą spowodować niekorzystne zmiany kluczowych założeń skutkujące w efekcie spadkiem wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne poniżej jego wartości księgowej.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej

Analiza wrażliwości została przeprowadzona w celu zbadania odporności testu na utratę wartości wartości firmy. Oszacowanie wartości użytkowej dla zidentyfikowanych ośrodków generujących przepływy pieniężne jest najbardziej wrażliwe na zmiany średnich przychodów netto, kosztu kapitału własnego oraz długoterminowej stopy wzrostu. Poniższa tabela

przedstawia zmiany w założeniach możliwe do dokonania bez spadku wartości użytkowej ośrodka generującego przepływy pieniężne poniżej wartości bilansowej:

	Maksymalna dopuszczalna wrażliwość
Średnie przychody netto	- 22,56%
Koszt kapitału własnego (stopa dyskontowa)	+ 1,73 pp.
Stopa wzrostu	- 2,69 pp.

Test na utratę wartości znaku towarowego

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa przeprowadziła test na utratę wartości znaku towarowego, aktywa o nieokreślonym okresie użytkowania, którego wartość bilansowa na 31 grudnia 2013 roku wyniosła 80 000 tys. zł.

Ośrodkiem wypracowującym środki pieniężne dla znaku towarowego są aktywa netto Banku.

Wartość odzyskiwalna znaku towarowego została określona na podstawie wartości godziwej. Wartość godziwa znaku towarowego na dzień 31 grudnia 2013 roku została ustalona z zastosowaniem metody zwolnienia z opłat licencyjnych (ang. relief from royalty), która jest jedną z najczęściej stosowanych metodą wyceny znaków towarowych.

U podstaw tej metody leży założenie, że spółki i organizacje mają wybór i mogą albo posiadać markę na własność, albo zawrzeć porozumienie licencyjne z właścicielem marki, a wartość znaku towarowego jest obliczana jako bieżąca wartość hipotetycznych opłat licencyjnych, z których spółka jest zwolniona w przypadku, gdy posiada markę na własność, a nie uiszcza opłaty licencyjnej na rzecz zewnętrznego właściciela marki.

Strumień opłat licencyjnych został oszacowany w oparciu o stawkę opłat licencyjnych, która zdaniem kierownictwa Grupy jest adekwatna dla podmiotów działających w sektorze bankowym, oraz na podstawie projekcji przychodów ze sprzedaży Banku BPH zakładanych w planach finansowych obejmujących pięcioletni okres prognozy (2014-2018). Plan finansowy został oparty na założeniach odzwierciedlających, zdaniem kierownictwa Grupy, przyszłe warunki gospodarcze oraz oczekiwane wyniki działalności Banku BPH.

Do prognozowanych opłat licencyjnych z tytułu użytkowania znaku towarowego zastosowano stopę dyskontową na poziomie 10,05% (w 2012 roku: 10,12%) (nominalnie, po opodatkowaniu).

Opłaty licencyjne wykraczające poza pięcioletni okres prognoz (do obliczenia tzw. wartości rezydualnej) zostały oszacowane z zastosowaniem 3,0% (w 2012 roku: 3,0%) stopy wzrostu, tj. na poziomie prognozowanego długoterminowego wzrostu PKB.

W wyniku porównania wartości użytkowej znaku towarowego do wartości bilansowej nie stwierdzono utraty wartości.

Kluczowe założenia zastosowane do oszacowania wartości znaku towarowego

Oszacowanie wartości znaku towarowego jest najbardziej wrażliwe na następujące zmienne:

- Stopa dyskontowa;
- Stopa wzrostu zastosowana do szacowania przepływów pieniężnych poza okresem prognozy (tj. po 2018 roku);
- Przyjęty poziom stawek licencyjnych;
- Prognozowany poziom przychodów Grupy Banku BPH w kolejnych latach,

Zmienność stopy dyskontowej wpływa na wartość użytkową w ten sposób, że im wyższa stopa dyskontowa, tym bardziej wartość użytkowa jest bliska wartości księgowej.

Ruchy w pozycjach wartości niematerialnych

w tys. zł

	Wartość firmy	Znak towarowy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne	Nakłady	Razem wartości niematerialne
STAN NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2013) WARTOŚĆ BRUTTO	898 086	80 000	723 487	78 044	29 787	1 809 404
ZWIĘKSZENIA	0	0	26 124	317	17 566	44 007
- przeniesienie z nakładów	0	0	26 119	156	0	26 275
- zakupy	0	0	5	161	14 686	14 852
- inne	0	0	0	0	2 880	2 880
ZMNIJSZENIA	0	0	65 163	317	26 924	92 404
- likwidacja/darowizna	0	0	65 163	0	0	65 163
- przeniesienie na wartości niematerialne	0	0	0	0	26 275	26 275
- zakwalifikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	0	0	317	52	369
- inne	0	0	0	0	597	597
WARTOŚĆ BRUTTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2013)	898 086	80 000	684 448	78 044	20 429	1 761 007
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2013)	0	0	675 731	59 031	0	734 762
- amortyzacja bieżącego okresu	0	0	15 177	8 370	0	23 547
- zmniejszenie z tytułu przekwalifikowania do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	0	0	2 520	0	2 520
- zmniejszenie z tytułu likwidacji	0	0	65 155	0	0	65 155
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA KONIEC OKRESU (31.12.2013)	0	0	625 753	64 881	0	690 634
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2013)	0	0	2 325	0	875	3 200
- inne zmniejszenia	0	0	7	0	0	7
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA KONIEC OKRESU (31.12.2013)	0	0	2 318	0	875	3 193
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2013)	898 086	80 000	56 377	13 163	19 554	1 067 180

w tys. zł

	Wartość firmy	Znak towarowy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne	Nakłady	Razem wartości niematerialne
STAN NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2012) WARTOŚĆ BRUTTO	915 609	80 000	693 649	112 175	42 040	1 843 473
ZWIĘKSZENIA	0	0	32 033	492	22 071	54 596
- przeniesienie z nakładów	0	0	30 633	42	0	30 675
- zakupy	0	0	1 400	450	22 071	23 921
ZMNIJSZENIA	17 523	0	2 195	34 623	34 324	88 665
- likwidacja/darowizna/sprzedaż	0	0	1 667	0	0	1 667
- przeniesienie na wartości niematerialne	0	0	0	0	31 629	31 629
- przekwalifikowanie z aktywów przeznaczonych do sprzedaży	17 523	0	0	34 579	15	52 117
- inne	0	0	528	44	2 680	3 252
WARTOŚĆ BRUTTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2012)	898 086	80 000	723 487	78 044	29 787	1 809 404
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2012)	0	0	662 142	75 284	0	737 426

- amortyzacja bieżącego okresu	0	0	15 141	10 413	0	25 554
- zmniejszenie z tytułu przekwalifikowania do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	0	0	26 624	0	26 624
- inne zmniejszenia	0	0	1 552	42	0	1 594
SKUMULOWANA AMORTYZACJA NA KONIEC OKRESU (31.12.2012)	0	0	675 731	59 031	0	734 762
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA POCZĄTEK OKRESU (01.01.2012)	0	0	2 325	0	0	2 325
- inne zwiększenia	0	0	0	0	875	875
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NA KONIEC OKRESU (31.12.2012)	0	0	2 325	0	875	3 200
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU (31.12.2012)	898 086	80 000	45 431	19 013	28 912	1 071 442

20. Aktywa przeznaczone do sprzedaży i zobowiązania związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży

według rodzaju

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Aktywa spółki BPH TFI SA przeznaczone do zbycia	83 335	64 082
Grunt (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu)	1 718	43 099
Budynki, lokale	14 211	23 479
Inne	398	407
AKTYWA PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	99 662	131 067

Grupa przeznaczyła do sprzedaży spółkę pośrednio zależną od Banku - BPH TFI SA. Przedmiotem działalności BPH TFI SA jest zarządzanie kilkunastoma funduszami inwestycyjnymi oraz zarządzanie portfelami klientów indywidualnych i instytucjonalnych.

Głównymi grupami aktywów BPH TFI SA przeznaczonymi do sprzedaży są:

- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (bony skarbowe) – 21 472 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 21 422 tys. zł),
- Wartość firmy i wartości niematerialne – 22 402 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 24 158 tys. zł),
- Rzeczowe aktywa trwałe – 899 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 1 091 tys. zł),
- Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego – 2 655 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 2 121 tys. zł),
- Pozostałe aktywa – 35 907 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 15 290 tys. zł).

Zobowiązania związane z aktywami BPH TFI SA przeznaczonymi do sprzedaży wynoszą 15 193 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 8 128 tys. zł).

Wybrane pozycje prezentujące udział wyniku BPH TFI SA w zysku netto Grupy Banku po dokonaniu wyłączeń konsolidacyjnych.

	tys. zł
	Za rok kończący się
	31.12.2013
Przychody z tytułu odsetek	219
Koszty z tytułu odsetek	2 049

Przychody z tytułu prowizji	69 085
Koszty z tytułu prowizji	-10 957
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	-31 398
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	14 109
Zysk przed opodatkowaniem	43 107
Podatek dochodowy	-5 879
Zysk za okres	37 228
1. przypadający na akcjonariuszy Banku	24 801
2. przypadający na udziały niekontrolujące	12 427

Grupa Banku nie rozpoznała zysku, ani nie poniosła straty, z tytułu przeszacowania wartości aktywów BPH TFI SA do wartości godziwej na koniec okresu sprawozdawczego.

Niespełnienie warunku zawieszającego niezbędnego do zakończenia transakcji sprzedaży akcji spółki BPH Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. przez spółkę zależną od Banku BPH wydłużające okres przewidziany do zbycia TFI.

W dniu 22 listopada 2013 roku Komisja Nadzoru Finansowego („KNF”) wyraziła sprzeciw wobec bezpośredniego nabycia akcji spółki BPH Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. przez spółkę Investors Holding S.A. w liczbie powodującej przekroczenie 50% liczby głosów na walnym zgromadzeniu, ze względu na przesłanki określone w art. 54h ust. 2 pkt 3, 4 i 5 ustawy o funduszach inwestycyjnych. Wyrażenie sprzeciwu przez KNF oznacza, iż warunki zawieszające zakończenia transakcji sprzedaży akcji spółki BPH Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. przez spółkę zależną od Banku BPH na rzecz Investors Holding S.A. („Sprzedaż”) nie zostały spełnione, a transakcja Sprzedaży nie zostanie sfinalizowana. Niezależnie od powyższego, na dzień sporządzania niniejszego sprawozdania finansowego, intencją Grupy Banku jest zbycie akcji BPH Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. w terminie 12 miesięcy.

W dniu 10 lipca 2013 roku Bank zawarł z Flagstone spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie umowę sprzedaży prawa użytkowania wieczystego będących w użytkowaniu wieczystym Banku działek położonych w Warszawie przy ul. Przyokopowej oraz przy ul. Hrubieszowskiej („Grunt”) wraz z prawem własności posadowionych na Gruncie budynków i budowli („Budynki”). Prawo użytkowania wieczystego Gruntu wraz z prawem własności Budynków sprzedano za cenę 18 milionów euro (według średniego kursu wymiany Narodowego Banku Polskiego euro do złotych obowiązującego w dniu poprzedzającym zawarcie Umowy kwota ta stanowiła równowartość 77,8 mln złotych) powiększoną o należny podatek VAT, zaś wynik na sprzedaży wyniósł 31,6 mln złotych.

Bank przeznaczył do sprzedaży nieruchomość położoną w Krakowie, której wartość księgowa na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosi 15 224 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 19 824 tys. zł). Bank spodziewa się realizacji planu sprzedaży nieruchomości w ciągu najbliższego roku.

21. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

	Stan na 31.12.2013			Stan na 31.12.2012		
	Aktywa	Rezerwa	Netto	Aktywa	Rezerwa	Netto
Odsetki od operacji z podmiotami finansowymi, niefinansowymi,	12 921	49 584	-36 663	39 570	58 272	-18 702

instytucjami rządowymi i samorządowymi						
Odsetki, dyskonto i premia od papierów wartościowych	2 120	1 809	311	1 619	1 298	321
Odsetki, premia, odpisy i ujemne różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	27 530	21 785	5 745	41 183	34 247	6 936
Odpisy aktualizujące i utrata wartości papierów wartościowych i udziałów	2 019	0	2 019	1 336	856	480
Koszty do zapłacenia i rezerwy na przyszłe zobowiązania bilansowe i pozabilansowe	57 239	0	57 239	59 703	0	59 703
Odpisy aktualizujące wartość należności kredytowych oraz należności, które w przyszłości zmniejszą podatek Banku	236 902	0	236 902	248 456	0	248 456
Różnica pomiędzy bilansową i podatkową wartością niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	19 234	54 691	-35 457	9 288	51 875	-42 587
Prowizje ubezpieczeniowe rozliczane w czasie	8 297	0	8 297	13 277	9 559	3 718
Korekty z tytułu efektywnej stopy procentowej	19 869	24 471	-4 602	25 269	24 968	301
Strata podatkowa	0	0	0	8 214	0	8 214
Inne	2 394	6 218	-3 824	2 409	4 478	-2 069
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	2 738	2 132	606	2 331	2 653	-322
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	391 263	160 690	230 573	452 655	188 206	264 449

Zmiany różnic przejściowych

	w tys. zł					
	stan na 31 grudnia 2013		zmiany odnoszone		stan na 31 grudnia 2012	
	w wyniku finansowym	w pozostałych dochodach całkowitych	na wynik finansowy	na pozostałe dochody całkowite	w wyniku finansowym	w pozostałych dochodach całkowitych
Odsetki od operacji z podmiotami finansowymi, niefinansowymi, instytucjami rządowymi i samorządowymi	-36 663	0	-17 961	0	-18 702	0
Odsetki, dyskonto i premia od papierów wartościowych	311	0	-10	0	321	0
Odsetki, premia, odpisy i ujemne różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	5 667	78	-1 146	-45	6 813	123
Odpisy aktualizujące i utrata wartości papierów wartościowych i udziałów	2 041	-22	1 365	174	676	-196
Koszty do zapłacenia i rezerwy na przyszłe zobowiązania bilansowe i pozabilansowe	60 749	-3 515	-1 837	-628	62 586	-2 887
Odpisy aktualizujące wartość należności kredytowych oraz należności, które w	236 902	0	-11 554	0	248 456	0

przyszłości zmniejszą
podatek Banku

Różnica pomiędzy bilansową i podatkową wartością netto wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-35 457	0	7 130	0	-42 587	0
Prowizje ubezpieczeniowe rozliczane w czasie	8 297	0	4 579	0	3 718	0
Korekty z tytułu efektywnej stopy procentowej	-4 602	0	-4 903	0	301	0
Strata podatkowa	0	0	-6 998	-1 217	6 998	1 217
Inne	-3 820	0	-1 755	0	-2 070	5
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	608	-2	769	159	-161	-161
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	234 034	-3 461	-32 320	-1 556	266 349	-1 900

	w tys. zł					
	stan na 31 grudnia 2012		zmiany odnoszone		stan na 31 grudnia 2011	
	w wyniku finansowym	w pozostałych dochodach całkowitych	na wynik finansowy	na pozostałe dochody całkowite	w wyniku finansowym	w pozostałych dochodach całkowitych
Odsetki od operacji z podmiotami finansowymi, niefinansowymi, instytucjami rządowymi i samorządowymi	-18 702	0	22 187	0	-40 889	0
Odsetki, dyskonto i premia od papierów wartościowych	321	0	6 030	94	- 5 709	-94
Odsetki, premia, odpisy i ujemne różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	6 813	123	-13 831	-13	20 644	136
Odpisy aktualizujące i utrata wartości papierów wartościowych i udziałów	676	-196	-932	-168	1 608	-28
Koszty do zapłacenia i rezerwy na przyszłe zobowiązania bilansowe i pozabilansowe	62 586	-2 887	10 235	-589	52 351	-2 298
Odpisy aktualizujące wartość należności kredytowych oraz należności, które w przyszłości zmniejszą podatek Banku	248 456	0	-13 734	0	262 190	0
Różnica pomiędzy bilansową i podatkową wartością netto wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-42 587	0	10 774	0	-53 361	0
Prowizje ubezpieczeniowe rozliczane w czasie	3 718	0	-6 254	0	9 972	0
Korekty z tytułu efektywnej stopy procentowej	301	0	4 639	0	-4 338	0
Strata podatkowa	6 998	1 217	-32 289	141	39 287	1 076

Inne	-2 070	5	-30	1	-2 040	4
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	-161	-161	-161	-161	0	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	266 349	-1 900	-13 366	-696	279 715	-1 204

Grupa Banku BPH oczekuje realizacji aktywa z tytułu podatku odroczonego w kwocie 129 784 tys. zł w okresie najbliższych 12 miesięcy. Pozostała część aktywa w kwocie 100 788 tys. zł zostanie zrealizowana w okresie powyżej 12 miesięcy.

Wartość ujemnych różnic przejściowych prezentowana w powyższych tabelach została przeliczona obowiązującą stopą podatkową.

Bazując na zapisach MSR 12, Grupa dokonała kompensaty aktywów z tytułu podatku odroczonego z rezerwami z tytułu podatku odroczonego.

22. Pozostałe aktywa

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Koszty i przychody do rozliczenia w czasie	7 478	6 918
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	24 730	25 042
Rozliczenia z tytułu przejęcia aktywów do zbycia	13 864	8 951
Inne	704	5 545
Aktywa finansowe	136 150	117 472
Rozrachunki publiczno-prawne	412	405
Podatek bieżący	7 604	0
Dłużnicy różni	69 333	74 017
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	58 801	43 050
POZOSTAŁE AKTYWA	182 926	163 928

Kwota w pozycji „dłużnicy różni” uwzględnia odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Kwota odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości wyniosła na dzień 31 grudnia 2013 roku 20 433 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 20 429 tys. zł).

23. Zobowiązania wobec banków

według struktury rodzajowej

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Środki na rachunkach	74 213	42 583
Depozyty na rynku pieniężnym	217 660	274 268
Inne:	22 907	58 761
zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	20 560	55 974
rachunki środków specjalnego przeznaczenia	2 068	2 518
inne	279	269
ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	314 780	375 612

według kraju pochodzenia podmiotu

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Zobowiązania wobec krajowych monetarnych instytucji finansowych	277 732	330 353
Zobowiązania wobec zagranicznych monetarnych instytucji finansowych	37 048	45 259
ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	314 780	375 612

24. Zobowiązania wobec klientów według struktury rodzajowej

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Środki na rachunkach	8 511 528	7 668 621
Depozyty	4 233 276	4 946 577
Kredyty i pożyczki otrzymane	140	553
Inne:	616 146	399 591
zobowiązania z tytułu papierów wartościowych sprzedanych w transakcjach z przyrzeczeniem odkupu	383 687	173 994
zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych, w tym:	81 701	77 253
<i>zabezpieczenia pod kredyty</i>	65 223	65 098
<i>zabezpieczenia pod instrumenty pochodne</i>	16 478	12 155
inne	150 758	148 344
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	13 361 090	13 015 342

Środki na rachunkach i depozyty według podziału segmentowego Klienta

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Korporacje	2 791 940	2 918 718
rachunki bieżące	1 489 279	1 361 719
depozyty	1 302 661	1 556 999
Małe i średnie przedsiębiorstwa	2 286 203	2 148 556
rachunki bieżące	1 846 126	1 569 516
depozyty	440 077	579 040
Osoby prywatne	7 666 661	7 547 924
rachunki bieżące	5 176 123	4 737 386
depozyty	2 490 538	2 810 538
Ogółem środki na rachunkach i depozyty Klientów	12 744 804	12 615 198

25. Zobowiązania wobec pozostałych instytucji według rodzaju

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki otrzymane		
GE Capital International Holdings Corporation	0	332 148
GECS Polish Funding IV Spółka Komandytowa	68 568	293 787
GE Capital Swiss Funding AG	4 167 473	4 298 206
GECS Polish Funding Co III AB	8 480 889	8 834 016
GECS Polish Funding Co I AB	0	677 773
ZOBOWIĄZANIA WOBEC POZOSTAŁYCH INSTYTUCJI	12 716 930	14 435 930

26. Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych według rodzaju

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Certyfikaty	189 415	125 273
ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI WŁASNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	189 415	125 273

w tys. zł	
Stan na początek okresu 01.01.2013	125 273
Nowa emisja certyfikatów	189 415
Wykup certyfikatów	-125 273
STAN NA KONIEC OKRESU 31.12.2013	189 415

w tys. zł	
Stan na początek okresu 01.01.2012	193 425
Nowa emisja certyfikatów	125 273
Wykup certyfikatów	-193 425
STAN NA KONIEC OKRESU 31.12.2012	125 273

Strukturyzowane Certyfikaty Depozytowe (bankowe papiery wartościowe, SCD) są papierami dłużnymi na okaziciela emitowanymi przez Bank BPH na podstawie prawa bankowego. Ich oprocentowanie może być powiązane z różnymi indeksami rynku finansowego. Na dzień sporządzania sprawozdania finansowego Bank posiadał wyemitowane certyfikaty depozytowe, których oprocentowanie oparte było o indeksy rynku kapitałowego. Oferowany produkt strukturyzowany posiada wbudowane instrumenty pochodne w postaci opcji kapitałowych. W niniejszej nocie zaprezentowano element dłużny SCD wyceniany według zamortyzowanego kosztu, natomiast wbudowane instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej zostały wydzielone z umowy zasadniczej i zaprezentowane w pozycji Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat prezentowanej w Nocie 13. Wartość nominalna SCD występujących na 31 grudnia 2013 roku wynosi 193 260 tys. zł (na 31 grudnia 2012 roku wynosiła 128 096 tys. zł). Wyemitowane certyfikaty depozytowe na występujące na

dzień 31 grudnia 2013 roku zapadają w roku 2014 (77 027 tys. zł wartości nominalnej) oraz w roku 2015 (116 233 tys. zł wartości nominalnej).

27. Rezerwy

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Rezerwy krótkoterminowe	44 392	57 226
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	20 283	29 485
Rezerwa na koszty restrukturyzacji zatrudnienia	7 837	3 674
Rezerwa na koszty restrukturyzacji placówek	5 037	7 360
Inne	11 235	16 707
Rezerwy długoterminowe	29 348	30 155
Rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne zobowiązania	20 677	20 504
Rezerwa na koszty restrukturyzacji placówek	8 671	9 651
REZERWY	73 740	87 381

Ruchy w pozycji rezerw

	w tys. zł					
	Rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne zobowiązania	Rezerwa na koszty restrukturyzacji zatrudnienia	Rezerwa na koszty restrukturyzacji placówek	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Inne	Razem
Na dzień 01.01.2013	20 504	3 674	17 011	29 485	16 707	87 381
utworzenie rezerwy	3 117	20 694	5 576	9 916	8 821	48 124
efekt dyskonta	759	0	1 603	0	0	2 362
rozwiązanie rezerwy	0	-4 135	-529	-19 110	-4 390	-28 164
przeszacowanie aktuarialne	-3 307	0	0	0	0	-3 307
wykorzystanie	-396	-12 396	-9 953	0	-9 903	-32 648
inne	0	0	0	-8	0	-8
Na dzień 31.12.2013	20 677	7 837	13 708	20 283	11 235	73 740

	w tys. zł					
	Rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne zobowiązania	Rezerwa na koszty restrukturyzacji zatrudnienia	Rezerwa na koszty restrukturyzacji placówek	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Inne	Razem
Na dzień 01.01.2012	20 115	570	15 665	43 480	15 056	94 886
utworzenie rezerwy	2 249	68 407	8 961	63 438	10 797	153 852
efekt dyskonta	1 141	0	1 308	0	0	2 449
rozwiązanie rezerwy	442	-3 439	-433	-77 417	-2 764	-83 611
przeszacowanie aktuarialne	-3 098	0	0	0	0	-3 098
wykorzystanie	-345	-61 864	-8 490	0	-6 382	-77 081
inne	0	0	0	-16	0	-16
Na dzień 31.12.2012	20 504	3 674	17 011	29 485	16 707	87 381

Wartość rezerwy na koszty restrukturyzacji placówek według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku uwzględnia 11 106 tys. zł z tytułu oczekiwanych przychodów z podnajmu (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 12 740 tys. zł).

28. Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Transakcje stopy procentowej, w tym:	126 522	199 132
IRS	126 465	199 106
Sprzedane opcje na stopę procentową	57	26
Transakcje walutowe, w tym:	19 099	12 995
Fx-forward	9 786	7 788
Fx-swap	8 660	4 525
Inne transakcje walutowe	268	133
Sprzedane opcje walutowe	385	549
Sprzedane opcje kapitałowe	6 237	5 454
Sprzedane opcje towarowe	0	696
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	151 858	218 277

29. Pozostałe zobowiązania

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Przychody do rozliczenia w czasie	55 761	61 316
Przychody należne z tytułu pożytków uzyskanych z zarządzania aktywami systemu rekompensat	2 502	2 317
Zobowiązania finansowe	482 376	636 052
Rozliczenia międzybankowe	180 615	210 204
Rozliczenia publiczno-prawne	17 555	35 518
Podatek bieżący	0	15 945
Wierzyciele różni	31 618	88 000
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	53	24 858
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów	14 079	14 995
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń i premii	52 513	69 962
Rezerwy na zobowiązania	185 171	171 242
Inne	772	5 328
POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	540 639	699 685

30. Zobowiązania podporządkowane

24 października 2012 roku, Bank wyemitował 675 sztuk niezabezpieczonych obligacji podporządkowanych serii P („Obligacje”). Zobowiązania z tytułu Obligacji są zobowiązaniami podporządkowanymi w rozumieniu art. 127 ust. 3 pkt. 2) lit. b) ustawy prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 1376 z późniejszymi zmianami). Cel emisji Obligacji nie został określony. Wartość nominalna każdej Obligacji jest równa jej cenie emisyjnej i wynosi 1 mln zł. Obligacje wyemitowane zostały na okres 8 lat z dniem wykupu 24 października 2020 roku. Nie podlegają one wcześniejszemu wykupowi z wyjątkiem sytuacji, w której zobowiązania z tytułu Obligacji utracą status podporządkowanych. Wówczas mogą zostać wykupione wcześniej przez Bank. Z Obligacji wynikają jedynie świadczenia pieniężne. Są one oprocentowane stawką WIBOR 3M + 145 punktów bazowych, które będzie naliczane i wypłacane w okresach 3-miesięcznych. Nabywcą Obligacji, będącym jednocześnie jedynym Obligatariuszem, jest spółka GECS Polish Funding Co IV AB spółka komandytowa należąca do Grupy kapitałowej, do której należy również Bank. W tym samym dniu Bank spłacił pożyczkę podporządkowaną otrzymaną od GE Capital International Financing Corporation wykorzystując środki pozyskane z emisji Obligacji. W związku z tym umowa zawarta 25 marca 2008 roku pomiędzy Bankiem, a GE Capital International Financing Corporation, na mocy porozumienia stron, została rozwiązana. Wartość zobowiązania podporządkowanego zawiera wartość nominalną obligacji podporządkowanych w wysokości 675 000 tys. zł oraz odsetki naliczone efektywną stopą procentową w wysokości 5 249 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 7 922 tys. zł).

31. Kapitały razem

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	2 249	6 465
efekt podatkowy wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-22	-277
nierozliczonej kwoty wyceny oraz zysków i strat z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających	-295	36 534
efekt podatkowy wyceny oraz zyski i straty z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających	140	-6 824
przeszacowanie aktuarialne	18 502	15 195
efekt podatkowy przeszacowania aktuarialnego	-3 515	-2 887
INNE DOCHODY CAŁKOWITE	17 059	48 206

Jak to zostało opisane w nocy 34 w roku 2009 Grupa zaprzestała stosować rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych i od tego czasu rozlicza skumulowane zyski i straty związane z instrumentami zabezpieczającymi z kapitału z aktualizacji wyceny do rachunku zysków i strat. Kwota 30 216 tys. zł stanowi, uwzględniając podatek odroczony, wartość wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających na dzień zakupu akcji Banku BPH SA przez GE Money Bank (tj. 17 czerwca 2008 roku), która nie została odpowiednio rozliczona do rachunku zysków i strat w latach 2010-2012. Tym samym, nie zostało dokonane przeniesienie tej kwoty z innych dochodów całkowitych do zysków zatrzymanych. W celu poprawy przejrzystości sprawozdania finansowego dokonano jednorazowego przeklasyfikowania 30 216 tys. zł w 2013 roku (patrz skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym). Dokonanie tej zmiany nie ma istotnego wpływu na wynik 2013 roku (ani na wynik 2012 roku), jest również neutralne dla aktywów netto zarówno na dzień bilansowy jak i inne daty wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Kapitał podstawowy wykazany jest w wartości nominalnej, zgodnie ze Statutem Banku oraz zapisami w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Kapitał podstawowy Banku na dzień 31 grudnia 2013 wynosił 383 340 tys. zł i składał się z 76 667 911 sztuk akcji zwykłych o wartości nominalnej 5 zł za akcję.

Struktura kapitału podstawowego								w tys. zł
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
Seria A, B, C, D	na okaziciela	zwykłe	brak	9 791 714	48 959	gotówka/aport /wkład niepieniężny	A: 31.10.1991; B: 14.10.1998; C: 20.09.1999; D: 31.12.2001	A: 31.10.1991; B: 01.01.1997; C: 01.01.1999; D: 01.01.2001
Seria E	na okaziciela	zwykłe	brak	66 876 197	334 381	wkład niepieniężny – Przeniesienie całego majątku GE Money Bank SA w zamian za akcje	31.12.2009	31.12.2009
Razem				76 667 911	383 340			

Wszystkie akcje Banku BPH SA są akcjami na okaziciela o równej wartości nominalnej, dającymi równe prawa głosu oraz uczestnictwo w zysku na tych samych zasadach. Nie występują uprzywilejowania związane z jakąkolwiek grupą akcji.

Na pozycje inne kapitały składają się:

Kapitał zapasowy tworzony z corocznych odpisów z zysku za okres z przeznaczeniem na pokrycie strat, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Grupy Banku, kapitał rezerwowy, zasadniczo tworzony z corocznych odpisów z zysku za okres uchwalonych przez Walne Zgromadzenie, wynik z lat ubiegłych oraz pozycje dodatkowe funduszy podstawowych i fundusze uzupełniające.

Zgodnie z przepisami polskimi, podziałowi i dystrybucji podlegają jedynie kapitały własne Banku oraz spółek zależnych ustalone na podstawie jednostkowych sprawozdań finansowych, z wyłączeniu nadwyżki przychodów nad kosztami Kasy Mieszkaniowej.

Z uwagi na fakt, że Bank jest spółką publiczną, której akcje znajdują się w obrocie na rynku podstawowym GPW, Bank nie posiada szczegółowych informacji na temat struktury akcjonariatu aktualnej na 31 grudnia 2013 roku. Informacja na temat struktury akcjonariatu Banku zawarta w poniższej tabeli podana została w oparciu o informacje zawarte w zawiadomieniach skierowanych do Banku przez akcjonariuszy, na podstawie art. 69 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzenia instrumentów finansowych do zorganizowanego obrotu oraz o spółkach publicznych, lub na podstawie informacji przekazanych przez akcjonariuszy w ramach dokonywania rejestracji na WZA Banku.

Struktura akcjonariatu Banku BPH na 31 grudnia 2013 roku

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Akcje		Głosy na WZ	
		Liczba	%	Liczba	%
1	GE Investments Poland (General Electric Company)	64 201 140	83,74	64 201 140	83,74
2.	Selective American Financial Enterprise (General Electric Company)	2 457 643	3,21	2 457 643	3,21
3.	DRB Holdings B.V. (General Electric Company)	1 691 005	2,21	1 691 005	2,21
4.	Pozostali akcjonariusze	8 318 123	10,84	8 318 123	10,84
RAZEM		76 667 911	100,00	76 667 911	100,00

Z istoty akcji Banku nie wynikają ograniczenia przenoszenia własności oraz wykonywania prawa głosu. Wszystkie charakteryzuje ten sam zakres uprawnień.

32. Dywidendy

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku 6 czerwca 2013 roku podjęło uchwałę w sprawie przeznaczenia całego zysku za 2012 rok na kapitał zapasowy Banku.

33. Wartość godziwa

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych jest to cena, którą otrzymanoby za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Poniżej znajduje się podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla tych grup aktywów i pasywów, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

w tys. zł

Stan na 31.12.2013				
	Techniki wyceny w oparciu o parametry obserwowane na rynku (poziom II)	Techniki wyceny oparte o istotne parametry nie pochodzące z aktywnego rynku (poziom III)	wartość godziwa	wartość księgowa
Aktywa				
Należności od banków	326 630	0	326 630	326 630
Należności od Klientów	287 615	20 453 390	20 741 005	22 861 620
Korporacyjnych	0	2 123 907	2 123 907	2 107 826
Małych i średnich przedsiębiorstw	0	1 699 487	1 699 487	1 728 100
Indywidualnych	0	16 629 996	16 629 996	18 738 079
Inne należności	287 615	0	287 615	287 615
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec banków	314 780	0	314 780	314 780
Zobowiązania wobec Klientów	616 286	12 761 948	13 378 234	13 361 090
Korporacyjnych	0	2 780 154	2 780 154	2 791 940
Małych i średnich przedsiębiorstw	0	2 283 700	2 283 700	2 286 203
Indywidualnych	0	7 698 094	7 698 094	7 666 661
Inne zobowiązania	616 286	0	616 286	616 286
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	12 869 149	0	12 869 149	12 716 930
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	188 259	188 259	189 415
Zobowiązania podporządkowane	0	682 949	681 599	680 249

w tys. zł

Stan na 31.12.2012				
	Techniki wyceny w oparciu o parametry obserwowane na rynku (poziom II)	Techniki wyceny oparte o istotne parametry nie pochodzące z aktywnego rynku (poziom III)	wartość godziwa	wartość księgowa
Aktywa				
Należności od banków	648 311	0	648 311	648 311

Należności od Klientów	108 282	23 437 516	23 545 798	25 381 476
Korporacyjnych	0	3 078 444	3 078 444	3 050 985
Małych i średnich przedsiębiorstw	0	1 913 859	1 913 859	1 930 785
Indywidualnych	0	18 445 213	18 445 213	20 291 424
Inne należności	108 282	0	108 282	108 282
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec banków	375 612	0	375 612	375 612
Zobowiązania wobec Klientów	400 144	12 684 998	13 085 142	13 015 342
Korporacyjnych	0	2 928 811	2 928 811	2 918 718
Małych i średnich przedsiębiorstw	0	2 151 563	2 151 563	2 148 556
Indywidualnych	0	7 604 624	7 604 624	7 547 924
Inne zobowiązania	400 144	0	400 144	400 144
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	14 735 732	0	14 735 732	14 435 930
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	124 921	124 921	125 273
Zobowiązania podporządkowane	0	684 542	684 542	682 922

Należności od klientów:

Wartość godziwa należności jest wyznaczana w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne przy zastosowaniu bieżącej krzywej stóp procentowych skorygowanej o średnie marże oparte na portfelu kredytów udzielonych w ostatnim kwartale. W przypadku należności bez harmonogramu do wyznaczenia przepływów pieniężnych użyto stosowany w Banku modelu charakterystyki produktów bankowych, który umożliwia oszacowanie hipotetycznych terminów spłat.

Zobowiązania wobec klientów:

Wartość godziwa zobowiązań wobec klientów została wyznaczona dla pozycji o stałej stopie procentowej oraz depozytów bez harmonogramu – poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych za pomocą bieżącej krzywej stóp procentowych rynku pieniężnego skorygowanej o marżę dla transakcji udzielonych w ostatnim kwartale. W przypadku depozytów bez harmonogramu do wyznaczenia przepływów pieniężnych użyto stosowany w Banku modelu charakterystyki produktów bankowych, który umożliwia oszacowanie hipotetycznych terminów wypływów.

Zobowiązania wobec pozostałych instytucji:

Wartość godziwa zobowiązań denominowanych w CHF i PLN wyznaczana jest poprzez dyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych z wykorzystaniem bieżącej marży, która została oszacowana na podstawie kwotowań transakcji CDS (credit default swap) dla instytucji finansowych o ratingu odpowiadającym ratingowi Bankowi.

Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych:

Wartość godziwa emisji własnych papierów wartościowych Banku BPH SA została wyznaczona poprzez zdyskontowanie wszystkich przepływów pieniężnych wynikających z harmonogramu płatności przez Bank BPH SA rat kapitałowych oraz odsetkowych krzywą swapową z uwzględnieniem odpowiedniej marży ustalonej w dniu emisji.

W przypadku niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, ze względu na stabilne ryzyko kredytowe i/lub krótkie terminy zapadalności/ wymagalności, przyjęto, że wartość godziwa jest równa wartości księgowej. Dotyczy to należności od banków oraz zobowiązań wobec banków.

Grupa dokonuje wyliczenia wartości godziwej dla instrumentów finansowych przy zastosowaniu jednej z trzech głównych metod i na tej podstawie dokonuje klasyfikacji do jednej z poniższych kategorii:

1) poziom I – instrumenty finansowe, których wartość godziwa jest wyliczana na podstawie bezpośrednich kwotowań dostępnych na rynku. Do tej kategorii Grupa klasyfikuje dłużne papiery wartościowe, które wyceniane są bezpośrednio w oparciu o nieskorygowane ceny kwotowane na aktywnym rynku oraz certyfikaty inwestycyjne FIZ „Nieruchomości”, które są wyceniane według cen notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych.

2) poziom II – instrumenty finansowe, których wartość godziwa jest wyliczana na podstawie takich modeli wyceny, w przypadku których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowane bezpośrednio na rynku. Do tej kategorii Grupa Banku zaklasyfikowała dłużne papiery wartościowe emitowane przez Ministerstwo Finansów - wyceniane za pomocą modeli opartych o technikę DCF (*discounted cash-flows*), a także te transakcje na instrumentach pochodnych, które nie zostały zaklasyfikowane do kategorii III. Dodatkowo, Grupa zaklasyfikowała do tej kategorii dłużne papiery wartościowe, które wycenione zostały w oparciu o uśrednione ceny kwotowane na rynku lub przez brokerów (ceny skorygowane).

Instrumenty pochodne zaliczane do poziomu II wyceniane są na bazie dziennej z wykorzystaniem następujących metod wyceny:

Instrument Finansowy	Modele wyceny
Fx-forward, Fx-swap, IRS, CIRS, FRA	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych
Opcje walutowe	Model wyceny opcji (Garman – Kohlhagen)
Terminowe operacje papierami wartościowymi	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych
Opcje na stopę procentową	Model wyceny opcji (Blacka)
Opcje walutowe barierowe	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)
Opcje walutowe binarne	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)

3) poziom III - instrumenty finansowe, których wartość godziwa jest wyliczana na podstawie takich modeli wyceny, w przypadku których pewne dane wejściowe nie są obserwowane bezpośrednio na rynku. Do tej kategorii Grupa zaklasyfikowała wszystkie opcje towarowe i kapitałowe.

Instrumenty pochodne zaliczane do poziomu III wyceniane są na bazie dziennej z wykorzystaniem następujących metod wyceny:

Instrument Finansowy	Modele wyceny
Opcje na indeksy giełdowe	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)
Opcje na indeksy cen surowców	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)

Podstawą wyceny instrumentów finansowych do wartości godziwej są ogólnodostępne stawki oraz kwotowania rynkowe zapisywane w systemach Bloomberg oraz Reuters. Wycena tych instrumentów oraz rewaluacja pozycji walutowej dokonywana jest przez jednostkę organizacyjną Banku niezależną od struktur odpowiedzialnych za sprzedaż produktów Banku BPH SA. Jednostka ta dokonuje właściwej parametryzacji algorytmów oraz systemów wyceny w zakresie wyżej wymienionych stawek rynkowych oraz sprawuje kontrolę nad zgodnością danych.

W 2013 roku, Grupa dokonała zmiany klasyfikacji instrumentów pochodnych, dla których dokonuje oszacowania korekty do wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta i klasyfikuje je do poziomu II. Instrumenty pochodne są wyceniane w oparciu o przyjęty model wyceny oparty o dane pochodzące z rynku, natomiast korekta danych wejściowych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta w ocenie Grupy jest nieistotna. Wartość bilansowa instrumentów pochodnych przeniesionych z poziomu III do poziomu II w ramach powyższej zmiany prezentacyjnej wynosiła na dzień 31 grudnia 2013 roku po stronie aktywów 71 375 tys. zł, po stronie zobowiązań 10 780 tys. zł. Zmiana ta skutkowała odpowiednim przekształceniem danych na dzień 31 grudnia 2012 roku w celu doprowadzenia do porównywalności –

przeniesieniem po stronie aktywów 53 103 tys. zł, natomiast po stronie zobowiązań 824 tys. zł. Korekta wyceny instrumentów pochodnych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosła 233 tys. zł, co stanowi ok. 0,3% korygowanej wyceny instrumentów pochodnych (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 746 tys. zł, co stanowi ok. 1% korygowanej wyceny instrumentów pochodnych).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. Grupa dokonała zmiany klasyfikacji wyceny jednego instrumentu pochodnego (IRS) na kwotę 19 591 tys. zł z poziomu II do poziomu III. Przekwalifikowanie wynika ze zmiany sposobu wyceny tego instrumentu pochodnego ze względu na podwyższone ryzyko kredytowe kontrahenta. Wpływ ryzyka kredytowego kontrahenta na wycenę określono w oparciu o szacunek przepływów pieniężnych z tego instrumentu. Poza opisanym powyżej, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku oraz w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku Grupa Banku nie dokonywała przekwalifikowań pomiędzy poziomami wartości godziwej.

Poniższa tabela prezentuje podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na trzy powyższe kategorie:

w tys. zł				
	Kwotowania aktywnego ryнку (poziom I)	Techniki wyceny w oparciu o parametry obserwowane na rynku (poziom II)	Techniki wyceny oparte o istotne parametry nie pochodzące z aktywnego rynku (poziom III)	RAZEM
Stan na 31.12.2013				
AKTYWA	11 750	6 803 496	25 793	6 841 039
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	11 750	6 444 200	25 793	6 481 743
<i>Certyfikaty inwestycyjne</i>	11 750	0	0	11 750
<i>Papiery wartościowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVO)</i>	0	6 347 815	0	6 347 815
<i>Dodatnia wartość instrumentów pochodnych</i>	0	96 385	25 793	122 178
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	0	359 296	0	359 296
PASYWA	0	145 621	6 237	151 858
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	145 621	6 237	151 858
Stan na 31.12.2012				
AKTYWA	12 967	5 065 310	6 150	5 084 427
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	12 967	4 712 312	6 150	4 731 429
<i>Certyfikaty inwestycyjne</i>	12 967	0	0	12 967
<i>Papiery wartościowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVO)</i>	0	4 527 175	0	4 527 175
<i>Papiery wartościowe klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu</i>	0	156	0	156
<i>Dodatnia wartość instrumentów pochodnych</i>	0	184 981	6 150	191 131
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	0	352 998	0	352 998
PASYWA	0	212 127	6 150	218 277
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	212 127	6 150	218 277

Zmiana stanu wartości godziwej instrumentów finansowych, dla których Grupa Banku stosuje wycenę do wartości godziwej w oparciu o techniki wyceny oparte o istotne parametry nie pochodzące z aktywnego rynku (poziom III):

w tys. zł

	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat
Stan na 01.01.2013	6 150	6 150
Zwiększenia, w tym:	10 704	10 701
Nabycia (w tym premia zapłacona/otrzymana)	6 077	6 076
Wzrost wartości instrumentów finansowych odniesiony do:	4 627	4 625
<i>Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych</i>	4 627	4 625
Zmniejszenia, w tym:	-10 652	-10 614
Rozliczenie	-5 675	- 5 675
Spadek wartości instrumentów finansowych odniesiony do:	-4 977	-4 939
<i>Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych</i>	-4 977	-4 939
Zmiana klasyfikacji (przeniesienie z poziomu II)	19 591	0
Stan na 31.12.2013	25 793	6 237
Wynik na instrumentach finansowych utrzymywanych w portfelu na koniec okresu sprawozdawczego, odniesiony do:	-2 335	6 237
<i>Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych</i>	-2 335	6 237

w tys. zł

	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:		Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat
	Dodatnia wartość instrumentów pochodnych	Certyfikaty inwestycyjne	
Stan na 01.01.2012	19 429	83	19 429
Zwiększenia, w tym:	13 518	0	13 495
Nabycia (w tym premia zapłacona/otrzymana)	4 938	0	4 938
Wzrost wartości instrumentów finansowych odniesiony do:	8 580	0	8 557
<i>Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych</i>	8 580	0	8 557
Zmniejszenia, w tym:	-26 797	-83	-26 774
Rozliczenie	-25 260	-80	-25 237
Spadek wartości instrumentów finansowych odniesiony do:	-1 537	-3	-1 537

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	-1 537	0	-1 537
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	0	-3	0
Stan na 31.12.2012	6 150	0	6 150
Wynik na instrumentach finansowych utrzymywanych w portfelu na koniec okresu sprawozdawczego, odniesiony do:	6 150	0	6 150
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	6 150	0	6 150

Transakcje instrumentami pochodnymi zaklasyfikowanymi do poziomu III (opcje towarowe i kapitałowe) na nieaktywnym rynku są zawierane z ich jednoczesnym zamknięciem back-to-back na rynku międzybankowym, przez co zmienność wyniku z tytułu parametrów estymowanych jest eliminowana.

34. Rachunkowość zabezpieczeń

W roku 2009, na mocy decyzji Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupa Banku zaprzestała stosować rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych aktywów i zobowiązań zmiennoprocentowych. Instrumenty zabezpieczające (transakcje IRS) zostały bądź rozwiązane, bądź przekwalifikowane do kategorii instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. W skutek rozwiązania powiązania zabezpieczającego Grupa Banku dokonuje rozliczenia kwoty ich wyceny z dnia, w którym zaprzestano stosować rachunkowość zabezpieczeń, z kapitału z aktualizacji wyceny do rachunku zysków i strat. Rozliczenie ujętej w kapitałach kwoty wyceny transakcji zabezpieczających będzie kontynuowane przez założony okres trwania powiązań zabezpieczających, tj. najdłużej do lipca 2017.

Na dzień 31 grudnia 2013 Grupa Banku nie posiadała transakcji objętych rachunkowością zabezpieczeń.

35. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych

	tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Zabezpieczenia pieniężne w transakcjach instrumentami pochodnymi	77 140	124 455
Zabezpieczenia pieniężne pod transakcje giełdowe	34 437	28 376
Wartość bilansowa papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w transakcjach sbb/repo	383 686	173 994
Wartość godziwa papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w transakcjach sbb/repo	382 209	173 775

Wszystkie papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie w transakcjach sbb/ repo mogą być przedmiotem dalszej odsprzedaży lub zastawu przez kontrahenta transakcji. Przedmiotem transakcji SBB są obligacje skarbowe. W związku z faktem, iż Bank zachowuje ryzyka i korzyści wynikające z posiadania papierów wartościowych będących przedmiotem transakcji SBB (m.in. ryzyko kontrahenta, zwrot z inwestycji), papiery te nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

36. Postępowania sądowe

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których Grupa jest pozwany wynosi 164 643 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 139 462 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, dla których prawdopodobny jest wypływ środków z powodu przegrania sporu wynosi 44 627 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 53 723 tys. zł).

Grupa ocenia, iż skutki finansowe tych postępowań nie powinny przekroczyć kwoty 6 735 tys. zł, która jest wartością utworzonej na dzień 31 grudnia 2013 roku rezerwy z tego tytułu (na dzień 31 grudnia 2012: 9 832 tys. zł).

Największe postępowania według wartości utworzonej rezerwy, dla których według oceny Grupy Banku istnieje prawdopodobieństwo przegrania sporu są opisane poniżej.

Powód	Wartość przedmiotu sporu (w tys. zł)	Opis sprawy	Aktualny status	Wartość utworzonej rezerwy (w tys. zł)
Organ administracji państwowej	14 667	Bank wraz z innymi bankami złożył odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK w sprawie nałożenia kary za wprowadzenie w Polsce opłaty interchange. Kwota utworzonej rezerwy w wysokości 2 527 tys. zł stanowi pokrycie całości kary w wysokości przypadającej na Bank BPH po jego podziale w 2007 roku.	SOKiK podtrzymał decyzję Prezesa UOKiK ws. kary za zmovę dotyczącą opłat interchange. SOKiK istotnie obniżył kary nałożone na banki, w przypadku Banku BPH do kwoty 9 950 tys. zł. Wyrok nie jest prawomocny.	2 527
Osoba fizyczna	16 619	Powód dochodzi roszczeń związanych z nieautoryzowanymi transakcjami na rachunkach bankowych oraz utraconymi korzyściami, które z tego powodu mogły powstać.	Sprawa na etapie postępowania wyjaśniającego. Sporządzono korzystne dla Banku opinie biegłych. Sąd prowadzi postępowanie dowodowe w sprawie.	990

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, dla których wypływ środków jest możliwy, wynosi 81 423 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 46 019 tys. zł). Jednocześnie, w ocenie Grupy szansa wygrania sporu jest wysoka, w związku z tym Grupa nie tworzy rezerw na powyższe postępowania.

Największe według wartości przedmiotu sporu sprawy należące do tej grupy to:

Powód	Wartość przedmiotu sporu (w tys. zł)	Opis sprawy	Aktualny status
Osoba fizyczna	36 841	Powód jako podstawę pozwu wskazał niewywiązanie się Banku z umowy sprzedaży wierzytelności zabezpieczonych hipotekami w postaci braku ujawnienia powoda jako wierzyciela hipotecznego w księgach wieczystych.	Sprawa na etapie postępowania przed sądem I instancji.
Osoba prawna	32 899	Powód kwestionuje ważność zawartych transakcji opcyjnych i dochodzi zwrotu świadczenia nienależnego. Jako podstawę roszczenia wskazuje, iż Bank zawarł z nim transakcje o charakterze spekulacyjnym a nie o charakterze zabezpieczającym. Argumentację opiera również na twierdzeniu, iż Bank nie dopełnił obowiązków informacyjnych wobec niego.	Sprawa na etapie postępowania przed sądem I instancji.
Osoba fizyczna	8 020	Powódka kwestionuje ważność postępowania upadłościowego, w którym udział brali poprzednicy prawni Banku. Jako podstawę roszczenia wskazuje, iż działanie uczestników postępowania było niezgodne	Sprawa na etapie postępowania przed sądem I instancji.

z obowiązującymi przepisami. Dochodzi uznania nieważności postępowania upadłościowego w tym sprzedaży nieruchomości dokonanej przez Bank w trakcie tego postępowania oraz odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość przedmiotu sporu dla spraw sądowych, dla których prawdopodobieństwo wypływu środków jest znikome wynosi 38 593 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 39 720 tys. zł).

Największe sprawy w tej grupie zostały opisane poniżej.

Powód	Wartość przedmiotu sporu (w tys. zł)	Opis sprawy	Aktualny status
Osoba prawna	18 199	Powód dochodzi odszkodowania od Banku w wysokości stanowiącej sumę nałożonej na powoda kary umownej za niewywiązanie się z umowy z podmiotem trzecim oraz utraconego dochodu z transakcji, do której nie doszło. Jako podstawę pozwu wskazano, iż z powodu bezprawnego pojawienia się ogłoszenia o sprzedaży wierzytelności banku inny podmiot odmówił udzielenia gwarancji bankowej na płatności wynikające z zawartej przez pozwanego umowy handlowej.	Postępowanie jest zawieszone do momentu rozstrzygnięcia postępowania karnego prowadzonego w związku z oskarżeniem przedstawicieli powoda o sfalszowanie umowy, która jest podstawą roszczenia w stosunku do Banku.
Osoba fizyczna	19 450	Powód dochodzi odszkodowania w związku z rzekomym naruszeniem osobistych i majątkowych praw autorskich oraz bezprawnym wykorzystaniu dzieła w jednej z kampanii reklamowych Banku.	Sprawa na etapie postępowania przed sądem I instancji.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość przedmiotu sporu w sprawach z powództwa Grupy wynosi 10 043 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 14 307 tys. zł). Większość spraw sądowych z powództwa Grupy związana była z postępowaniami egzekucyjnymi wynikającymi z umów kredytowych opartych o bankowe tytuły egzekucyjne i nakazy zapłaty, a w wyjątkowych przypadkach o ogólne roszczenia z powództwa cywilnego.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku nie występują postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące zobowiązań lub wierzytelności Grupy Banku, których wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy.

Grupa nie posiada żadnych istotnych rozliczeń z tytułu postępowań przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej.

37. Zobowiązania i aktywa warunkowe

Pozycje pozabilansowe

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
I. Pozabilansowe zobowiązania otrzymane:	11 423 387	11 300 195
a) finansowe	8 818 412	8 819 622
b) gwarancyjne	2 604 975	2 480 573
POZYCJE POZABILANSOWE	24 175 359	23 469 558

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku na otrzymane pozabilansowe zobowiązania finansowe składa się m.in. linia kredytowa otrzymana od GE Capital International Holdings Corporation w wysokości 8 792 160 tys. zł tj.: 2 600 000 tys. CHF (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 8 805 680 tys. zł tj.: 2 600 000 tys. CHF).

Na wysokość otrzymanych pozabilansowych zobowiązań gwarancyjnych mają wpływ między innymi zabezpieczenia w postaci gwarancji i poręczeń na limity wierzytelności, kredyty inwestycyjne, kredyty w rachunku bieżącym oraz pozostałe kredyty.

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
I. Pozabilansowe zobowiązania udzielone:	4 193 277	4 605 956
a) finansowe	3 990 933	4 334 789
b) gwarancyjne	202 344	271 167
POZYCJE POZABILANSOWE	15 728 336	15 708 116

Na zobowiązania finansowe udzielone składają się niewykorzystane limity kredytowe w rachunku bieżącym oraz w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, limity z tytułu kart kredytowych, niewykorzystane limity z tytułu kredytów operacyjnych i pozostałych.

Na zobowiązania gwarancyjne udzielone składają się gwarancje, które mają na celu zagwarantowanie wykonania kontraktu, wykonania zobowiązań z tytułu rękojmi, zapłaty należności, gwarancji przetargu i zwrotu przedpłaty.

Wartość pozabilansowych zobowiązań warunkowych udzielonych według rodzaju produktu oraz podziału segmentowego klienta została zaprezentowana w poniższej tabeli.

w tys. zł

	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Finansowe	3 990 933	4 334 789
Linie kredytowe dla korporacji	1 705 132	1 312 095
karty kredytowe	13 797	4 934
kredyty inwestycyjne	32 392	34 610
kredyty operacyjne/ obrotowe	1 658 943	1 272 551
Linie kredytowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	802 728	865 487
karty kredytowe	158 335	198 255
kredyty inwestycyjne	16 847	26 055
kredyty operacyjne/ obrotowe	451 488	472 519
inne kredyty	176 058	168 658
Linie kredytowe dla osób prywatnych	1 445 157	2 076 689
karty kredytowe	1 163 386	1 803 981
na nieruchomości	20 345	18 296
kredyty konsumpcyjne	261 426	254 412
Otwarte akredytywy importowe	8 704	22 034
Zobowiązania z tytułu promes kredytowych	29 212	58 484
Gwarancyjne	202 344	271 167
Gwarancje dla Korporacji	178 502	244 386
limity gwarancyjne	10 595	89 194
gwarancje kredytowe	76 524	79 891
gwarancje dobrego wykonania	91 383	75 301
Gwarancje dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw	23 776	24 076

limity gwarancyjne	1 300	521
gwarancje kredytowe	7 148	8 570
gwarancje dobrego wykonania	15 328	14 985
Gwarancje dla osób prywatnych	66	66
gwarancje kredytowe	66	66
Potwierdzone akredytywy eksportowe	0	2 639
ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE	4 193 277	4 605 956

W ramach gwarancji kredytowych największą wartość na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku stanowią gwarancje zapłaty należności i gwarancje spłaty kredytu.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku najczęściej udzielane gwarancje dobrego wykonania to gwarancje wykonania kontraktu, gwarancje zwrotu przedpłaty i gwarancje przetargowe. Na dzień 31 grudnia 2012 roku najczęściej udzielane gwarancje dobrego wykonania to gwarancje wykonania kontraktu i gwarancje zwrotu przedpłaty.

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Rezerwa na linie o charakterze finansowym	19 417	28 689
Rezerwa na gwarancje udzielone, w tym:	604	312
<i>gwarancje dobrego wykonania</i>	152	115
Rezerwa na zagrożone należności pozabilansowe, w tym:	262	484
<i>gwarancje dobrego wykonania</i>	83	122
REZERWA NA NALEŻNOŚCI POZABILANSOWE	20 283	29 485

Gwarancje i poręczenia emisji udzielonych emitentom

Na dzień 31 grudnia 2013 roku nie było podpisanych umów subemisyjnych, dlatego też stan zobowiązań gwarancyjnych Grupy Banku BPH wynikających z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosi 0.

38. Fundusz ochrony środków gwarantowanych

Zgodnie z Ustawą o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym z dnia 14 grudnia 1994 roku, polskie banki są zobowiązane do uczestniczenia w systemie gwarantowania środków pieniężnych zdeponowanych na rachunkach bankowych, które powinny zostać wypłacone ich deponentom po ogłoszeniu upadłości banku. Udział poszczególnych banków w kosztach związanych z funkcjonowaniem systemu określany jest przez Zarząd BFG. Dnia 1 stycznia 2013 roku Bank, zgodnie z prawem zabezpieczył w celu zagwarantowania potencjalnych przyszłych wypłat w ramach Funduszu Ochrony Gwarantowanych Depozytów kwotę równą 0,55% sumy środków pieniężnych zgromadzonych w Banku, stanowiących podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej w miesiącu październiku 2012 roku. Zabezpieczoną kwotę Bank posiada w formie obligacji skarbowych, których wartość bilansowa na 31 grudnia 2013 roku wynosiła 80 398 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 81 264 tys. zł).

W 2013 roku Bank wniosła obowiązkową opłatę roczną na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w wysokości 29 838 tys. zł (2012: 28 347 tys. zł).

W 2013 roku Bank zawiązał rezerwę z tytułu opłaty ostrożnościowej na rzecz BFG w wysokości 2 454 tys. zł.

39. Działalność powiernicza

W ramach świadczonych przez Bank usług powierniczych Bank wykonuje między innymi następujące czynności:

- Przechowywanie aktywów klienta; Bank prowadzi dla Klientów na podstawie umów i stosownego regulaminu rachunki papierów wartościowych, na których ewidencjonowane są papiery wartościowe przechowywane w Banku BPH SA i w instytucjach, z którymi Bank zawarł stosowne umowy. W szczególności Bank BPH SA ewidencjonuje papiery wartościowe będące przedmiotem oferty publicznej i papiery niebędące przedmiotem oferty publicznej zarówno w formie zdematerializowanej jak i w formie fizycznej, krajowe i zagraniczne. Wszystkie papiery wartościowe przechowywane i rejestrowane na rzecz Klientów są oddzielone od aktywów własnych Banku jak również od aktywów innych Klientów Banku.
- Dokonywanie rozliczeń i rozrachunku transakcji; Bank rozlicza i dokonuje rozrachunku transakcji Klientów na papierach wartościowych zawartych w kraju na rynku regulowanym jak i poza rynkiem regulowanym oraz na rynkach zagranicznych. Rozliczenia operacji Klientów dokonywane są na podstawie dokumentów własnych, dokumentów przekazanych przez Klienta oraz przez inne instytucje obsługujące Klienta (np. biura maklerskie, przez które dokonywane są transakcje). Dokumenty księgowe pochodzące z zewnątrz są weryfikowane w zakresie informacji posiadanych przez Bank. Bank pełni również funkcję reprezentanta dla zdalnych członków Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Na koniec grudnia 2013 roku Bank obsługiwał czterech zdalnych uczestników GPW, przy czym ich udział w 2013 roku w obrotach giełdowych na rynku kasowym (transakcje sesyjne) wszystkich zdalnych uczestników GPW wynosił ok. 19%.
- Wypłata pożytków z papierów wartościowych; Bank obsługuje wypłaty dywidend i odsetek z papierów wartościowych zaewidencjonowanych na rachunkach Klientów, w tym rejestruje stany posiadania papierów wartościowych na dzień ustalenia praw do dywidendy lub odsetek, przekazuje płatnikom informacje o należnych podatkach lub samodzielnie dokonuje naliczenia i odprowadzenia należnych podatków zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi w tym zakresie oraz dokonuje wypłaty kwot otrzymanych od emitentów.
- Raportowanie stanów posiadania; Bank okresowo przekazuje klientom informacje o posiadanych przez nich w Banku papierach wartościowych, jak również informuje o dokonanych przez nich operacjach związanych z papierami wartościowymi. Komunikacja dokonywana jest w sposób uzgodniony z Bankiem za pośrednictwem poczty lub elektronicznych nośników informacji takich jak SWIFT.
- Pełnienie funkcji depozytariusza; Bank zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie pełnienia funkcji depozytariusza dla funduszy inwestycyjnych oraz zawartymi z tymi podmiotami umowami dokonuje w szczególności kontroli poprawności wyceny aktywów netto tych podmiotów oraz ograniczeń inwestycyjnych. Bank oferuje również usługi w zakresie wyceny przechowywanych aktywów dla pozostałych Klientów. Na koniec 2013 roku Bank pełnił funkcję depozytariusza dla 26 subfunduszy i funduszy inwestycyjnych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku, z usług powierniczych Banku BPH korzystały osoby fizyczne, krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe, osoby prawne nie będące instytucjami finansowymi.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank BPH SA prowadził 462 rachunków papierów wartościowych (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 479 rachunki).

40. Płatności z tytułu umów najmu

Grupa zgodnie z umowami najmu zajmuje głównie pomieszczenia biurowe, pomieszczenia techniczne, magazyny, miejsca parkingowe, garaże.

Przyszłe zobowiązania z tytułu najmu według terminów wymagalności

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
do 1 roku	87 596	97 976
od 1 roku do 5 lat	141 043	134 917
powyżej 5 lat	12 549	20 777
RAZEM	241 188	253 670

W 2013 roku Grupa poniosła opłaty z tytułu czynszów związanych z ww. umowami w wysokości 120 413 tys. zł (2012 rok: 122 706 tys. zł).

Część umów najmu zawarta jest na czas nieokreślony, a część bez prawa wcześniejszego ich rozwiązania. Dla umów zawartych na czas nieokreślony przyszłe zobowiązania ustalono w oparciu o okres wypowiedzenia wynikający z umowy. Okres wypowiedzenia na ogół wynosi 3, 6 lub 12 miesięcy. Umowy najmu zawierane są zarówno w złotych jak i w walutach obcych.

Grupa zgodnie z umowami najmu wynajmuje pomieszczenia biurowe, lokale.

Przyszłe należności z tytułu najmu według terminów zapadalności

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, przyszłe należności Grupy z tytułu najmu w kwocie 759 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012 roku: 558 tys. zł) zapadną w terminie do 1 roku.

W 2013 roku Grupa otrzymała opłaty z tytułu czynszów związanych z ww. umowami w wysokości 4 033 tys. zł (2012 rok: 3 538 tys. zł).

Część umów najmu zawarta jest na czas nieokreślony, a część bez prawa wcześniejszego ich rozwiązania. Dla umów zawartych na czas nieokreślony przyszłe należności ustalono w oparciu o okres wypowiedzenia wynikający z umowy. Okres wypowiedzenia na ogół wynosi 1, 3 lub 6 miesięcy.

41. Podmioty powiązane

Spółka dominująca

Głównym akcjonariuszem Banku BPH jest GE Investments Poland Sp. z o.o., która posiada 83,74% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Łącznie poprzez swoje spółki zależne grupa General Electric posiada 89,16% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Dane liczbowe dotyczące transakcji z podmiotami powiązanymi

Transakcje z podmiotami powiązanymi zawierane są na warunkach rynkowych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku stan należności i zobowiązań wobec podmiotów Grupy GE przedstawiał się następująco:

	w tys. zł					
	Stan na dzień					
	31.12.2013			31.12.2012		
	podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem	podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem
Należności (z odsetkami)	0	18 988	18 988	0	31 480	31 480

Zobowiązania, w tym:	4 471	13 464 233	13 468 704	5 340	15 184 090	15 189 430
-Zobowiązania bieżące	4 471	2 713	7 184	5 340	2 482	7 822
-Depozyty	0	47 861	47 861	0	48 998	48 998
-Zaciągnięte linie kredytowe	0	12 716 930	12 716 930	0	14 435 930	14 435 930
-Inne zobowiązania	0	16 480	16 480	0	13 758	13 758
-Zobowiązania podporządkowane	0	680 249	680 249	0	682 922	682 922
Nominalne wartości transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi, w tym:	0	1 703 710	1 703 710	0	958 618	958 618
-Forward, swap walutowy	0	700 550	700 550	0	261 199	261 199
-IRS/CIRS	0	788 308	788 308	0	654 894	654 894
-Transakcje wymiany walut	0	214 852	214 852	0	42 525	42 525

Na zaciągnięte linie kredytowe na dzień 31 grudnia 2013 roku składają się wykorzystane linie kredytowe otrzymane od podmiotów funkcjonujących w ramach Grupy General Electric: GECS Polish Funding IV Spółka Komandytowa, GE Capital Swiss Funding AG oraz GECS Polish Funding Co III AB a na dzień 31 grudnia 2012 roku: GE Capital International Holdings Corporation, GECS Polish Funding IV Spółka Komandytowa, GE Capital Swiss Funding AG, GECS Polish Funding Co I AB oraz GECS Polish Funding Co III AB.

Wykorzystane linie kredytowe zostały zaciągnięte w latach 2005-2012 na okresy od 2 do 8 lat, przy czym najdalszy termin zapadalności przypada w październiku 2015 roku i są denominowane w CHF i PLN. Są one oprocentowane odpowiednią do waluty stawką IBOR 3M (WIBOR dla PLN, LIBOR dla CHF) powiększoną o marżę a odsetki są naliczane i wypłacane w okresach 3-miesięcznych.

W tabeli zostały zaprezentowane transakcje czynne na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku, obejmujące także transakcje zawarte z podmiotami powiązanymi przed dniem przejścia kontroli przez Grupę GE.

Wartość transakcji zawartych przez Grupę Kapitałową BPH w 2013 roku i 2012 roku z podmiotem dominującym oraz pozostałymi podmiotami powiązanymi, kształtowała się następująco:

	w tys. zł					
	Za rok kończący się					
	31.12.2013			31.12.2012		
	podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem	podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem
Zakup aktywów brutto	0	0	0	0	3 405	3 405
Transakcje wymiany walut (wart. nominalne)	0	12 322 695	12 322 695	0	10 270 715	10 270 715
Forward, swap walutowy (wart. nominalne)	0	64 312 324	64 312 324	0	41 248 583	41 248 583
IRS/CIRS (wart. nominalne)	0	366 279	366 279	0	423 128	423 128
Depozyty	11	1 685 848	1 685 859	28	1 377 667	1 377 695
Inne należności	436	37 392	37 828	243	67 719	67 962
Inne zobowiązania	0	28 332	28 332	0	77 316	77 316
Zaciągnięte linie kredytowe	0	9 706	9 706	0	8 841 085	8 841 085
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0	0	682 922	682 922

Przychody, koszty oraz wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych Banku za 2013 rok oraz za 2012 rok z tytułu transakcji zawartych z podmiotem dominującym oraz innymi podmiotami powiązanymi kształtowały się następująco:

	w tys. zł					
	Za rok kończący się					
	31.12.2013			31.12.2012		
	podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem	podmiot dominujący	inne podmioty Grupy GE	razem
Przychody z tytułu odsetek i prowizji	0	36 482	36 482	0	67 583	67 583
Koszty z tytułu odsetek i prowizji	11	242 670	242 681	53	268 550	268 603
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z tytułu różnic kursowych	0	16 862	16 862	0	39 343	39 343
Inne przychody	436	1 035	1 471	329	152	481
Koszty zatrudnienia zagranicznych członków kadry kierowniczej	0	10 939	10 939	0	17 144	17 144
Koszty związane z programami nagród pracowniczych	0	4 037	4 037	0	2 989	2 989
Inne koszty	0	12 229	12 229	0	73 693	73 693

Na pozycję „Inne koszty” w 2013 roku składają się koszty konsultingowe związane z realizacją umowy MSA w kwocie 1 225 tys. zł (2012: 57 280 tys. zł), koszty związane z systemami IT związane z realizacją umowy ITSA w kwocie 9 345 tys. zł (2012: 8 765 tys. zł) oraz pozostałe koszty w kwocie 1 659 tys. zł (2012: 7 648 tys. zł), na które składają się głównie koszty IT wynikające z innych umów niż ITSA, a także inne pomniejsze pozycje kosztowe.

Na koniec roku obrotowego, Zarząd dokonuje szacunków i ujmuje pozostałe do rozliczenia koszty dotyczące umowy MSA. Następnie faktyczne koszty są ustalane przez Grupę i alokowane zgodnie z warunkami umowy, co skutkuje zmianą kosztów poprzednio ujętych. Zmiana kosztów jest ujmowana w następnym okresie. W roku 2013 kwota 1 225 tys. zł kosztów z tytułu realizacji umowy MSA ujętych w roku 2013 zawiera zmniejszenie kosztów MSA lat poprzednich o 27 244 tys. zł. Natomiast kwota 57 280 tys. zł kosztów z tytułu realizacji umowy MSA ujętych w roku 2012 zawiera dodatkowe 11 700 tys. zł z tytułu usług świadczonych na rzecz Banku w roku 2011.

W 2013 roku obowiązywały następujące umowy o świadczenie usług konsultingowych zawarte z podmiotami Grupy GE.

1) Master Services Agreement (MSA)

Zawarta w 2008 roku pomiędzy Bankiem BPH i GE Consumer Finance International Holdings SAS (GE Consumer Finance) – spółką General Electric Company, regulująca współpracę Banku z GE Consumer Finance.

12 lipca 2010 roku, Bank BPH podpisał Aneks do umowy, który obowiązuje od 1 lipca 2010 roku. Zmianie uległ podmiot świadczący na rzecz Banku usługi. Dotychczasowy świadczeniodawca, tj. GE Consumer Finance International Holdings SAS na skutek reorganizacji Grupy GE oraz za zgodą Banku BPH, przeniósł prawa i obowiązki z tej umowy na rzecz GE Money EMEA. Wszelkie pozostałe postanowienia *Master Services Agreement* pozostały w mocy i są skuteczne.

Przedmiotem umowy jest świadczenie przez GE Money EMEA usług konsultingowych na rzecz Banku BPH w różnych obszarach działalności (takich m.in. jak: rachunkowość i finanse, zasoby

ludzkie, bezpieczeństwo, ryzyko, technologie informatyczne, public relations, audyt wewnętrzny). Umowa została zawarta na okres pięciu lat, z możliwością jej automatycznego przedłużenia, o ile nie zostanie wypowiedziana przez jedną ze stron z zachowaniem sześciomiesięcznego terminu wypowiedzenia.

W dniu 20 grudnia 2013 roku Bank zawarł z GE Capital EMEA Services LTD („GE Capital EMEA”) – spółką General Electric Company, nową umowę konsultingową Master Services Agreement, regulującą współpracę Banku BPH z GE Capital EMEA. Umowa ta obowiązuje od 1 stycznia 2014 roku i zastępuje umowę zawartą 11 grudnia 2008 roku. Przedmiotem umowy jest świadczenie przez GE Capital EMEA usług konsultingowych na rzecz Banku BPH w takich obszarach działalności jak m.in.: rachunkowość i finanse, zasoby ludzkie, bezpieczeństwo, ryzyko, technologie informatyczne, public relations, audyt wewnętrzny. Umowa została zawarta na okres dwóch lat z możliwością jej automatycznego przedłużania o kolejne jednoroczne okresy.

2) Technology Services Agreement (ITSA)

Zawarta z General Electric Consumer Finance Inc. Przedmiotem tej umowy jest wsparcie informatyczne świadczone w związku z systemami operacyjnymi, które zarządzane są globalnie przez GE. Umowa ta obowiązuje od 1 stycznia 2006 roku i została zawarta na okres pięciu lat, z możliwością jej automatycznego przedłużenia, o ile nie zostanie wypowiedziana przez jedną ze stron z zachowaniem sześciomiesięcznego terminu wypowiedzenia. Umowa ITSA obejmuje zarówno koszty konsultingowe jak i koszty licencji i utrzymania systemów używanych przez Bank BPH SA.

Na dzień przygotowania sprawozdania finansowego przyszłe zobowiązania z tytułu wyżej wymienionych umów nie są znane i będą ustalone w latach przyszłych.

Transakcje z Zarządem i Radą Nadzorczą Banku BPH SA

Zarząd

Członkowie Zarządu Banku BPH SA nie posiadali na koniec grudnia 2013 roku zobowiązań wobec Banku z tytułu kredytów i pożyczek (31 grudnia 2012: 20 tys. zł (karta kredytowa)).

Członkowie Zarządu Banku BPH SA nie posiadali na koniec grudnia 2013 roku i koniec grudnia 2012 roku zobowiązań wobec Banku z tytułu gwarancji.

Członkowie Zarządu Banku BPH SA nie posiadali zobowiązań z tytułu innych umów na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Członkowie Zarządu Banku BPH SA na koniec grudnia 2013 roku i koniec grudnia 2012 roku nie byli zadłużeni w jednostkach zależnych od Banku BPH SA.

Osoby bliskie członkom Zarządu Banku BPH SA nie były zadłużone w Banku BPH SA z tytułu kredytów i pożyczek na koniec grudnia 2013 roku i koniec grudnia 2012 roku.

Osoby bliskie członkom Zarządu Banku BPH SA nie były zadłużone w jednostkach zależnych od Banku BPH SA z tytułu kredytów, pożyczek, gwarancji, poręczeń lub innych umów na koniec grudnia 2013 roku i koniec grudnia 2012 roku.

Rada Nadzorcza

Członkowie Rady Nadzorczej nie byli zadłużeni w Banku BPH SA z tytułu kredytów na koniec grudnia 2013 roku i koniec grudnia 2012 roku.

Członkowie Rady Nadzorczej Banku BPH SA nie posiadali na koniec grudnia 2013 roku i koniec grudnia 2012 roku zobowiązań wobec Banku z tytułu innych umów.

Członkowie Rady Nadzorczej Banku BPH SA nie byli zadłużeni w jednostkach zależnych od Banku z tytułu kredytów i pożyczek, gwarancji lub innych umów na koniec grudnia 2013 roku i koniec grudnia 2012 roku.

Osoby bliskie członkom Rady Nadzorczej Banku BPH SA nie były zadłużone w Banku BPH SA z tytułu kredytów, pożyczek, gwarancji, poręczeń i innych umów na koniec grudnia 2013 roku i koniec grudnia 2012 roku.

Osoby bliskie członkom Rady Nadzorczej Banku BPH SA nie były zadłużone w jednostkach zależnych od Banku z tytułu kredytów i pożyczek, gwarancji, poręczeń lub innych umów na koniec grudnia 2013 roku i koniec grudnia 2012 roku.

Członkowie kierownictwa Banku BPH SA, pełniący funkcje w organach podmiotów zależnych

Na dzień 31 grudnia 2013 roku w organach pomiotów zależnych zasiadały następujące osoby z Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku BPH SA:

Richard Gaskin	BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.
Grzegorz Jurczyk	BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.
Andras Bende	BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.
Wilfried Mathias Seidel	BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.

Świadczenia dla Członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd Banku

	w tys. zł	
	Wartość świadczeń	
	2013	2012
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze*	13 571	14 315
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	504	0
Razem	14 075	14 315

*Na krótkoterminowe świadczenia pracownicze składają się wynagrodzenia podstawowe, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawcę oraz inne dodatkowe świadczenia, takie jak: świadczenia rzeczowe, polisy ubezpieczeniowe na życie, inne ubezpieczenia, świadczenia związane z delegacjami oraz dodatkowe płatności i świadczenia dla osób zagranicznych (m.in. opłaty za mieszkanie, dodatkowe ubezpieczenia zdrowotne, opłaty za szkołę dla dzieci oraz dodatek rodzinny).

Rezerwy na inne świadczenia przysługujące członkom Zarządu Banku BPH SA.

	w tys. zł				
	Stan rezerw na dzień			Zmiana stanu za	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	2013	2012
Świadczenia po okresie zatrudnienia*	45	92	124	-47	-32
Razem	45	92	124	-47	-32

*Świadczenia po okresie zatrudnienia obejmują rezerwy tworzone na odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne.

Członkowie Zarządu Banku BPH SA są uprawnieni do wypłaty, jeżeli osiągną wiek emerytalny w Banku BPH. Rezerwy są rozwiązywane, jeżeli zatrudnienie ustanie przed osiągnięciem wieku emerytalnego.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 258/2011 Bank wdrożył Politykę Zmiennych Składników Wynagrodzeń Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku BPH SA, w tym też wszystkich członków Zarządu Banku. Polityka ta ma na celu wspierać prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem,

zniechęcać do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza limity zaakceptowane przez Radę Nadzorczą, a także wspierać realizację strategii działalności i ograniczać konflikt interesów. Nowa polityka zakłada, że część wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku BPH SA jest odroczone w czasie lub wypłacana w gotówce w równowartości ceny akcji Banku ustalonej, jako mediana średnich dziennych cen akcji w okresie 3 miesięcy poprzedzających dzień przeliczenia (cash settled share based payment).

W 2013 roku Członkom Zarządu przyznano premie za 2012 rok w wysokości 1 706 tys. zł. brutto bez kosztów pracodawcy. Kwota ta obejmuje część gotówkową (934 tys. zł) płatną bezpośrednio po przyznaniu oraz odroczoną, wypłacaną co rok do 2016 roku, a także część wypłacaną w gotówce jako równowartość ceny akcji fantomowych, których wartość obliczana jest na podstawie kursu akcji Banku BPH S.A. (772 tys. zł), płatną bezpośrednio po przyznaniu, z zachowaniem 6 miesięcznego okresu retencyjnego jak i odroczoną wypłacaną, co rok do 2016 roku.

W 2013 roku Bank wypłacił lokalnym Członkom Zarządu wynagrodzenia z tytułu premii wraz z narzutami za 2012 rok w kwocie 585 tys. zł, a zagranicznym Członkom Zarządu w kwocie 502 tys. zł (bez narzutów). Pozostała część premii za 2012 rok będzie wypłacana w kolejnych latach – kwota szacowana do wypłaty w 2014 roku dla wszystkich Członków Zarządu wynosi 227 tys. zł.

Decyzja o wysokości przyznanych premii członkom Zarządu Banku BPH nie została podjęta do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego. Ich oszacowany koszt za 2013 rok wynosi 1 589 tys. zł brutto bez kosztów pracodawcy. Kwota ta obejmuje zarówno część gotówkową (885 tys. zł) – odroczoną na okres do 3 lat oraz płatną bezpośrednio po przyznaniu, jak i część wypłaconą w gotówce, jako równowartość ceny akcji fantomowych, których wartość obliczana jest na podstawie kursu akcji Banku BPH S.A. (704 tys. zł) – także odroczoną na okres do 3 lat oraz płatną bezpośrednio po przyznaniu, z zachowaniem 6 miesięcznego okresu retencyjnego. Kwota szacowana do wypłaty w 2014 roku za 2013 rok dla wszystkich Członków Zarządu wynosi 982 tys. zł.

Dodatkowo w 2013 roku Bank rozpoznał koszt z tytułu wyceny opcji na akcje GE i akcji zastrzeżonych tzw. Restricted Stock Units (RSU) przyznanych poszczególnym Członkom Zarządu Banku BPH S.A. w kwocie 1 488 tys. zł (2012: 565 tys. zł).

Informacje dotyczące zawartych umów między Bankiem BPH a osobami zarządzającymi, przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Banku.

W umowach o pracę lub innych stosownych uchwałach lub umowach zawartych pomiędzy Bankiem BPH a Członkami Zarządu występują zapisy dotyczące odszkodowań/ rekompensat im przysługujących. Płatności te przysługują w przypadku przedterminowego rozwiązania stosunku prawnego łączącego Członka Zarządu z Bankiem (z wyjątkiem art. 52 Kodeksu Pracy), a także w przypadku zwolnienia w związku z połączeniem z innym podmiotem. Odszkodowania mają charakter pieniężny. Ich wysokość określona została indywidualnie dla każdego z Członków Zarządu. Podstawą do obliczenia wysokości odszkodowania jest podstawowe wynagrodzenie brutto Członka Zarządu z okresu od 6 do 12 miesięcy, poprzedzającego rozwiązanie odpowiedniego stosunku prawnego lub odszkodowanie/ rekompensata określone kwotowo.

Rada Nadzorcza

	w tys. zł	
	Wartość świadczeń wypłaconych w	
	2013	2012
Krótkoterminowe świadczenia	659	708
Razem	659	708

42. Aktywa i pasywa w walutach obcych

Pozycja walutowa Grupy Kapitałowej Banku na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

Pozycje walutowe	Wszystkie pozycje				Pozycje netto	
	Długie		Krótkie		Długie	Krótkie
	Pozycje bilansowe	Pozycje pozabilansowe	Pozycje bilansowe	Pozycje pozabilansowe		
EUR	1 188 182	602 134	1 080 253	711 565	0	1 502
GBP	29 400	35 722	35 831	29 335	0	44
SEK	24 937	1 213	4 285	21 628	237	0
CHF	12 995 762	13 027	12 664 068	342 740	1 981	0
Inne waluty EEA (Europejski Obszar Gospodarczy)	16 100	13 104	4 474	23 926	804	0
USD	144 161	532 514	390 558	285 693	424	0
CAD	3 217	14	1 616	1 468	147	0
AUD	1 572	24	654	1 081	0	139
JPY	4 960	1 064	6 099	53	0	128
Inne waluty (spoza obszaru EEA)	5 887	754	3 793	2 040	808	0
Waluty ERM2 (Europejski Mechanizm Walutowy)	4 581	25 109	1 410	27 671	609	0
DKK	3 820	23 908	277	27 311	140	0
LTL	522	1 201	1 130	360	233	0
LVL	239	0	3	0	236	0
Suma	14 418 759	1 224 679	14 193 041	1 447 200	5 010	1 813

Na dzień 31 grudnia 2013 roku pozycja walutowa całkowita (długa) Grupy Kapitałowej wynosiła 5 010 tys. zł, co stanowi 0,11% funduszy skonsolidowanych Grupy. W związku z powyższym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wynosił 0 zł.

Pozycja walutowa Grupy Kapitałowej Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiała się następująco:

Pozycje walutowe	Wszystkie pozycje				Pozycje netto	
	Długie		Krótkie		Długie	Krótkie
	Pozycje bilansowe	Pozycje pozabilansowe	Pozycje bilansowe	Pozycje pozabilansowe		
EUR	1 625 031	577 652	1 399 240	805 176	0	1 733
GBP	36 613	1 554	18 154	20 149	0	136
SEK	30 321	2 473	6 985	25 816	0	7
CHF	13 996 681	18 224	13 830 518	182 047	2 340	0
Inne waluty EEA (Europejski Obszar Gospodarczy)	17 174	882	7 807	9 968	281	0
USD	411 951	281 655	548 518	146 379	0	1 291
CAD	3 765	609	1 449	2 770	155	0
AUD	1 952	2	248	1 609	97	0
JPY	2 727	2 090	995	3 784	38	0

Inne waluty (spoza obszaru EEA)	10 531	63	3 919	6 266	409	0
Waluty ERM2 (Europejski Mechanizm Walutowy)	5 139	118	460	4 245	552	0
DKK	4 590	118	304	4 245	159	0
LTL	115	0	71	0	44	0
LVL	434	0	85	0	349	0
Suma	16 141 885	885 322	15 818 293	1 208 209	3 872	3 167

Na dzień 31 grudnia 2012 roku pozycja walutowa całkowita (długa) Grupy Kapitałowej wynosiła 3 872 tys. zł, co stanowi 0,09% funduszy skonsolidowanych Grupy. W związku z powyższym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wynosił 0 zł.

43. Ważne wydarzenia występujące po końcu okresu sprawozdawczego

Zawarcie znaczącej umowy

W dniu 20 stycznia 2014 r. Bank zawarł z GE Swiss Funding AG z siedzibą w Zurychu, Szwajcaria ("GESFAG" – poprzednio działającego pod marką GE Money Bank AG) umowę o pożyczkę.

Na mocy tej umowy GESFAG udzieli Bankowi pożyczki w wysokości 800 000 000 franków szwajcarskich (tj. równowartość 2 697 520 000 złotych wg kursu średniego NBP z dnia 20 stycznia 2014 roku) z przeznaczeniem na odnowienie pożyczki nominowanej we frankach szwajcarskich, którą Bank zaciągnął 18 lutego 2010 roku od GE Money Bank AG i o której Bank informował w raporcie bieżącym nr 10/2010 z dnia 19 lutego 2010 roku. Pożyczka jest zawarta na okres 3 lat. Oprocentowanie pożyczki jest sumą stopy CHF LIBOR i marży. W okresie ostatnich 12 miesięcy Bank nie zawierał żadnych umów o pożyczkę z podmiotami należącymi do Grupy General Electric Company. Umowa jest uznana za znaczącą, ponieważ jej wartość przekracza 10% wartości kapitałów własnych Banku. Zarówno GESFAG, jak i Bank należą do Grupy General Electric Company.

44. Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników

44.1. Rezerwy na krótkoterminowe świadczenia pracownicze

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane rezerwy na krótkoterminowe świadczenia pracownicze w podziale na tytuły:

według tytułów

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń i premii	52 513	69 962
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów	14 079	14 995
Zobowiązania z tytułu narzutów na wynagrodzenia i premie	9 524	12 768
Rezerwa na koszty restrukturyzacji zatrudnienia	7 837	3 674
Zobowiązania z tytułu krótkoterminowych świadczeń pracowniczych	83 953	101 399

44.2. Programy określonych świadczeń

W ramach programów określonych świadczeń zatrudnienia Grupa rozpoznaje zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i pośmiertnych.

Podział zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń na poszczególne tytuły został zaprezentowany w poniższej tabeli.

Wartość bieżąca zobowiązań	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
odprawy emerytalne	17 373	17 040
odprawy rentowe	200	192
odprawy pośmiertne	3 104	3 272
Zobowiązania ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	20 677	20 504

Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie stanu na początek i koniec okresu wartości bieżącej zobowiązań pracowniczych z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia.

Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne

	w tys. zł
Stan na początek okresu 01.01.2013	20 504
koszt bieżącego zatrudnienia	3 117
koszty odsetek	759
przeszacowania aktuarialne	-3 307
wypłacone świadczenia (-)	-396
Stan na koniec okresu 31.12.2013	20 677

	w tys. zł
Stan na początek okresu 01.01.2012	20 115
koszt bieżącego zatrudnienia	2 691
koszty odsetek	1 141
przeszacowania aktuarialne	-3 098
wypłacone świadczenia (-)	-345
Stan na koniec okresu 31.12.2012	20 504

Przeszacowania aktuarialne są wynikiem zmian założeń ekonomicznych oraz realizacji założeń przyjętych w okresach poprzednich.

Koszty bieżącego i przeszłego zatrudnienia są ujmowane w rachunku wyników w pozycji "Koszty pracownicze". Koszty odsetek są ujmowane w pozycji "Koszty z tytułu odsetek". Przeszacowania aktuarialne ujmowane są w innych dochodach całkowitych.

Do wyceny zobowiązań z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i pośmiertnych na 31 grudnia 2013 roku przyjęto następujące założenia aktuarialne: stopa dyskontowa 4,50% (rok 2012: 3,75%) oraz stopa wzrostu wynagrodzeń 3,00% (rok 2012: 3,00%).

44.3. Długoterminowy Program Motywacyjny General Electric Company (GE)

Charakter i zasady funkcjonowania programu

Długoterminowy Program Motywacyjny General Electric Company jest programem motywacyjnym skierowanym do wybranych pracowników Banku. Celem programu jest motywowanie pracowników do działań zwiększających wartość przedsiębiorstwa oraz

pozyskanie i utrzymanie pracowników, od których w znacznej mierze zależy rozwój i dochodowość Banku.

W ramach Programu wybranym pracownikom Banku oferowane są w formie nagrody opcje na akcje GE oraz akcje zastrzeżone tzw. *Restricted Stock Units* (RSU).

Nabycie uprawnień do opcji następuje w ciągu 5 lat, w równych transzach począwszy od pierwszej rocznicy przyznania opcji. Wykonanie praw z opcji skutkuje nabyciem akcji GE po cenie ustalonej w momencie ich przyznania. Opcje mogą być zrealizowane poprzez zakup akcji w terminie między nabyciem prawa do opcji a datą wygaśnięcia opcji. Opcje na akcje wygasają po 10 latach od daty przyznania. Do momentu wykonania praw z opcji pracownikowi nie przysługuje prawo do dywidendy wypłacanej przez GE. Pracownik traci prawo do przyznanych, ale niezrealizowanych opcji z chwilą ustania zatrudnienia w Grupie Kapitałowej GE.

Nabycie RSU następuje w ciągu 5 lat w równych transzach począwszy od pierwszej rocznicy przyznania. Uczestnik Programu nie może wykonać praw z RSU ani ich sprzedać przed nabyciem uprawnień. W dniu nabycia uprawnień, RSU są konwertowane na akcje GE przy założeniu, że jedno RSU zamieniane jest na jedną akcję zwykłą. Pracownicy nagrodzeni RSU są uprawnieni do otrzymywania ekwiwalentu dywidendy w kwocie równej dywidendzie wypłacanej posiadaczom akcji GE, z tym, że jej skumulowana wartość jest wypłacana w dniu konwersji RSU na akcje GE. Pracownik traci prawo do przyznanych, ale nieskonwertowanych RSU z chwilą ustania zatrudnienia w Grupie Kapitałowej GE.

Założenia przyjęte do wyceny programu

Kwota kosztu z tytułu Programu jest określona poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych opcji na akcje i RSU.

Wartość godziwa opcji na akcje jest ustalona przy użyciu modelu Black-Scholes'a z uwzględnieniem następujących założeń:

- stopy procentowe wolne od ryzyka odzwierciedlają dochodowość zerokuponowych dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Stany Zjednoczone,
- oczekiwana stopa dywidendy ustalona została jako średnia stopa dywidendy dla akcji GE z ostatnich pięciu lat,
- oczekiwana zmienność ceny akcji GE bazuje na zmienności implikowanej opcji będących przedmiotem obrotu oraz historycznej zmienności akcji GE,
- oczekiwany okres trwania opcji został oszacowany na podstawie obserwacji historycznych wykonania opcji przez pracowników Grupy GE.

W przypadku RSU wartość godziwa jest ustalona w oparciu o cenę rynkową akcji GE z dnia przyznania nagrody.

Szczegółowe założenia przyjęte w modelu wyceny opcji zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Rok przyznania nagrody	Oczekiwany okres życia w latach	Oczekiwana zmienność (%)	Oczekiwana stopa dywidendy (%)	Stopa wolna od ryzyka (%)
2013	7,54	27,60	4,00	2,52
2012	7,78	28,70	4,04	1,31

Liczbę nagród, średnie ważone ceny wykonania opcji, średnie ważone wartości godziwe opcji na akcje oraz średnie ważone ceny nagród w formie RSU przedstawia poniższa tabela:

	Opcje na akcje			RSU	
	Liczba	Średnia ważona cena wykonania opcji	Średnia ważona wartość godziwa	Liczba	Średnia ważona cena akcji
Występujące na początek okresu	411 225	17,6	3,8	25 413	17,3
Przyznane w danym okresie	246 225	23,8	4,5	34 826	26,6
Wykonane w danym okresie	-28 600	16,2	4,0	-9 955	19,7
Umorzone/wygaste w danym okresie	-31 375	18,3	4,1	-34	28,7
Występujące na koniec okresu	597 475	19,0	4,2	50 250	23,0
Możliwe do wykonania na koniec okresu	267 850	17,5	4,4	0	0

W związku z uczestnictwem w Długoterminowym Programie Motywacyjnym General Electric Company wynik Banku za rok 2013 został obciążony kwotą 1 867 tys. zł (rok 2012: 795 tys. zł).

44.4. Program zmiennych składników wynagrodzeń

W 2013 roku Bank kontynuował Politykę Zmiennych Składników Wynagrodzeń dla Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku BPH S.A. zgodnie z wymogami opisanymi w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011.

Zgodnie z ww. Polityką, pracownicy Banku nią objęci, mający istotny wpływ na profil ryzyka Banku, będą otrzymywali zmienne wynagrodzenia na podstawie osiąganych wyników indywidualnych oraz na poziomie jednostki/pionu oraz całego Banku. Część zmiennych wynagrodzeń pracowników Banku, wypłacana będzie w formie akcji fantomowych Banku. Płatności te spełniają definicję rozliczanych w gotówce płatności w formie akcji własnych.

Zmienne wynagrodzenia za rok 2013 – Akcje Fantomowe	
Rodzaj transakcji w świetle MSSF 2	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych
Data rozpoczęcia okresu oceny	Za rok 2013: 1 stycznia 2013
Data przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2	Decyzja o przyznaniu programu nie została podjęta do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego. Jej powzięcie planowane jest przed końcem kwietnia 2014 roku
Liczba instrumentów przyznanych	Zostanie ustalona w dacie przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2
Data zapadalności	3 lata od daty przyznania programu (lata 2014 – 2017)
Warunki nabycia uprawnień	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2013, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy
Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia, uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz mediany średniodziennych cen akcji Banku na GPW z okresu 90 dni poprzedzających dzień rozliczenia

Na dzień 31 grudnia 2013 roku, Bank dokonał wyceny programu przyznania akcji fantomowych dla pracowników objętych programem, przy założeniu, że przyznanie nastąpiło w dniu 31 grudnia 2013 roku.

Ponieważ jest to program rozliczany w środkach pieniężnych, jego wartość godziwa będzie korygowana na każdy koniec okresu sprawozdawczego aż do momentu rozliczenia programu.

Zmienne wynagrodzenia za rok 2012 – Akcje Fantomowe	
Rodzaj transakcji w świetle MSSF 2	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych
Data rozpoczęcia okresu oceny	Za rok 2012: 1 stycznia 2012
Data ogłoszenia programu	3 października 2012 – wejście w życie Uchwały RN akceptującej Uchwałę ZB wprowadzającą „Szczegółowe Zasady Polityki Zmiennych Składników Wynagrodzeń Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku BPH S.A.” oraz „Politykę Zmiennych Składników Wynagrodzeń Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku BPH S.A.”
Data przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2	17 kwietnia 2013 roku
Liczba instrumentów przyznanych	15 827 akcji
Data zapadalności	3 lata od daty przyznania programu (lata 2013 – 2016)
Data nabycia uprawnień	31 grudnia 2012 roku
Warunki nabycia uprawnień	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2012, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy
Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia, uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz mediany średniodziennych cen akcji Banku na GPW z okresu 90 dni poprzedzających dzień rozliczenia

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość godziwa praw do objęcia akcji fantomowych przyznanych pracownikom za 2013 rok wynosi 820 tys. zł (2012: 772 tys. zł) i kwoty te zostały uwzględnione w rachunku wyników roku 2013 i 2012 jako koszt wynagrodzeń.

45. Zarządzanie ryzykiem w Banku BPH SA

45.1. Zarządzanie ryzykiem

Podstawowe zasady

System zarządzania ryzykiem (rozumiany jako zbiór reguł określających procesy decyzyjne, wykonawcze i kontrolne dotyczące identyfikacji, pomiaru i monitorowania oraz kształtowania ryzyka występującego w działalności Banku) Banku oparty jest na następujących fundamentalnych zasadach:

- odpowiedzialność: zarówno kadra zarządzająca, jak i wszyscy pracownicy muszą posiadać umiejętność identyfikacji i oceny ryzyka oraz rozumieć swoją odpowiedzialność w tym zakresie w ramach swoich kompetencji,
- zaangażowanie kierownictwa: Zarząd Banku i Rada Nadzorcza są aktywnie zaangażowane w proces zarządzania ryzykiem,
- równowaga ryzyka i rentowności: proces zarządzania ryzykiem promuje racjonalne podejmowanie decyzji biznesowych w oparciu o zasadę równowagi pomiędzy ryzykiem a rentownością,
- konflikt interesów: proces zarządzania ryzykiem jest zorganizowany w taki sposób, aby uniknąć konfliktu interesów,
- ostrożność: w niepewnych sytuacjach w zakresie podejmowania i kontrolowania ryzyka lub w przypadku wątpliwości co do właściwej metodologii przeważa zasada ostrożności,

- zgodność z przepisami: wszystkie działania Banku są zgodne z wymogami prawa, organów nadzorczych i wewnętrznymi regulacjami, w szczególności Bank zgodnie z Prawem Bankowym nie zleca podmiotom zewnętrznym żadnych elementów procesu zarządzania ryzykiem poza Bank,
- nowe produkty: wprowadzanie nowych linii biznesowych lub produktów jest zawsze poprzedzane analizą ryzyka związanego z daną działalnością,
- zasoby: podstawę zrównoważonego wzrostu działalności Banku stanowi rekrutacja, rozwój i utrzymanie kadry specjalistów świadomych ryzyk związanych z działalnością Banku,
- przejrzystość: interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni są w przejrzysty sposób informowani o zasadach zarządzania ryzykiem oraz generowania wartości.

Proces zarządzania ryzykiem regulują pisemne procedury, w których określono jednostki organizacyjne i osoby odpowiedzialne za poszczególne etapy tego procesu oraz zakres ich zadań i obowiązków.

Odpowiedzialność

Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza akceptują „Strategię Banku BPH S.A. w zakresie apetytu na ryzyko”, której przedmiotem jest określenie skłonności Banku do podejmowania ryzyka (tzw. „apetyt na ryzyko”) oraz podstawowych zasad, założeń, definicji opisujących system zarządzania ryzykiem, profil ryzyka i przyjęte w Banku podejście do zarządzania ryzykiem. Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem Przedsiębiorstwa ustala zestaw wskaźników apetytu na ryzyko, zasady dotyczące ich monitorowania i raportowania oraz postępowanie w przypadku naruszeń tych limitów. Komitet prowadzi również bieżący monitoring poziomu ustalonych wskaźników oraz podejmuje decyzje odnośnie działań zarządczych w przypadku przekroczeń ustalonych limitów.

Nadrzędną funkcję w procesie zarządzania ryzykiem pełni Chief Risk Officer (CRO), który w sposób kompleksowy nadzoruje zarządzanie ryzykiem, w szczególności ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i operacyjnym Banku. Pozycja CRO w strukturze organizacyjnej Banku oraz zakres jego kompetencji gwarantują niezależność oraz zapewniają, że zarządzanie ryzykiem jest kluczowym elementem wszelkich decyzji biznesowych.

W procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą również komitety stałe Banku. Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem Przedsiębiorstwa podejmuje decyzje lub przedstawia opinie dotyczące strategicznych aspektów zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie procesów zarządzania ryzykiem przedsiębiorstwa, zarządzania adekwatnością kapitałową Banku, zarządzania kapitałem oraz zarządzania ryzykiem modeli. Komitet Aktywów i Pasywów (ALCO) jest odpowiedzialny za zarządzanie pozycjami struktury bilansowej oraz kontroluje ryzyko rynkowe wynikające z księgi bankowej i handlowej. Ryzyko kredytowe oceniane jest przez komitety kredytowe funkcjonujące na różnych szczeblach decyzyjnych w Banku. Dodatkowo działa Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego.

Główne rodzaje ryzyka

W celu identyfikacji i zarządzania ryzykiem Bank definiuje odpowiednie procesy w szczególności dla następujących kategorii ryzyka:

- ryzyko rynkowe (walutowe, stopy procentowej, inwestycji kapitałowych oraz cen towarów),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe,
- ryzyko operacyjne.

45.2. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest ryzykiem zmiany wartości aktywów / pasywów mającym wpływ na rachunek wyników lub kapitały własne Banku spowodowanym zmianami czynników rynkowych (stóp procentowych, kursów walutowych, akcji, cen towarów, zmienności, korelacji etc).

Podstawowym celem przyjętej przez Bank BPH SA polityki jest ograniczanie ryzyka rynkowego poprzez jego aktywne monitorowanie i zarządzanie w oparciu o zasady i procedury zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, Komitet ALCO oraz Zarząd Banku, zaprojektowane w taki sposób, aby również uwzględniały wymogi polskich organów nadzorczych.

Apetyt na ryzyko rynkowe został określony za pomocą systemu limitów, wartości progowych i zasad. System limitów i wartości progowych, uwzględnia wszystkie istotne czynniki związane z ryzykiem rynkowym.

Zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka rynkowego odbywa się w sposób scentralizowany przez wyspecjalizowane sekcje w Departamencie Skarbu. Wszystkie jednostki w Banku przekazują swoje ekspozycje ryzyka płynności i ryzyka rynkowego do Departamentu Skarbu poprzez system cen transferowych obowiązujący dla każdej indywidualnej transakcji w Banku, umożliwiając centralizację zarządzania ekspozycją ryzyka płynności i ryzyka rynkowego.

Pomiar i raportowanie ryzyka rynkowego jest dokonywany przez Departament Zarządzania Ryzykiem Banku znajdujący się w Pionie Zarządzania Ryzykiem, który jest jednostką niezależną od jednostek dokonujących transakcji handlowych i bankowych.

Raporty ryzyka rynkowego sporządzane są na bazie bieżącej w celach operacyjnych oraz okresowo (miesięczne, kwartalne) w celach zarządczych. Odbiorcami raportów okresowych są przede wszystkim Rada Nadzorcza, Zarząd Banku oraz komitet ALCO.

Podstawowymi metodami pomiaru ekspozycji ryzyka rynkowego są:

- wartość zagrożona (VaR);
- pomiar wrażliwości (BpV);
- zmienność wyniku odsetkowego.

Uzupełnieniem przyjętej metodyki są:

- testy scenariuszy skrajnych.

Wartość zagrożona wyznaczana jest na podstawie analizy scenariuszy historycznych zmian cen rynkowych, przy założeniu 99% poziomu ufności oraz 1 dniowego okresu utrzymywania pozycji. Poziom VaR wyznaczany jest zarówno dla poszczególnych kategorii ryzyka (walutowego, stopy procentowej, zmienności), jak również łącznie dla wszystkich rodzajów ryzyk rynkowych.

VaR dla pozycji ryzyka rynkowego dla Banku BPH na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 807 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 977 tys. zł).

Statystyka miary VaR dla pozycji ryzyka rynkowego w Banku BPH za okres styczeń – grudzień 2013 roku (w tys. zł):

Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	31.12.2013	31.12.2012
546	3 562	1 328	807	977

W celu sprawdzenia poprawności przyjętych założeń modelu służącego kalkulacji wartości zagrożonych, Bank BPH przeprowadza weryfikację historyczną rzeczywistą i rewaluacyjną.

Ograniczenia wynikające z przyjętej metodyki VaR, w tym: prognozowanie strat na podstawie danych historycznych, możliwość zaistnienia większej straty niż wynikająca z poziomu VaR, założenie stałej ekspozycji ryzyka w ustalonym okresie utrzymania pozycji, powodują, że Bank dokonuje pomiaru ryzyka wykorzystując dodatkowo pozostałe dwie miary ryzyka:

- 1) Pomiar wrażliwości pozycji na minimalną zmianę czynników rynkowych (np. 1 pb) umożliwiający zarządzanie ryzykiem w podziale na dowolne przedziały czasowe i kategorie rynkowe.
- 2) Testy scenariuszy skrajnych umożliwiające oszacowanie potencjalnych strat Banku w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych.

Podstawowymi limitami ograniczającymi ekspozycję ryzyka rynkowego są limity VaR dla VaR obejmującego główne czynniki ryzyka (tzn. obejmującego ryzyko stopy procentowej, pozycji walutowej oraz vega), limity BPV oraz nominalnej pozycji walutowej.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły przekroczenia limitów określonych przez Radę Nadzorczą w zakresie ryzyka rynkowego.

45.2.1 Ryzyko walutowe

Bank BPH ze względu na prowadzoną działalność na rynku walutowym narażony jest na ryzyko ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut. Ryzyko to – rozumiane jako prawdopodobieństwo wystąpienia straty – jest tym większe im:

- większa jest zmienność kursów walut,
- większe jest niedopasowanie należności i zobowiązań walutowych.

W zakresie ograniczania ryzyka walutowego w Banku funkcjonuje system limitów. Maksymalny poziom otwartych pozycji walutowych jest ograniczony przez nałożone limity maksymalnej wielkości otwartej pozycji brutto oraz w podziale na poszczególne waluty. Limity te służą ograniczeniu do bezpiecznych kwot otwartej pozycji walutowej w określonych obszarach (portfel bankowy – portfel handlowy, waluty) i są monitorowane zarówno na koniec jak i w ciągu dnia roboczego.

Ekspozycja na ryzyko pozycji walutowej monitorowana jest także z zastosowaniem metody VaR (Value at Risk) opartej o metodę symulacji historycznej.

Istotnym dopełnieniem metody wartości zagrożonej jest przeprowadzana okresowo analiza scenariuszy warunków kryzysowych przy założeniu skrajnych zmian czynników ryzyka wynikających z historycznych obserwacji oraz prognozowanych poziomów kursów walutowych dla podstawowych walut.

VaR dla pozycji ryzyka walutowego dla Banku BPH na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 10 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 18 tys. zł).

Statystyka miary VaR dla pozycji ryzyka walutowego w Banku BPH za okres styczeń – grudzień 2013 roku (w tys. zł):

Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	31.12.2013	31.12.2012
3	78	15	10	18

45.2.2 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej definiowane jest jako wrażliwość zarówno wyniku odsetkowego netto, jak i ekonomicznej wartości kapitału Banku na zmiany stóp procentowych. Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest identyfikacja obszarów ryzyka stopy procentowej oraz kształtowanie, w ramach akceptowanego przez Radę Nadzorczą i Zarząd Banku poziomu ryzyka stopy procentowej, struktury sprawozdania z sytuacji finansowej i zobowiązań pozabilansowych w sposób optymalizujący wynik finansowy oraz zapewniający płynność Banku.

Ryzyko stopy procentowej obejmuje cztery główne rodzaje ryzyka:

- a. ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – wynikające z niedopasowania przeszacowywanych w danym okresie wielkości aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych,

- b. ryzyko krzywej dochodowości – wynikające ze zmian kształtu krzywej dochodowości występujących na skutek zmian relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,
- c. ryzyko bazowe – wynikające z niedoskonałej korelacji stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe o identycznych okresach przeszacowania lub płatności, lecz powiązanych z różnymi stawkami referencyjnymi,
- d. ryzyko opcji klienta – związane z występowaniem możliwości decyzyjnych przyznawanych klientom w ramach produktów i usług oferowanych przez Bank; w szczególności dotyczy to wcześniejszej spłaty kredytów, wcześniejszych wypłat depozytów, stosowania innych parametrów niż ujęte w harmonogramie spłaty rat kredytów oraz ryzyko wynikające z występowania instrumentów pochodnych wbudowanych w oferowane usługi i produkty.

Ryzyko stopy procentowej w Banku dzieli się ze względu na czas jego trwania na ryzyko w ciągu dnia operacyjnego oraz ryzyko na koniec dnia operacyjnego. Ryzyko stopy procentowej w ciągu dnia operacyjnego powstaje w wyniku krótkotrwałego otwarcia pozycji na stopie procentowej, która zamykana jest przed końcem danego dnia operacyjnego. Ryzyko stopy procentowej na koniec dnia operacyjnego wynika głównie z procesu zarządzania ryzykiem płynności Banku bądź z pozycji wynikających z faktu oferowania klientom instrumentów finansowych.

Bank wyznacza miary ryzyka dla całego portfela - portfela bankowego i handlowego. Dla celów pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank wyznacza profil przeszacowania dla produktów bez daty zapadalności oraz wielkości przedpłat/opóźnień dla kredytów z harmonogramem spłat stosując metody procesu charakteryzacji produktów. Metody te bazują na danych historycznych, obejmują analizy historycznego zachowania wolumenu oprocentowania czy spłat rat kredytowych.

W celu pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank BPH SA wykorzystuje metodę symulacji historycznej Hulla – White’a wartości zagrożonej (VaR), wartości punktu bazowego (Basis-point-Value – „BpV”) oraz zmienności wyniku odsetkowego. Metodyka VaR pozwala, w oparciu o terminowe niedopasowanie przepływów pieniężnych, a także o zmienności i współzależności stóp procentowych obserwowane na rynku, oszacować (z przyjętym prawdopodobieństwem) maksymalny poziom potencjalnej straty Banku wynikający z ryzyka stóp procentowych. VaR dla pozycji ryzyka stopy procentowej dla Grupy na dzień 31 grudnia 2013 wynosił 818 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012: 997 tys. zł).

Statystyka miary VaR dla pozycji ryzyka stopy procentowej dla Grupy Banku BPH SA za okres styczeń – grudzień 2013 roku (w tys. zł):

Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	31.12.2013	31.12.2012
549	3 589	1 335	818	997

Metodyka BpV pozwala natomiast na oszacowanie wrażliwości wyceny pozycji na zmiany stóp procentowych w poszczególnych przedziałach czasowych o 1 pb (0,01%).

Ekspozycja Grupy Banku BPH SA na ryzyko zmian stóp procentowych, przedstawiona w postaci wrażliwości BpV według stanu na 31 grudnia 2013 roku została zaprezentowana poniżej (w tys. zł):

Waluta	0-3M	3M-6M	6M-1Y	1Y-3Y	3Y-5Y	5Y-10Y	>10Y	Razem
EUR	-1	9	-25	41	19	-3	-2	38
PLN	36	-18	38	20	106	-38	-8	136
USD	1	4	1	2	7	0	0	15
CHF	-82	-41	1	10	5	116	-142	-133

Ekspozycja Grupy Banku BPH SA na ryzyko zmian stóp procentowych, przedstawiona w postaci wrażliwości BpV według stanu na 31 grudnia 2012 roku została zaprezentowana poniżej (w tys. zł):

Waluta	0-3M	3M-6M	6M-1Y	1Y-3Y	3Y-5Y	5Y-10Y	>10Y	Razem
EUR	7	12	-41	71	26	4	-2	77
PLN	31	-11	32	-75	55	-13	-10	9
USD	0	1	4	15	14	0	0	34
CHF	-54	1	10	-19	25	30	-151	-158

Istotnym dopełnieniem metody wartości zagrożonej jest przeprowadzana okresowo analiza scenariuszy warunków kryzysowych. Dla ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące scenariusze kryzysowe:

- równoległe przesunięcie krzywych dochodowości w górę i w dół o 200 pb,
- scenariusze historyczne definiowane na podstawie historycznie zaobserwowanych zmian stóp procentowych.

Wyniki analizy scenariuszy kryzysowych dla równoległego przesunięcia krzywych o 200 pb dla ekspozycji stopy procentowej Banku BPH SA (w tys. zł):

Waluta	0-3M	3M-6M	6M-1Y	1Y-3Y	3Y-5Y	5Y-10Y	>10Y	Razem
EUR	-206	1 738	-5 054	8 123	3 742	-583	-440	7 320
PLN	7 289	-3 625	7 665	4 008	21 169	-7 677	-1 573	27 256
USD	156	717	284	359	1 459	-15	-8	2 952
CHF	-16 324	-8 253	220	1 951	1 019	23 232	-28 316	-26 471

W zakresie ograniczania ryzyka stopy procentowej funkcjonuje w Banku system limitów i wartości progowych.

Limity i wartości progowe BpV obejmują wrażliwości pozycji na zmiany stóp procentowych w poszczególnych przedziałach czasowych, tj. 0-3M, 3M-6M, 6M-1Y, 1Y-3Y, 3Y-5Y, 5Y-10Y, powyżej 10Y, jak również na równoległe przesunięcie krzywych dochodowości w poszczególnych walutach i grupach walut. Limity i wartości progowe BpV są ustalone zarówno dla łącznej ekspozycji, dla ekspozycji w głównych walutach, jak również dla portfela bankowego i portfela handlowego.

45.3. Ryzyko płynności

Strategia w zakresie ryzyka płynności i zarządzania tym ryzykiem została określona w dokumencie „Polityka Inwestycyjna oraz Zarządzania Aktywami i Pasywami w Banku BPH SA”.

Polityka Inwestycyjna jest zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku BPH S.A. po uprzednim zatwierdzeniu i rekomendacji Zarządu Banku i Komitetu Aktywów i Pasywów (ALCO). Polityka określa najważniejsze zasady oraz definiuje zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie strategicznym. Polityka określa kierunkowo źródła refinansowania.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku BPH SA odbywa się zgodnie z zasadami instrukcji służbowej uchwalonej przez Zarząd Banku. Dokument ten określa m.in. zasady monitorowania ryzyka płynności, obowiązki sprawozdawcze, kompetencje, system limitów oraz tzw. wskaźników wczesnego ostrzegania, ograniczających to ryzyko w Banku BPH S.A., jak również zasady postępowania w przypadku wystąpienia kryzysu płynności. Do monitoringu ryzyka płynności Bank wykorzystuje metodę urealnionej luki płynności. Urealniona luka płynności wyliczana jest wg terminów zapadalności aktywów i zobowiązań prognozowanych w oparciu o metody statystyczne oraz ocenę bieżącą realności dotrzymania umownego terminu przepływu środków. Urealnienie stosowane jest w celu oszacowania realnych wartości i terminów

zapadalności/wymagalności przepływów gotówkowych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej i pozabilansowych.

W celu utrzymania bezpiecznej pozycji płynności Banku decyzją Rady Nadzorczej Banku określonej w Polityce Inwestycyjnej oraz decyzją Zarządu i Komitetu ALCO zostały zatwierdzone:

- 1/ limity płynności,
- 2/ wartości progowe.

Stopień wykorzystania limitów i wartości progowych nałożonych na wskaźniki krótko i długookresowe oraz lukę w 2013 roku pozostawał na bezpiecznym poziomie. Wskaźniki zewnętrzne określone Uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego kształtowały się w 2013 roku powyżej wymaganych limitów.

Głównym źródłem finansowania Banku w 2013 roku były depozyty oraz linie kredytowe otrzymane od podmiotów powiązanych z większościovym udziałowcem Banku. Wspomniane źródła finansowania są wystarczające w stosunku do skali prowadzonej działalności Banku. Wykorzystane linie kredytowe w urealnionej luce płynności są uwzględniane kontraktowo zgodnie z harmonogramem spłat.

W celu zapewnienia bezpiecznego poziomu płynności Bank utrzymywał odpowiedni zasób aktywów płynnych, a dodatkowo poprzez podpisane umowy miał dostęp do odnawialnych źródeł finansowania w postaci linii kredytowych. Linie te nie były wykorzystywane przez Bank w 2013 roku. Wielkość niewykorzystanej linii wg stanu na 31 grudnia 2013 roku wynosiła 2,6mld CHF i w urealnionej luce płynności jest uwzględniana jako wpływ występujący w drugim dniu od dnia sprawozdawczego (tj.: w przedziale do 1 miesiąca), oraz jako wypływ zgodnie z kontraktowym terminem wygaśnięcia tej linii (tj.: w przedziale powyżej 5 lat).

Poniżej przedstawiono urealnioną lukę płynności dla Grupy Banku BPH SA na 31 grudnia 2013 roku w mln zł:

31 grudnia 2013								
	a'vista	do 1 miesiąca	1-3 miesiące	3-6 miesięcy	6-12 miesięcy	1- 3 lat	3 - 5 lat	pow. 5 lat
luka urealniona	5 706	9 388	-2 986	368	-7 687	3 800	3 127	-10 073
luka skumulowana	5 706	15 094	12 108	12 476	4 789	8 589	11 761	1 688

31 grudnia 2012								
	a'vista	do 1 miesiąca	1-3 miesiące	3-6 miesięcy	6-12 miesięcy	1- 3 lat	3 - 5 lat	pow. 5 lat
luka urealniona	4 856	9 275	387	167	-206	-9 670	3 132	-4 064
luka skumulowana	4 856	14 131	14 518	14 685	14 479	4 809	7 941	3 877

Poniżej przedstawiono strukturę sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy Banku wg stanu na 31 grudnia 2013 – z uwzględnieniem kontraktowych terminów zapadalności (w tys. zł).

Zobowiązania:

Przedziały czasowe	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Zobowiązania wobec banków	303 683	0	10 263	0	0	314 946
Zobowiązania wobec klientów	10 930 642	754 522	1 582 787	126 216	27 569	13 421 736
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	35 273	3 397 018	8 606 505	805 260	0	12 844 056
Emisje własne	0	42 448	34 579	116 233	0	193 260

Zobowiązania związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	0	0	15 193	0	0	15 193
Inne pasywa finansowe	181 440	0	300 936	0	0	482 376
Zobowiązania podporządkowane	7 010	0	20 990	142 791	758 437	929 228
RAZEM	11 458 048	4 193 988	10 571 253	1 190 500	786 006	28 200 795

Pozycje pozabilansowe:

Przedziały czasowe	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Udzielone zobowiązania pozabilansowe dotyczące finansowania	3 990 933	0	0	0	0	3 990 933
Udzielone zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne, w tym:	202 344	0	0	0	0	202 344
<i>gwarancje dobrego wykonania</i>	106 711	0	0	0	0	106 711
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone	4 193 277	0	0	0	0	4 193 277

Poniżej przedstawiono strukturę sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy Banku wg stanu na 31 grudnia 2012 – z uwzględnieniem kontraktowych terminów zapadalności (w tys. zł).

Zobowiązania:

Przedziały czasowe	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	1 042	0	0	0	0	1 042
Zobowiązania wobec banków	355 623	0	20 688	0	0	376 311
Zobowiązania wobec klientów	9 874 410	1 010 756	2 040 025	145 000	36 696	13 106 887
Zobowiązania wobec pozostałych instytucji	35 936	21 549	695 956	13 883 383	0	14 636 824
Zobowiązania związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	0	0	8 128	0	0	8 128
Emisje własne	0	0	128 096	0	0	128 096
Inne zobowiązania finansowe	240 390	0	395 662	0	0	636 052
Zobowiązania podporządkowane	10 583	0	55 988	129 686	744 858	941 115
RAZEM	10 517 984	1 032 305	3 344 503	14 158 069	781 554	29 834 455

Pozycje pozabilansowe:

Przedziały czasowe	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Udzielone zobowiązania pozabilansowe dotyczące finansowania	4 334 789	0	0	0	0	4 334 789
Udzielone zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne, w tym:	271 167	0	0	0	0	271 167
<i>gwarancje dobrego wykonania</i>	90 286	0	0	0	0	90 286
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone	4 605 956	0	0	0	0	4 605 956

Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowych

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank w kwotach netto należą:

- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje towarowe, opcje kapitałowe, opcje na stopę procentową,
- kontrakty swap na stopę procentową (IRS) – w tym transakcje OIS (Overnight Index Swap),
- opcje walutowe,

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania finansowe Banku, które będą rozliczane na bazie netto, pogrupowane w odpowiednich umownych terminach zapadalności na ostatnią i poprzednią datę bilansową.

w tys. zł

Stan na dzień 31.12.2013	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Opcje kapitałowe	0	0	-1 659	-4 587	0	-6 246
IRS (w tym OIS) – wpływ	5 245	25 542	120 462	187 664	27 172	366 085
IRS (w tym OIS) – wypływ	-5 601	-11 487	-129 161	-183 760	-27 585	-357 594
Opcje walutowe	-13	-69	-266	0	0	-348
RAZEM WYPŁYWY	-5 614	-11 556	-131 086	-188 347	-27 585	-364 188

w tys. zł

Stan na dzień 31.12.2012	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Opcje kapitałowe	0	0	-6 188	0	0	-6 188
IRS (w tym OIS) – wpływ	9 145	31 642	147 394	255 993	18 610	462 784
IRS (w tym OIS) – wypływ	-7 261	-21 532	-142 618	-239 923	-24 237	-435 571
Opcje walutowe	0	-337	-210	0	0	-547
RAZEM WYPŁYWY	-7 261	-21 869	-149 016	-239 923	-24 237	-442 306

Wartości zaprezentowane w powyższych tabelach to suma wartości godziwych zobowiązań wynikających z transakcji pochodnych rozliczanych w kwotach netto. Dla instrumentów IRS przedstawiono całkowitą sumę niezdyktowanych dodatnich (wpływ netto) i ujemnych (wypływ netto) przepływów pieniężnych na danym instrumencie w danej dacie zapadalności.

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank w kwotach brutto należą:

- walutowe kontrakty forward,
- walutowe kontrakty swap,
- dwuwalutowe kontrakty swap na stopę procentową (CIRS),

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania/należności finansowe Banku, które będą rozliczane na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na ostatnią i poprzednią datę bilansową.

w tys. zł

Stan na dzień 31.12.2013	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Forward walutowy						
wpływy	388 653	316 340	10 680 069	3 083 803	0	14 468 865
wypływy	-385 108	-318 213	-10 684 740	-3 084 286	0	-14 472 347
Swap walutowy						
wpływy	907 026	292 490	140 143	30 120	0	1 369 779
wypływy	-907 196	-292 706	-140 309	-33 076	0	-1 373 287
CIRS						
wpływy	0	3 198	383 013	115 128	0	501 339
wypływy	0	-282	-375 209	-112 992	0	-488 483
RAZEM WYPŁYWY	-1 292 304	-611 201	-11 200 258	-3 230 354	0	-16 334 117

w tys. zł

Stan na dzień 31.12.2012	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	razem
Forward walutowy						
wpływy	308 412	432 389	389 212	11 329 200	0	12 459 213
wypływy	-304 313	-421 941	-395 993	-11 330 488	0	-12 452 735
Swap walutowy						
wpływy	927 683	83 137	151 159	18 124	0	1 180 103
wypływy	-930 460	-81 496	-154 661	-16 353	0	-1 182 970
CIRS						
wpływy	0	5 950	12 308	502 880	0	521 138
wypływy	0	-250	-650	-486 881	0	-487 781
RAZEM WYPŁYWY	-1 234 773	-503 687	-551 304	-11 833 722	0	-14 123 486

Wartości zaprezentowane w powyższych tabelach to niezdyktowane kwoty przepływów (nominalnych i odsetkowych) pozostające do rozliczenia z tytułu instrumentów pochodnych.

45.4. Ryzyko kredytowe

Cele zarządzania ryzykiem kredytowym

Podstawowym celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymanie tego ryzyka na bezpiecznym poziomie, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej dochodowości operacji kredytowych, zapewniającej stały wzrost zysków. Dzięki szerokiej i elastycznej palecie produktów kredytowych dostosowanych do potrzeb Klientów, Bank alokuje kapitał w najbardziej ekonomiczny sposób zapewniając odpowiednią kontrolę ryzyka kredytowego. Bank stosuje efektywne metody zarządzania ryzykiem kredytowym zarówno na poziomie portfelowym, jak i indywidualnych zaangażowań; metody te są systematycznie weryfikowane i rozwijane. Struktura i organizacja procesu kredytowego oraz procedury i narzędzia identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka kredytowego są dostosowane do wymogów określonych w obowiązujących uchwałach i rekomendacjach nadzorczych.

Zarządzanie ryzykiem jest ściśle powiązane z działalnością biznesową i planowaniem strategicznym w całej organizacji. Rozwój działalności kredytowej odbywa się w ramach określonego w strategii Banku apetytu na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym– klienci korporacyjni oraz małe i średnie przedsiębiorstwa

Organizacja

W ramach procesu zarządzania ryzykiem kredytowym wyodrębnione są funkcje związane z poszczególnymi obszarami zarządzania tym ryzykiem, realizowane przez wyodrębnione komórki Pionu Zarządzania Ryzykiem, tj.:

- akceptacja ryzyka transakcji (ocena ryzyka i podejmowanie decyzji kredytowych),
- administracja kredytowa (sporządzanie umów kredytu i umów zabezpieczeń, otwieranie rachunków kredytowych i księgowanie operacji na tych rachunkach),
- monitoring i kontrola ryzyka (organizacja procesu monitorowania, budowa i rozwój narzędzi wspomagających proces monitorowania, monitoring indywidualnych ekspozycji kredytowych oraz portfela kredytowego),
- zarządzanie ekspozycjami o podwyższonym ryzyku, restrukturyzacja i windykacja.

W odniesieniu do produktów zarządzanych portfelowo (proste produkty kredytowe) proces kredytowy realizowany jest w Pionie Operacji. Proces ten odbywa się w systemach wspierających proces podejmowania decyzji kredytowych zgodnie z zasadami i kryteriami opracowanymi i zaimplementowanymi przez Pion Zarządzania Ryzykiem.

W Pionie Zarządzania Ryzykiem działają również niezależne komórki odpowiedzialne za opracowywanie i implementację zasad i procesów kredytowych (strategie, polityki i procedury) oraz budowę, rozwój i wdrożenie narzędzi identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka na poziomie indywidualnym i portfelowym.

Odpowiedzialność

Zarząd Banku określa strategię i zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku oraz polityki i procedury kluczowe dla zarządzania ryzykiem kredytowym (system kompetencji kredytowych, modele ratingowe, modele i procesy wyceny ekspozycji kredytowych). Rada Nadzorcza, do której zadań należy m.in. nadzór nad ryzykiem portfela Banku, akceptuje te zasady. Odpowiedzialność za wdrożenie i funkcjonowanie kompleksowego systemu zasad zarządzania ryzykiem spoczywa na CRO (Chief Risk Officer), który – jako Wiceprezes Zarządu Banku – kieruje Pionem Zarządzania Ryzykiem. CRO odpowiada również za operacyjne zarządzanie ryzykiem kredytowym. W zarządzaniu ryzykiem kredytowym ważną rolę pełnią Komitet Kredytowy i Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem Przedsiębiorstwa.

Strategia, polityki i procedury

Sytuacja gospodarcza, zmiany w strukturze, sposobie funkcjonowania i sytuacji systemu bankowego, przewidywane zmiany wskaźników makroekonomicznych, kursów walutowych i stóp procentowych oraz zmieniające się potrzeby klientów są istotnym czynnikiem uwzględnianym w procesie opracowywania strategii Banku w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym. Strategia ta oraz Ogólne Zasady Kredytowania, kompetencje i zasady podejmowania decyzji kredytowych, jak również polityki i procedury szczegółowe, stanowią główne elementy kompleksowego systemu zarządzania ryzykiem kredytowym i wyznaczają ramy dla prowadzenia działalności kredytowej Banku.

Obowiązujące regulacje podlegają cyklicznym przeglądom w celu ich aktualizacji i zapewnienia zgodności z obowiązującym prawem i rekomendacjami nadzorczymi.

Ocena ryzyka kredytowego, system ratingowy/ scoringowy

Przed udzieleniem kredytu Bank ocenia zdolność kredytową klienta analizując m.in. jego dane finansowe oraz informacje jakościowe dotyczące jego pozycji rynkowej, struktury organizacyjnej i własnościowej, charakterystyki sektora, w którym działa, itp. Przedmiotem analizy i oceny jest również ryzyko samej transakcji - Bank ocenia cel i ekonomiczne uzasadnienie kredytu, jak również inne elementy mające wpływ na jego poziom (aspekty prawne, rynkowe etc.).

Ocenę ryzyka kredytowego wspierają systemy ratingowe i scoringowe wykorzystujące dane dotyczące klienta. Systemy te – ich zasady, modele i platforma informatyczna są budowane, walidowane i kalibrowane przez wyspecjalizowane jednostki Pionu Zarządzania Ryzykiem. Obowiązująca w Banku skala ratingowa, umożliwia porównanie pojedynczych ekspozycji oraz sub-portfeli zarówno z innymi ekspozycjami Banku jak i ze źródłami (ratingami) zewnętrznymi. Systemy ratingowe/ scoringowe mają szerokie zastosowanie w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, ponadto ocena ratingowa jest ważnym parametrem systemu kompetencji kredytowych.

Podejmowanie decyzji kredytowych

Decyzje kredytowe w zakresie produktów opartych o ocenę ratingową:

- podejmowane są przez osoby posiadające imienne limity kompetencji kredytowych – zgodnie z zasadą podwójnej weryfikacji lub kolegalnie (komitet kredytowy);
- kryterium wyznaczającym szczebel kompetencyjny podejmujący decyzję kredytową jest kwota łącznej ekspozycji kredytowej wobec klienta/ grupy powiązanej, profil ryzyka klienta i finansowej transakcji oraz poziom tzw. ekspozycji niezabezpieczonej (nie pokrytej materialną wartością zabezpieczenia, określoną zgodnie z wewnętrznymi zasadami wyceny zabezpieczeń);

Decyzje kredytowe w zakresie produktów opartych o ocenę scoringową:

- kryterium wyznaczającym szczebel kompetencyjny podejmujący decyzję kredytową jest maksymalna kwota limitu produktowego, kwota łącznej ekspozycji kredytowej wobec klienta/ grupy powiązanej, profil ryzyka klienta i finansowej transakcji;
- wynik oceny scoringowej oraz analizy zdolności kredytowej wykorzystywany jest do podjęcia ostatecznej decyzji przez pracownika weryfikującego wnioski kredytowe, posiadającego indywidualne kompetencje kredytowe;
- kompetencje kredytowe nadawane są indywidualnie pracownikom jednostek odpowiedzialnych za analizę kredytową w zależności od produktu i segmentu klienta w Pionie Operacji lub w Pionie Zarządzania Ryzykiem podstawą do nadania kompetencji jest posiadana przez pracownika wiedza i doświadczenie;
- W przypadku ekspozycji przekraczających poziom indywidualnych kompetencji kredytowych pracowników weryfikujących wnioski kredytowe, wymagana jest decyzja Komitetu Kredytowego Banku.

Ograniczanie ryzyka kredytowego

Polityką Banku jest sprzedaż przejętych aktywów, do rzadkości należą przypadki gospodarowania przejętymi aktywami na potrzeby własne – czynność taka musi być ekonomicznie uzasadniona i odzwierciedlać potrzeby Banku. Decyzje o zagospodarowaniu środka podejmowane są zgodnie z kompetencjami kredytowymi obszaru restrukturyzacji i windykacji.

W ramach działań windykacyjnych dla produktów zabezpieczonych, gdy negocjacje spłaty zadłużenia lub dobrowolna sprzedaż przedmiotu zabezpieczenia nie przynoszą zamierzonych rezultatów, Bank w pierwszej kolejności podejmuje działania zmierzające do realizacji zabezpieczenia zarówno w drodze egzekucji komorniczej jak i przejęcia przedmiotu zabezpieczenia i następnie jego sprzedaży. Decyzja o przejęciu zabezpieczenia poprzedzona jest każdorazowo wyceną sporządzoną przez niezależnego rzeczoznawcę. Bank dąży do sprzedaży przejętego majątku w możliwie najkrótszym czasie i w tym celu wykorzystuje różne dostępne kanały sprzedaży, a w szczególności portale aukcyjne oraz współpracujące firmy specjalizujące się w pośrednictwie w sprzedaży majątku. Wybór optymalnego sposobu zbycia przejętych aktywów uzależniony jest głównie od specyfiki sprzedawanego majątku i możliwości znalezienia nabywcy na danym rynku. Dodatkowo podejmowane są działania mające na celu jak najszersze rozpowszechnienie informacji o sprzedawanych aktywach na stronie internetowej Banku oraz na portalach ogłoszeniowych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku finansowy efekt ustanowionych zabezpieczeń w odniesieniu do należności z rozpoznaną utratą wartości ocenianych indywidualnie wynosi 190 mln zł (na dzień 31 grudnia 2012: 164 mln zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych odpisów dla tego portfela byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisów nie zostały uwzględnione zdyskontowane przepływy z zabezpieczeń.

W 2013 roku Bank nie posiadał żadnych trudno zbywalnych aktywów przejętych, jako zabezpieczenia. Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość przejętych zabezpieczeń wyniosła 14 957 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012 rok: 9 651 tys. zł) i obejmowała głównie nieruchomości stanowiące zabezpieczenie kredytów hipotecznych.

Powyższe kwoty znajdują się w nocie 22 "Pozostałe aktywa" w pozycji "rozliczenia z tytułu przejęcia aktywów za długi" oraz częściowo w nocie 20 "Aktywa przeznaczone do sprzedaży i zobowiązania związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży" w pozycji "budynki, lokale".

Monitoring indywidualnego ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe jest monitorowane i kwantyfikowane w Banku w regularnym cyklicznym procesie, którego głównym elementem jest system klasyfikacji, składający się z odpowiednich procedur i narzędzi, tj. systemu ratingowego, systemu wczesnej identyfikacji ryzyka, mechanizmu (zasady i proces) intensywnego monitoringu oraz mechanizmu identyfikacji i oznaczania zdarzeń niewykonania zobowiązań. Procedury w tym zakresie istnieją zarówno dla zaangażowań klasyfikowanych jako normalne, jak i zagrożone, podlegające działaniom restrukturyzacyjnym i windykacyjnym. Regularnemu monitorowaniu podlegają również przyjęte zabezpieczenia – ich pewność prawna i wartość.

Monitoring portfela kredytowego i zarządzanie koncentracją

Bank systematycznie monitoruje strukturę portfela i - w przypadku zaobserwowania tendencji do nadmiernej koncentracji – podejmuje decyzje o wprowadzeniu odpowiednich limitów uwzględniając skalę tego zaangażowania, jakość portfela oraz inne czynniki istotne z punktu widzenia danej koncentracji.

Niezależnie od przestrzegania limitów koncentracji zaangażowań wynikających z Prawa Bankowego Bank ustala wewnętrzne limity kredytowe w celu dywersyfikacji portfela i ograniczenia koncentracji ryzyka kredytowego. Limity te dotyczą w szczególności zaangażowania Banku w finansowanie poszczególnych branż oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Generalnie w segmencie klientów korporacyjnych zaangażowanie Banku w finansowanie poszczególnych branż nie powinno przekroczyć 20% wartości portfela kredytowego tego segmentu. Limity na ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie ustalane są w relacji do kapitałów własnych Banku oraz w relacji do wielkości portfela kredytowego Banku. Wykorzystanie limitów podlega systematycznemu monitorowaniu. System zarządzania limitami zawiera również procedury określające sposób postępowania w przypadku przekroczenia ustalonych progów.

W ramach wytycznych, polityk i innych narzędzi sterujących operacyjnym zarządzaniem ryzykiem kredytowym, stanowiących podstawę podejmowanych decyzji kredytowych, Bank określa również limity na zaangażowanie wobec poszczególnych podmiotów, czy też grup podmiotów powiązanych, adekwatnie do profilu ryzyka danej relacji, akceptowanego poziomu pojedynczej transakcji, czy też stopnia koncentracji na największych ekspozycjach w portfelu.

Plany awaryjne

Mając na względzie przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla portfela kredytowego Banku, jakie mogą powodować zachodzące zmiany w sytuacji makroekonomicznej, Bank opracował odpowiednie procedury pozwalające oszacować stopień oddziaływania tych zmian oraz podjąć – o ile jest to uzasadnione – określone działania dostosowawcze. Bank przeprowadza regularnie testy warunków skrajnych. Wyniki testów są wykorzystywane do weryfikacji polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, a w przypadku wystąpienia istotnego prawdopodobieństwa zaistnienia negatywnych, krytycznych zmian w otoczeniu makroekonomicznym – do opracowania adekwatnych planów awaryjnych.

ZASADY IDENTYFIKACJI I POMIARU RYZYKA KREDYTOWEGO

Klasyfikacja ryzyka

Ocena ryzyka niewypłacalności dokonywana jest w Banku BPH w oparciu o modele ratingowe (dla kredytobiorców komercyjnych) oraz scoringi aplikacyjne i behawioralne dla kredytobiorców detalicznych i mikro przedsiębiorstw. Rating/ scoring nadany danemu kredytobiorcy/ transakcji pozwala na określenie prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania kredytobiorcy wobec Banku w horyzoncie 1 roku. Modele obejmują 24 kategorie ratingowe z przypisanym prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązań wobec Banku (ang. probability of default) oraz 3 kategorie różnicujące kredytobiorców/ ekspozycje, w przypadku których ryzyko niewywiązania się z zobowiązań wobec Banku zmaterializowało się (tj. nastąpił default, zidentyfikowano przesłanki utraty wartości).

Dodatkowo w procesie analizy i podejmowania decyzji kredytowych w odniesieniu do kredytów hipotecznych dla osób prywatnych, Bank określa 5 klas ryzyka kredytobiorcy/transakcji które dostosowują parametry kredytu (wskaźniki LTV i TDR) oraz jego cenę do stopnia generowanego ryzyka.

W procesie podejmowania decyzji kredytowych w odniesieniu do kredytów detalicznych Bank określa 5 segmentów ryzyka kredytobiorcy, które dostosowują parametry kredytu (wskaźniki DTI, maksymalne kwoty/limity/okresy kredytowania) oraz jego cenę do stopnia ryzyka związanego z klientem.

Identyfikacja zdarzeń default

Katalog zdarzeń default w Banku BPH jest zgodny z katalogiem przesłanek utraty wartości zdefiniowanych w MSR 39 „Instrumenty Finansowe – ujmowanie i wycena” oraz zapisami Rekomendacji R Komisji Nadzoru Bankowego oraz uwzględnia wymogi Nowej Umowy Kapitałowej.

Katalog obiektywnych przesłanek (zdarzeń default) uwzględnia dane ilościowe i jakościowe, między innymi takie jak:

- wystąpienie istotnej kwoty zaległej powyżej 90 dni na którymkolwiek istotnym rachunku kredytobiorcy (bez względu na segment kredytobiorcy);
- znaczne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy lub wystąpienie innych czynników stanowiących zagrożenie spłaty należności;
- restrukturyzacja polegająca na przyznaniu kredytobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank by nie udzielił;
- wykrycie oszustwa lub wyłudzenia/ próby wyłudzenia kredytu;
- wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego do rachunku;
- upływ terminu wypowiedzenia umowy kredytowej.

Identyfikacja zdarzenia default dla kredytobiorcy (zdarzenie na poziomie rachunku kredytowego lub kredytobiorcy) powoduje nadanie statusu default kredytobiorcy i traktowanie wszystkich jego ekspozycji, jako posiadających przesłanki utraty wartości. Identyfikacja zdarzenia w połączeniu z wielkością ekspozycji kredytowej determinuje sposób jej wyceny.

Restrukturyzacja zaangażowań kredytowych

W sytuacji pogorszenia standingu kredytowego kredytobiorcy, ujawnianego w szczególności w ramach systemu wczesnego ostrzegania i innych działań monitoringowych/ intensywnego monitorowania, w celu minimalizacji strat i możliwie szybkiego ograniczenia ryzyk – Bank podejmuje szereg działań restrukturyzacyjnych. Najczęstsze elementy procesu restrukturyzacyjnego dotyczą renegocjacji warunków umowy kredytowej i mogą obejmować, m.in.:

- wydłużenie okresu spłat,

- obniżenie oprocentowania,
- umorzenie części zobowiązań finansowych kredytobiorcy,
- kombinacje powyższych.

Decyzje w zakresie działań restrukturyzacyjnych, w tym identyfikacja przesłanek utraty wartości, podlegają zatwierdzeniu przez odpowiedni szczebel kompetencyjny, w szczególności w wyspecjalizowanym obszarze restrukturyzacji i windykacji Banku.

Jakość portfela kredytowego

Strukturę jakościową portfela kredytowego Banku na dzień 31 grudnia 2013 roku, z uwzględnieniem podziału na segmenty biznesowe (wyliczoną w oparciu o wartość bilansową) prezentuje poniższa tabela.

w mln zł		Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
		Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)
Kredyty brutto bez rozpoznanej utraty wartości		18 477	90,0	1 615	73,5	1 923	88,0	22 015	88,4
Rating	PD								
0 do 4+	do 0,36%	9 478	46,2	63	2,9	50	2,3	9 591	38,5
4 do 6-	do 4,25%	7 343	35,7	969	44,1	1 759	80,5	10 071	40,5
7+ do 8	do 61,48%	1 473	7,2	534	24,3	65	3,0	2 072	8,3
Inne ¹		183	0,9	49	2,2	49	2,2	281	1,1
Kredyty brutto z rozpoznaną utratą wartości		2 048	10,0	583	26,5	262	12,0	2 893	11,6
KREDYTY BRUTTO		20 525	100,0	2 198	100,0	2 185	100,0	24 908	100,0
Korekta z tytułu wyceny portfela kredytowego Banku do wartości godziwej związanej z zakupem i przejęciem Banku BPH przez GE Money Bank								-25	
RAZEM NALEŻNOŚCI OD KLIENTÓW								24 883	

¹ kredyty bez ratingu oraz kredyty ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości ale bez rozpoznanej utraty wartości

Strukturę jakościową portfela kredytowego Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku, z uwzględnieniem podziału na segmenty biznesowe (wyliczoną w oparciu o wartość bilansową) prezentuje poniższa tabela.

w mln zł		Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
		Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)
Kredyty brutto bez rozpoznanej utraty wartości		20 062	90,2	1 780	74,0	2 975	95,9	24 817	89,5
Rating	PD								
0 do 4+	do 0,36%	10 527	47,3	63	2,6	763	24,6	11 353	40,9
4 do 6-	do 4,25%	7 301	32,8	1 100	45,8	2 167	69,9	10 568	38,1
7+ do 8	do 61,48%	2 124	9,6	564	23,4	29	0,9	2 717	9,8
Inne ¹		110	0,5	53	2,2	16	0,5	179	0,6
Kredyty brutto z rozpoznaną utratą		2 172	9,8	626	26,0	126	4,1	2 924	10,5

wartości								
KREDYTY BRUTTO	22 234	100,0	2 406	100,0	3 101	100,0	27 741	100,0
Korekta z tytułu wyceny portfela kredytowego Banku do wartości godziwej związanej z zakupem i przejęciem Banku BPH przez GE Money Bank							-29	
RAZEM NALEŻNOŚCI OD KLIENTÓW							27 712	

¹ kredyty bez ratingu oraz kredyty ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości ale bez rozpoznanej utraty wartości

Struktura jakościowa została oparta na kryteriach stosowanych przez Bank do oceny ryzyka kredytowego, tj. ratingach wynikających z wewnętrznych modeli ratingowych oraz przypisanym im parametrom PD. Parametr PD (ang. probability of default) określa prawdopodobieństwo niewywiązania się kredytobiorcy ze swoich zobowiązań wobec Banku (wyrażone jako %).

Struktura jakościowa portfela kredytowego bez rozpoznanej utraty wartości, w podziale na poszczególne segmenty biznesowe, wg stanu na 31 grudnia 2013 roku, kształtuje się następująco:

w mln zł		Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
		Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)
Kredyty nieprzeterminowane²		17 598	95,2	1 568	97,1	1 911	99,4	21 077	95,7
Rating	PD								
0 do 4+	do 0,36%	9 422	51,0	63	3,9	47	2,4	9 532	43,3
4 do 6-	do 4,25%	6 948	37,5	962	59,6	1 757	91,4	9 667	43,9
7+ do 8	do 61,48%	1 065	5,8	503	31,1	65	3,4	1 633	7,4
Inne ¹		163	0,9	40	2,5	42	2,2	245	1,1
Kredyty przeterminowane		879	4,8	47	2,9	12	0,6	938	4,3
11 – 30 dni przeterminowania		636	3,5	24	1,5	4	0,2	664	3,0
31 – 60 dni przeterminowania		174	0,9	12	0,7	1	0,1	187	0,9
61 – 90 dni przeterminowania		53	0,3	5	0,3	0	0,0	58	0,3
Powyżej 90 dni przeterminowania		16	0,1	6	0,4	7	0,4	29	0,1
KREDYTY BRUTTO BEZ ROZPOZNANEJ UTRATY WARTOŚCI		18 477	100,0	1 615	100,0	1 923	100,0	22 015	100,0

¹ kredyty bez ratingu oraz kredyty ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości ale bez rozpoznanej utraty wartości

² opóźnienia w spłatach do 10 dni uznawane są za opóźnienia techniczne. W związku z powyższym ekspozycję z opóźnieniami do 10 dni stanowiącą 6% portfela bez rozpoznanej utraty wartości zaprezentowano w kategorii „Kredyty nieprzeterminowane”.

Struktura jakościowa portfela kredytowego bez rozpoznanej utraty wartości, w podziale na poszczególne segmenty biznesowe, wg stanu na 31 grudnia 2012 roku, kształtuje się następująco:

w mln zł		Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
		Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)	Kredyty	Struktura (%)
Kredyty nieprzeterminowane²		18 878	94,1	1 707	95,9	2 973	99,9	23 558	94,9
Rating	PD								
0 do 4+	do 0,36%	10 418	51,9	63	3,6	763	25,7	11 244	45,3
4 do 6-	do 4,25%	6 810	33,9	1 086	61,0	2 166	72,8	10 062	40,5
7+ do 8	do 61,48%	1 569	7,8	517	29,0	29	1,0	2 115	8,5
Inne ¹		81	0,4	41	2,3	15	0,5	137	0,6
Kredyty przeterminowane		1 184	5,9	73	4,1	2	0,1	1 259	5,1
11 – 30 dni przeterminowania		832	4,1	35	2,0	1	0,0	868	3,5
31 – 60 dni przeterminowania		254	1,3	22	1,2	0	0,0	276	1,1
61 – 90 dni przeterminowania		65	0,3	7	0,4	1	0,0	73	0,3
Powyżej 90 dni przeterminowania		33	0,2	9	0,5	0	0,0	42	0,2
KREDYTY BRUTTO BEZ ROZPOZNANEJ UTRATY WARTOŚCI		20 062	100,0	1 780	100,0	2 975	100,0	24 817	100,0

¹ kredyty bez ratingu oraz kredyty ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości ale bez rozpoznanej utraty wartości

² opóźnienia w spłatach do 10 dni uznawane są za opóźnienia techniczne. W związku z powyższym ekspozycje z opóźnieniami do 10 dni stanowiące 3% portfela bez rozpoznanej utraty wartości zaprezentowano w kategorii „Kredyty nieprzeterminowane”.

Zasady wyceny ekspozycji kredytowych w zakresie utraty wartości w Banku BPH kształtowane są w oparciu o zasady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz Rekomendacji R wydanej przez Komisję Nadzoru Bankowego.

Wycena

Dla celów wyceny, wprowadzono podział całego portfela kredytowego na „pod-portfele MSR”: **portfel IBNR** (portfel ekspozycji bez zidentyfikowanej utraty wartości, dla którego szacowane są tzw. straty zaistniałe a nieujawnione), **portfel indywidualny** (indywidualnie istotne ekspozycje z przesłankami utraty wartości) oraz **portfel kolektywny** (ekspozycje z przesłankami utraty wartości, indywidualnie nieistotne).

Ogólne założenia dotyczące wyceny portfela IBNR

Portfel IBNR wycenia się pod kątem strat poniesionych a nieujawnionych, tj. strat wynikających z zaistnienia zdarzenia powodującego utratę wartości, na temat którego - z uwagi na opóźnienie w ujawnieniu - Bank nie posiadał szczegółowych informacji na dany koniec okresu sprawozdawczego. Pozyskanie dokładnej wiedzy pozwoliłoby na identyfikację zdarzenia default (przesłanki utraty wartości) i skutkowałoby wyceną poszczególnych ekspozycji w portfelu indywidualnym bądź kolektywnym. W związku z faktem, że powyższe nie jest możliwe, Bank dokonuje oszacowania tego typu strat wykorzystując koncepcję strat oczekiwanych. Ponieważ Międzynarodowe Standardy Rachunkowości wymagają by utrata wartości obejmowała wyłącznie poniesione straty - ze strat oczekiwanych dokonuje się eliminacji strat wynikających na skutek przyszłych zdarzeń poprzez zastosowanie tzw. okresu ujawnienia straty.

„Okres ujawnienia straty” jest to okres pomiędzy zaistnieniem zdarzenia, które skutkowałoby zidentyfikowaniem przesłanki utraty wartości, gdyby Bank posiadał wiedzę na jego temat,

a momentem rzeczywistej identyfikacji tej przesłanki przez Bank. Dla celów ustalenia okresów ujawnienia straty dokonuje się podziału portfela kredytowego na cztery grupy, z których każda składa się z ekspozycji kredytowych o podobnej charakterystyce procesu kredytowego:

1. kredytobiorcy z segmentu korporacyjnego,
2. małe i średnie przedsiębiorstwa,
3. kredytobiorcy indywidualni – kredyty zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych (hipoteczne),
4. kredytobiorcy indywidualni – kredyty niehipoteczne.

Okres ujawnienia straty wyrażany jest w miesiącach i ustalany osobno dla każdej z wymienionych wyżej jednorodnych grup.

Pomiaru strat poniesionych a nieujawnionych dokonuje się w ujęciu grupowym (portfelowym) dla grup składających się z ekspozycji kredytowych o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego.

W odniesieniu do należności kredytowych, utratę wartości ujmuje się w postaci odpisów aktualizujących. W przypadku zobowiązań pozabilansowych, potencjalną stratę Banku ujmuje się w postaci rezerwy.

Model wyceny portfela ekspozycji kredytowych pod kątem strat poniesionych a nieujawnionych podlega okresowej walidacji w zakresie parametrów wejściowych (Exposure at Default, Loss Given Default, Probability of Default, Loss Identification Period) oraz założeń metodologicznych. Wyniki walidacji i wnioski z niej płynące są dokumentowane i przedstawiane Kierownictwu Pionu Zarządzania Ryzykiem oraz kierowane do Zarządu Banku.

Ogólne założenia dotyczące wyceny portfela indywidualnego

Pomiar indywidualnej utraty wartości odbywa się dla wszystkich indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych, w przypadku których zidentyfikowano przesłanki wskazujące na utratę wartości.

Próg istotności, decydujący o przypisaniu ekspozycji z przesłankami utraty wartości do portfela indywidualnego, ustalany jest na poziomie kredytobiorcy i odnosi się do wielkości ekspozycji na dzień identyfikacji przesłanki utraty wartości.

Wyceny portfela indywidualnego dokonuje się w okresach kwartalnych. Jednak w przypadku uzyskania nowych znaczących informacji w okresie pomiędzy ocenami, niezwłocznie dokonuje się ponownej analizy oczekiwanych przepływów i, jeśli zasadne, odpowiednio koryguje wysokość odpisu aktualizującego/ rezerwy.

W celu ustalenia wielkości utraty wartości ekspozycji kredytowej, dokonuje się analizy oczekiwanych przepływów pieniężnych z tytułu tej ekspozycji („odzysków”). W rachunku odpisów aktualizujących/rezerw ujmowane są wszelkie istotne koszty zewnętrzne, jakie Bank planuje ponieść w celu wygenerowania odzysków.

Proces szacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych przeprowadzany jest w Banku BPH w specjalistycznej aplikacji informatycznej MISTRAL i wykorzystuje analizę scenariuszową. Ocena utraty wartości aktywów finansowych oparta jest na wiedzy eksperckiej i profesjonalnym osądzie. Aby zminimalizować subiektywizm procesu szacowania utraty wartości, wszelkie dokonane szacunki, poparte odpowiednią dokumentacją oraz, tam gdzie zasadne, wynikami analizy doświadczeń historycznych – podlegają weryfikacji w kilkustopniowym procesie akceptacji przez odpowiedni szczebel kompetencyjny. Ponadto, jakość i adekwatność procesu wyceny weryfikowana jest w postaci testów walidacyjnych przeprowadzanych w okresach minimum półrocznych. Regularny proces walidacji obejmuje, przede wszystkim, analizę:

- realizacji oczekiwanych przepływów;
- odchyień w zakresie realizacji oczekiwanych przepływów;
- częstotliwości zmian szacunków;
- stabilności poziomu odpisów/rezerw.

Wyniki walidacji i wnioski z niej płynące są dokumentowane i przedstawiane Kierownictwu Pionu Zarządzania Ryzykiem oraz kierowane do Zarządu Banku.

Ogólne założenia dotyczące wyceny portfela kolektywnego

Pomiar utraty wartości w ujęciu kolektywnym odbywa się dla wszystkich indywidualnie nieistotnych ekspozycji kredytowych, w przypadku których zidentyfikowano przesłanki wskazujące na utratę wartości.

Szacunek przyszłych przepływów pieniężnych w portfelu kolektywnym dokonywany jest w oparciu o dane historyczne dotyczące przepływów pieniężnych dla ekspozycji o podobnych charakterystykach ryzyka. Podziału na grupy homogeniczne dokonano w oparciu o następujące kryteria:

- segment kredytobiorcy;
- typ produktu;
- czas, jaki upłynął od wystąpienia zdarzenia default.

Stopy odzysku wyliczane są na podstawie informacji o rzeczywistych spłatach rejestrowanych w systemach banku zawierających informacje w zakresie odzysków wygenerowanych z danej ekspozycji po zaistnieniu zdarzenia default.

Kolektywny odpis z tytułu utraty wartości wyliczany jest odrębnie dla każdej ekspozycji kredytowej w portfelu bieżącym w oparciu o wielkości obserwowane dla danego rachunku (EAD, przepływy pieniężne po dacie default, efektywna stopa procentowa) oraz średnie parametry odzysku wyznaczone dla portfela jednorodnego, do którego należy ekspozycja.

Model wyceny portfela kolektywnego podlega okresowej weryfikacji w zakresie danych wejściowych oraz założeń metodologicznych. Nadrzędnym celem weryfikacji modelu jest identyfikacja i oszacowanie różnic pomiędzy poziomem odpisów wyliczonym na podstawie stosowanego modelu, a rzeczywistym poziomem strat ponoszonych na portfelu kolektywnym.

Weryfikacja (back-testing) modelu przeprowadzana jest w cyklach co najmniej rocznych.

Wyniki przeprowadzonych przez Bank back-testów parametrów modelu oraz wnioski z nich płynące są każdorazowo dokumentowane i przedstawiane Kierownictwu Pionu Zarządzania Ryzykiem oraz kierowane do Zarządu Banku.

Wyniki wyceny portfela

W wyniku wyceny portfela IBNR, pokrycie kredytów brutto odpisem na straty poniesione a nieujawnione kształtowało się, według stanu na 31 grudnia 2013 roku, na następującym poziomie:

w mln zł	Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)
KREDYTY BRUTTO BEZ ROZPOZNANEJ UTRATY WARTOŚCI	18 477	0,9	1 615	3,1	1 923	0,9	22 015	1,0

W wyniku wyceny portfela IBNR, pokrycie kredytów brutto odpisem na straty poniesione a nieujawnione kształtowało się, według stanu na 31 grudnia 2012 roku, na następującym poziomie:

w mln zł	Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)
KREDYTY BRUTTO BEZ ROZPOZNANEJ UTRATY WARTOŚCI	20 062	1,1	1 780	2,9	2 975	0,5	24 817	1,2

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, 78% ekspozycji kredytowych ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości wyceniono metodą portfelową (stan na 31 grudnia 2012: 84%), a 22% tych ekspozycji wyceniono metodą indywidualną (stan na 31 grudnia 2012: 16%).

Według stanu na 31 grudnia 2013 roku, pokrycie odpisem portfela kredytowego z utratą wartości na poziomie Banku ogółem oraz w podziale na segmenty biznesowe przedstawia poniższa tabela:

w mln zł	Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)
Portfel kolektywny	1 844	81,2	399	78,9	1	64,5	2 244	80,8
Portfel indywidualny	204	52,7	184	55,5	261	21,8	649	41,1
KREDYTY BRUTTO Z ROZPOZNANĄ UTRATĄ WARTOŚCI	2 048	78,4	583	71,5	262	21,9	2 893	71,9

Według stanu na 31 grudnia 2012 roku, pokrycie odpisem portfela kredytowego z utratą wartości na poziomie Banku ogółem oraz w podziale na segmenty biznesowe przedstawia poniższa tabela:

w mln zł	Osoby Prywatne		Małe i Średnie Przedsiębiorstwa		Korporacje		Klienci ogółem	
	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)	Kredyty	Pokrycie (%)
Portfel kolektywny	1 970	80,8	471	72,8	1	51,1	2 442	79,3
Portfel indywidualny	202	51,2	155	50,0	125	25,1	482	44,1
KREDYTY BRUTTO Z ROZPOZNANĄ UTRATĄ WARTOŚCI	2 172	78,1	626	67,2	126	25,4	2 924	73,4

Jakość kredytowa instrumentów finansowych stanowiących aktywa Banku innych niż należności kredytowe od klientów

Zgodnie z wewnętrznymi procedurami Banku, dla każdego banku-kontrahenta, dla którego Bank posiada limity kredytowe wyznaczany jest rating wewnętrzny (zgodnie ze skalą ratingową obowiązującą w Banku). Rating wewnętrzny ustalana się na podstawie ratingów zewnętrznych agencji ratingowych (Standard & Poors, Moody's oraz Fitch) przyznanych danemu bankowi zgodnie z algorytmem opartym na skali PD („probability of default”). Rewizja ratingów następuje w procesie bieżącego i okresowego monitoringu zaangażowań, np. po zmianie ratingu przez zewnętrzne agencje ratingowe lub wystąpieniu innych przesłanek mających wpływ na ryzyko kredytowe kontrahenta.

w mln zł

31.12.2013	Operacje z Bankiem Centralnym	Aktywa finansowe wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Należności od Banków	Należności z tytułu leasingu finansowego oraz inne należności od klientów	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
Rating					
0 do 4+	548	6 444	326	164	359
4 do 6-	0	18	0	34	0
7+ do 8-	0	20	0	0	0
Bez ratingu	0	0	0	89	11
Wartości bilansowe	548	6 482	326	287	370

w mln zł

31.12.2012	Operacje z Bankiem Centralnym	Aktywa finansowe wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Należności od Banków	Należności z tytułu leasingu finansowego oraz inne należności od klientów	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
Rating					
0 do 4+	741	4 687	647	28	353
4 do 6-	0	45	2	3	0
Bez ratingu	0	0	0	77	11
Wartości bilansowe	741	4 732	649	108	364

Koncentracja zaangażowania

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku nie występowały zaangażowania równe bądź przekraczające 10% funduszy własnych Grupy Banku BPH S.A.

Zaangażowanie wobec największych kredytobiorców Banku rozumianych jako pojedynczy klient bądź grupa powiązana na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawia poniższe zestawienie:

10 największych kredytobiorców Grupy Banku BPH SA

mln zł

31.12.2013					
Lp.	Podmiot/ grupa powiązana	Sektor	łączna kwota	Kredyty brutto	Zobowiązania pozabilansowe
1	Pojedynczy podmiot	przemysł paliwowy	360	0	360
2	Pojedynczy podmiot	administracja publiczna	300	0	300
3	Pojedynczy podmiot	nieruchomości	114	114	0
4	Grupa powiązana	informacja i komunikacja oraz działalność profesjonalna	92	55	37
5	Pojedynczy podmiot	przemysł chemiczny	82	44	38
6	Grupa powiązana	handel/rolnictwo	80	65	15
7	Grupa powiązana	przemysł metalurgiczny	76	9	67
8	Pojedynczy podmiot	informacja i komunikacja	73	73	0

9	Pojedynczy podmiot	handel	63	62	1
10	Pojedynczy podmiot	budownictwo	62	62	0
razem			1 302	484	818

Zaangażowanie wobec największych kredytobiorców Banku rozumianych jako pojedynczy klient bądź grupa powiązana na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawia poniższe zestawienie:

10 największych kredytobiorców Grupy Banku BPH SA

31.12.2012					
Lp.	Podmiot/ grupa powiązana	Sektor	Łączna kwota	Kredyty brutto	Zobowiązania pozabilansowe
1	Pojedynczy podmiot	sektor budżetowy	300	274	26
2	Pojedynczy podmiot	górnictwo rud metali	279	279	0
3	Pojedynczy podmiot	przemysł paliwowy	200	74	126
4	Grupa powiązana	informacja i komunikacja	124	71	53
5	Pojedynczy podmiot	nieruchomości	115	115	0
6	Pojedynczy podmiot	produkcja artykułów spożywczych	98	98	0
7	Pojedynczy podmiot	informacja i komunikacja	93	93	0
8	Grupa powiązana	informacja i komunikacja oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	92	59	33
9	Pojedynczy podmiot	informacja i komunikacja	77	66	11
10	Grupa powiązana	przemysł metalurgiczny	76	17	59
razem			1 454	1 146	308

Podział segmentowy

Struktura kredytów brutto według rodzaju klientów i ich finansowania przedstawiała się następująco:

	31.12.2013		31.12.2012	
	w mln zł	w %	w mln zł	w %
Przedsiębiorstwa	4 383	17,6	5 507	19,9
Kredyty korporacyjne	2 185	8,8	3 101	11,2
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	2 198	8,8	2 406	8,7
Osoby prywatne	20 525	82,4	22 234	80,1
Kredyty hipoteczne	15 342	61,6	16 417	59,1
Inne kredyty (niehipoteczne)	5 183	20,8	5 817	21,0
Ogółem	24 908	100,0	27 741	100,0

Podział walutowy

Struktura kredytów brutto według rodzaju waluty przedstawiała się następująco:

waluty	31.12.2013		31.12.2012	
	w mln zł	w %	w mln zł	w %
PLN	10 660	42,8	12 229	44,1
CHF	13 240	53,2	14 228	51,3

EUR	934	3,7	923	3,3
USD	56	0,2	337	1,2
Inne	18	0,1	24	0,1
Ogółem	24 908	100,0	27 741	100,0

Struktura kredytów hipotecznych brutto dla osób prywatnych według rodzaju waluty przedstawiała się następująco:

waluty	31.12.2013		31.12.2012	
	Kredyty hipoteczne dla osób prywatnych		Kredyty hipoteczne dla osób prywatnych	
	w mln zł	w %	w mln zł	w %
PLN	1 793	11,7	1 885	11,5
CHF	13 150	85,7	14 086	85,8
EUR	358	2,3	396	2,4
USD	41	0,3	50	0,3
Inne	0	0,0	0	0,0
Ogółem	15 342	100,0	16 417	100,0

We wrześniu 2011 roku Bank wycofał z oferty kredyty indeksowane do walut obcych. Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku uwzględnia dodatkowy czynnik ryzyka długoterminowego związany z kredytami indeksowanymi do walut obcych.

45.5. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów, nieadekwatnych procedur, działań ludzi, działań systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje również ryzyko prawne oraz uwzględnia ryzyko reputacji jako efekt zdarzenia operacyjnego, wyłącza natomiast ryzyko strategiczne. Bank stosuje metodę standardową na potrzeby wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu tego rodzaju ryzyka.

Ogólne zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym

Polityką Banku BPH jest minimalizacja ekspozycji z tytułu ryzyka operacyjnego. Realizacja tej zasady następuje poprzez przeciwdziałanie wystąpieniom strat operacyjnych oraz ograniczanie ich skutków w przypadku materializacji ryzyk. Cele zarządzania ryzykiem operacyjnym realizowane są w ramach całościowego systemu kontroli zarządzania ryzykiem operacyjnym. Zasady i struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku BPH zostały ujęte w wewnętrznej regulacji wprowadzonej uchwałą Zarządu.

Zgodnie z wprowadzonymi Uchwałą Zarządu Banku regulacjami, określona została struktura zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego obejmująca wszystkie jednostki/ komórki organizacyjne Banku. W skład tej struktury wchodzić Członkowie Zarządu, Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego, jednostka odpowiedzialna za kontrolę ryzyka operacyjnego (Biuro Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Departamencie Ryzyka Operacyjnego i Zarządzania Nadużyciami), Koordynatorzy Ryzyka Operacyjnego poszczególnych pionów/obszarów Banku oraz wyznaczeni przez nich Championi Ryzyka Operacyjnego.

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za funkcjonowanie procesu zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego, natomiast Komitet jest ciałem decyzyjnym i rekomendującym działania związane z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym. W jego skład wchodzić wybrani Członkowie Zarządu,

przedstawiciele z Departamentu Compliance, Pionu Prawnego i Relacji Korporacyjnych oraz Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Koordynatorzy Ryzyka Operacyjnego odpowiedzialni są za organizację zarządzania ryzykiem operacyjnym w nadzorowanych obszarach w oparciu o informacje dostarczone z nadzorowanych przez nich jednostek/komórek organizacyjnych, w szczególności przez podległych Championów Ryzyka Operacyjnego.

Championi Ryzyka Operacyjnego odpowiedzialni są za wdrożenie zasad i struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym w swoich jednostkach/komórkach organizacyjnych zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez Koordynatora oraz wspieranie Koordynatora Ryzyka Operacyjnego w pełnieniu powierzonych mu obowiązków a w szczególności w spełnieniu wymogów odnośnie raportowania ryzyk, zdarzeń oraz kluczowych wskaźników ryzyka.

Za proces kontroli ryzyka operacyjnego odpowiedzialne jest Biuro Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym. Biuro to jest w szczególności odpowiedzialne za monitoring ryzyka w całym Banku, w tym także za rozwój i wprowadzanie odpowiednich metod i instrumentów kontroli ryzyka operacyjnego.

Głównymi elementami składającymi się na proces kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym są następujące narzędzia i metody pomiaru ryzyka operacyjnego:

- Proces Oceny Ryzyk i Mechanizmów Kontrolnych
- Ewidencja Danych o Stratach Operacyjnych
- Monitorowanie ryzyka operacyjnego w oparciu o Kluczowe Wskaźniki Ryzyka.

Proces Oceny Ryzyk i Mechanizmów Kontrolnych

Bank dokonuje pomiaru ryzyka operacyjnego na poziomie procesów biznesowych. W celu realizacji tego zadania przeprowadza między-funkcyjny proces identyfikacji i oceny ryzyk operacyjnych oraz mechanizmów ograniczania ryzyk.

Ewidencja danych o stratach operacyjnych

W Banku funkcjonuje proces rejestracji danych o zdarzeniach wynikających z czynników operacyjnych. W ramach procesu Bank systematycznie gromadzi dane o stratach operacyjnych, incydentach operacyjnych, a także innych zdarzeniach operacyjnych, które nie przyniosły straty, ale zostały ocenione jako istotne z punktu widzenia narażenia na stratę operacyjną. Dane te są przechowywane w scentralizowanych rejestrach Banku.

Kluczowe wskaźniki ryzyka operacyjnego

Bank posiada system wczesnego ostrzegania przed ekspozycją na ryzyko operacyjne w oparciu o tzw. kluczowe wskaźniki ryzyka (ang. KRI – Key Risk Indicators). KRI są zestawem parametrów procesu biznesowego, które z wyprzedzeniem odzwierciedlają skalę narażenia na ryzyko oraz zmiany profilu ryzyka operacyjnego danego procesu.

45.6. Pochodne instrumenty finansowe

W ramach operacji wykonywanych przez Grupę Banku BPH zawierane są transakcje pochodne. Transakcje te znajdują się w ofercie dla klientów niebankowych oraz zawierane są w celu zarządzania ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stóp procentowych.

Bank dokonuje codziennej wyceny instrumentów pochodnych wykorzystując następujące metody:

Instrument Finansowy	Modele wyceny
Fx-forward, Fx-swap, IRS, CIRS, FRA	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych
Opcje walutowe	Model wyceny opcji (Garman – Kohlhagen)
Opcje na indeksy giełdowe	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)
Opcje na indeksy cen surowców	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)
Terminowe operacje papierami wartościowymi	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych
Opcje na stopę procentową	Model wyceny opcji (Blacka)
Opcje walutowe barierowe	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)
Opcje walutowe binarne	Model wyceny opcji (rozszerzony model Blacka – Scholesa)

Podstawą wyceny instrumentów finansowych są ogólnodostępne stawki oraz kwotowania rynkowe zapisywane w systemach Bloomberg oraz Reuters. Wycena tych instrumentów oraz rewaluacja pozycji walutowej dokonywana jest przez jednostkę organizacyjną Banku niezależną od struktur odpowiedzialnych za sprzedaż produktów BPH SA. Jednostka ta dokonuje właściwej parametryzacji algorytmów oraz systemów wyceny w zakresie wyżej wymienionych stawek rynkowych oraz sprawuje kontrolę nad zgodnością danych.

Według stanu na 31 grudnia 2013 roku niezapadłe instrumenty pochodne zawarte przez Grupę Banku BPH przedstawiały się następująco:

	Wartości nominalne w podziale na terminy zapadalności			
	< 1 roku	1 - 5 lat	> 5 lat	Razem
Transakcje stopy procentowej, w tym:	6 029 760	2 585 101	422 615	9 037 476
IRS	6 029 760	2 585 101	410 515	9 025 376
Kupione opcje na stopę procentową	0	0	6 050	6 050
Sprzedane opcje na stopę procentową	0	0	6 050	6 050
Transakcje walutowe, w tym:	1 864 855	90 864	0	1 955 719
Fx-forward	557 975	4 398	0	562 373
Fx-swap	1 042 714	30 120	0	1 072 834
CIRS	187 356	56 346	0	243 702
Kupione opcje walutowe	52 297	0	0	52 297
Sprzedane opcje walutowe	24 513	0	0	24 513
Transakcje kapitałowe, w tym:	154 610	232 555	0	387 165
Kupione opcje kapitałowe	77 369	116 322	0	193 691
Sprzedane opcje kapitałowe	77 241	116 233	0	193 474
RAZEM	8 049 225	2 908 520	422 615	11 380 360

Na dzień 31 grudnia 2013 roku w portfelu Grupy znajdowały się strukturyzowane certyfikaty depozytowe, gdzie jako pochodny instrument wbudowany są wykorzystywane:

- opcje na pojedynczy indeks z giełdy warszawskiej,
- opcje towarowe,
- opcje na pojedynczy indeks cen akcji z giełd europejskich, amerykańskich i azjatyckich.

Według stanu na 31 grudnia 2012 roku niezapadłe instrumenty pochodne zawarte przez Grupę Banku BPH przedstawiały się następująco:

w tys. zł

	Wartości nominalne w podziale na terminy zapadalności			
	< 1 roku	1 - 5 lat	> 5 lat	Razem
Transakcje stopy procentowej, w tym:	5 312 585	3 404 938	520 546	9 238 069
IRS	5 184 285	3 404 938	506 630	9 095 853
Kupione opcje na stopę procentową	0	0	6 958	6 958
Sprzedane opcje na stopę procentową	0	0	6 958	6 958
Inne kontrakty na stopę procentową	128 300	0	0	128 300
Transakcje walutowe, w tym:	1 435 589	276 903	0	1 712 492
Fx-forward	556 966	21 977	0	578 943
Fx-swap	821 459	12 265	0	833 724
CIRS	0	242 661	0	242 661
Kupione opcje walutowe	30 662	0	0	30 662
Sprzedane opcje walutowe	26 502	0	0	26 502
Transakcje kapitałowe, w tym:	132 382	0	0	132 382
Kupione opcje kapitałowe	66 191	0	0	66 191
Sprzedane opcje kapitałowe	66 191	0	0	66 191
Transakcje towarowe, w tym:	124 876	0	0	124 876
Kupione opcje towarowe	62 438	0	0	62 438
Sprzedane opcje towarowe	62 438	0	0	62 438
RAZEM	7 005 432	3 681 841	520 546	11 207 819

Na dzień 31 grudnia 2012 roku w portfelu Grupy znajdowały się strukturyzowane certyfikaty depozytowe, gdzie jako pochodny instrument wbudowany są wykorzystywane:

- opcje na pojedynczy indeks z giełdy warszawskiej,
- opcje towarowe,
- opcje na koszyk akcji dużych polskich spółek.

Standardowym ryzykiem wynikającym z instrumentów pochodnych jest wystąpienie przypadku, w którym kontrahent nie będzie w stanie wywiązać się z zobowiązań wynikających z transakcji. W przypadku braku wywiązania się z postanowień Bank zanotuje stratę, jeżeli wartość rynkowa instrumentu pochodnego jest dla niego dodatnia.

Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi

W 2013 roku ryzyko kredytowe związane z zawartymi transakcjami pochodnymi (np. Fx Option, Forward, Fx Swap) pozostawało pod kontrolą. Zmienność rynków walutowych była względnie niska w całym okresie, przy czym można było zaobserwować tendencję do umacniania się PLN wobec głównych walut zagranicznych w drugiej połowie roku. Bank kontynuował działania mające na celu aktywne zarządzanie ryzykami związanymi z portfelem zawartych transakcji pochodnych. Głównie działania te obejmowały:

- prowadzenie bieżącego monitorowania w zakresie wyceny rynkowej, poziomu zabezpieczenia, zdolności kredytowej kontrahentów,
- prowadzenie okresowego monitorowania portfela zawartych transakcji (ujęcie zagregowane),
- kontynuowanie strategii restrukturyzacji wobec pojedynczych ekspozycji.

Wycena niezapadłych transakcji pochodnych w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta jest przeprowadzana w podejściu analogicznym do wyceny portfela kredytowego Banku. Oszacowania korekty wartości godziwej o ryzyko kredytowe kontrahenta dokonuje się w ujęciu indywidualnym: w przypadku klientów gdzie analiza indywidualna wskazuje na podwyższone ryzyko kredytowe kontrahenta oraz w ujęciu portfelowym: w odniesieniu do transakcji z kontrahentami gdzie indywidualna ocena standingu kredytowego nie wykazuje przesłanek podwyższonego ryzyka.

- W przypadku transakcji ocenianych indywidualnie, korektę oszacowano przy zastosowaniu techniki zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych w podejściu wieloscenariuszowym.
- W zakresie wyceny portfelowej, w celu oszacowania korekty wyceny wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta wykorzystano podejście oparte na koncepcji strat poniesionych, lecz nieujawnionych.

45.7. Kompensowanie aktywów i zobowiązań

W poniższej tabeli zaprezentowano pozycje aktywów i zobowiązań, w ramach których występują pozycje będące przedmiotem kompensowania zgodnie z zasadami opisanymi w nocy g) „Kompensowanie instrumentów finansowych” oraz pozycje niebędące przedmiotem kompensowania natomiast zostały objęte porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania w sytuacji wystąpienia przypadku naruszenia.

w tys. zł						
Stan na dzień 31.12.2013	Kwoty brutto przed kompensowaniem	Kwoty podlegające kompensowaniu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Kwoty netto wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Kwoty objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, które nie podlegały kompensowaniu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota ekspozycji netto
	(a)	(b)	(c) = (a) - (b)	Kwoty związane z ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają niektórych lub wszystkich kryteriów kompensowania (d)	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne (e)	(c) - (d) - (e)
Aktywa	268 611	-34 856	233 755	-64 944	-74 374	94 437
Dodatnia wartość instrumentów pochodnych	157 034	-34 856	122 178	-64 944	-13 187	44 047
Należności od banków z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	77 140	0	77 140	0	-61 187	15 953
Należności od klientów z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	34 437	0	34 437	0	0	34 437
Zobowiązania	350 872	-34 856	316 016	-64 944	-74 375	176 697
Ujemna wartość instrumentów pochodnych	186 714	-34 856	151 858	-64 944	-61 187	25 727
Zobowiązania wobec banków z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	82 703	0	82 703	0	-13 138	69 565
Zobowiązania wobec klientów z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	81 455	0	81 455	0	-50	81 405

w tys. zł

Stan na dzień 31.12.2012	Kwoty brutto przed kompensowaniem	Kwoty podlegające kompensowaniu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Kwoty netto wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Kwoty objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, które nie podlegały kompensowaniu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota ekspozycji netto
				Kwoty związane z ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają niektórych lub wszystkich kryteriów kompensowania	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	
	(a)	(b)	(c) = (a) - (b)	(d)	(e)	(c) - (d) - (e)
Aktywa	390 104	-46 144	343 960	-64 753	-169 580	109 627
Dodatnia wartość instrumentów pochodnych	237 274	-46 144	191 130	-64 753	-52 695	73 682
Należności od banków z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	124 455	0	124 455	0	-116 886	7 569
Należności od klientów z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	28 376	0	28 376	0	0	28 376
Zobowiązania	396 124	-46 144	349 980	-64 753	-169 580	115 647
Ujemna wartość instrumentów pochodnych	264 420	-46 144	218 276	-64 753	-116 885	36 638
Zobowiązania wobec banków z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	55 796	0	55 796	0	-52 598	3 198
Zobowiązania wobec klientów z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	75 908	0	75 908	0	-97	75 811

45.8. Zarządzanie kapitałem

Zasady zarządzania kapitałem są uregulowane w Banku w „Polityce zarządzania kapitałem w Banku BPH S.A.”. Dokument ten jest zatwierdzany przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku.

Polityka określa w szczególności długoterminowe cele kapitałowe, zasady zarządzania kapitałem w sytuacjach normalnych i awaryjnych (awaryjny plan kapitałowy), podstawy procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, jak również podział odpowiedzialności i strukturę sprawozdawczości.

Polityka jest odpowiednio aktualizowana, aby odzwierciedlać zmiany dotyczące Banku oraz jego środowiska biznesowego.

Ogólny cel polityki kapitałowej

Celem polityki kapitałowej jest aktywne zapewnienie zrównoważonego długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i utrzymanie kapitału na poziomie, który umożliwi Bankowi działanie w sposób ostrożny, a jednocześnie skuteczny. Osiągnięcie tego celu jest realizowane poprzez utrzymanie odpowiedniej bazy kapitałowej, biorąc pod uwagę profil ryzyka Banku i przepisy ostrożnościowe, a także uwzględniając zarządzanie kapitałem w oparciu o ryzyko w ramach planowanych celów w działalności gospodarczej.

Zasady strategii kapitałowej

Zarządzanie kapitałem to podstawowy element zarządzania działalnością Banku, nieodłącznie związany z ogólną strategią Banku. Większość decyzji biznesowych bezpośrednio lub pośrednio wiąże się z zarządzaniem kapitałem. Uwzględniając szeroki zakres wzajemnych powiązań Bank przyjął w swojej strategii kapitałowej następujące zasady ogólne, stanowiące podstawę zarządzania kapitałem:

- tworzenie wartości - zrównoważony, długoterminowy wzrost wartości dla akcjonariuszy stanowi kluczowy element zarządzania Bankiem w tym zarządzania kapitałowego. Wzrost ten powinien być osiągnięty przez włączenie zarządzania kapitałem do działalności gospodarczej,
- kapitał jako narzędzie do pomiaru wyników - zapewnienie efektywnego wykorzystania kapitału i tworzenie wartości dla akcjonariuszy,
- planowanie strategiczne i budżetowanie - planowanie kapitałowe jako integralny element procesu planowania strategicznego i budżetowania,
- adekwatność kapitałowa - zgodność z minimalnymi wymogami kapitałowymi i z apetytem na ryzyko Banku,
- stabilna baza kapitałowa - baza kapitałowa powinna być stabilna, aby zapewnić Bankowi bezpieczeństwo oraz zrównoważony wzrost,
- struktura kapitału - źródła kapitału powinny być wykorzystywane zgodnie z preferowaną strukturą kapitału Banku,
- zaangażowanie kierownictwa - Zarząd i Rada Nadzorcza aktywnie uczestniczą w zarządzaniu kapitałem,
- przejrzysta komunikacja - przejrzysta komunikacja w zakresie strategii kapitałowej z wewnętrznymi i zewnętrznymi zainteresowanymi stronami,
- powszechne zrozumienie - jednostki organizacyjne powinny rozumieć rolę zarządzania kapitałem i jego wpływ na swoją działalność.

Cele kapitałowe

Ustalając cele kapitałowe, Bank bierze pod uwagę swoje plany strategiczne i przewidywany rozwój działalności oraz warunki zewnętrzne, w tym sytuację makroekonomiczną oraz inne czynniki środowiska biznesowego. Cele kapitałowe mają podobny horyzont jak strategia biznesowa i są zatwierdzane przez Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem Przedsiębiorstwa. Cele kapitałowe koncentrują się z jednej strony na minimalnych wymogach kapitałowych i współczynnika adekwatności kapitałowej, a z drugiej strony na kapitale wewnętrznym wymaganym do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i zostały ustanowione w „Polityce zarządzania kapitałem w Banku BPH S.A.” poprzez określenie akceptowalnych poziomów współczynnika adekwatności kapitałowej, współczynnika kapitału poziomu I oraz współczynnika kapitału wewnętrznego.

Preferowana struktura kapitału

Bank określa swoją preferowaną strukturę kapitału w oparciu o współczynnik kapitału poziomu I do kapitału poziomu I.

Awaryjne plany kapitałowe

Bank posiada „awaryjne plany kapitałowe” („CCP” – *Capital Contingency Plan*), aby terminowo przeciwdziałać niewystarczającemu poziomowi bazy kapitałowej. Uruchomienie CCP jest przedmiotem decyzji Banku, podejmowanej po przekroczeniu określonego poziomu współczynników kapitałowych.

Proces zarządzania kapitałem

a) Struktura organizacyjna procesu zarządzania kapitałem

Zarządzanie kapitałem to proces realizowany na różnych poziomach, w odpowiednich jednostkach organizacyjnych Banku oraz jego spółkach zależnych. Nadrzędną rolę w zarządzaniu kapitałem odgrywają Rada Nadzorcza i Zarząd.

Główną rolę w bieżącej realizacji „Polityki zarządzania kapitałem w Banku BPH S.A.”, obok Rady Nadzorczej i Zarządu, odgrywa Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem Przedsiębiorstwa. W procesie biorą udział wyspecjalizowane jednostki Banku.

b) Kapitał dostępny

Zarządzanie kapitałem koncentruje się na kapitale wymaganym (wewnętrznym, regulacyjnym) i kapitale dostępnym. Kapitał wymagany to kwota kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka. Kapitał dostępny to kwota kapitału w dyspozycji Banku definiowana jako regulacyjne fundusze własne określone w art. 127 Prawa bankowego. Kapitał dostępny obejmuje kapitał poziomu I (podstawowy) i poziomu II (uzupełniający) pomniejszone o odliczenia szczegółowo określone w „Polityce zarządzania kapitałem w Banku BPH S.A.”.

c) Planowanie kapitału

Planowanie kapitału koncentruje się na ocenie bieżących i prognozowanych wymogów kapitałowych Banku (zarówno regulacyjnych, jak i wewnętrznych), a także porównywaniu ich z bieżącym i prognozowanym kapitałem dostępnym.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego

ICAAP to proces, w ramach którego Bank dokonuje oceny kwoty kapitału wewnętrznego potrzebnego na pokrycie ponoszonego przez siebie ryzyka, uwzględniając swoją strategię biznesową, a także apetyt na ryzyko i profil ryzyka. Kapitał wewnętrzny musi być całkowicie pokryty kapitałem dostępnym Banku.

Proces ICAAP w Banku obejmuje pięć faz:

- ustalenie ryzyk o istotnym znaczeniu;
- kwantyfikacja ryzyk;
- agregacja ryzyk;
- alokacja kapitału;
- monitorowanie i sprawozdawczość (w tym kontrola ex-post).

Poziom kluczowych wartości w zakresie zarządzania kapitałem

	w tys. zł	
	Stan na dzień	
	31.12.2013	31.12.2012
I. Fundusze podstawowe	3 751 693	3 495 008
Kapitał podstawowy	383 340	383 340
Inne kapitały	4 435 767	4 183 109
Korekta funduszy o wartości niematerialne	-1 067 181	-1 071 441
Niezrealizowane straty na instrumentach finansowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	-233	0
II. Fundusze uzupełniające	676 965	680 085
Niezrealizowane zyski na instrumentach finansowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	1 965	5 085
Pożyczka podporządkowana	675 000	675 000
III. Fundusze własne	4 428 658	4 175 093

Według danych na 31 grudnia 2013 roku współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej Banku wynosi 16,42% i jest powyżej poziomu ustanowionego przez Regulatora. W ciągu 2013 roku i 2012 roku Grupa spełniała wymogi regulacyjne w zakresie adekwatności kapitałowej.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

12.03.2014	Richard Gaskin Prezes Zarządu podpis
------------	----------------------------------	-----------------

12.03.2014	Andras Bende Wiceprezes Zarządu podpis
------------	------------------------------------	-----------------

12.03.2014	Mariusz Bondarczuk Wiceprezes Zarządu podpis
------------	--	-----------------

12.03.2014	Grzegorz Jurczyk Wiceprezes Zarządu podpis
------------	--	-----------------

12.03.2014	Mariusz Kostera Wiceprezes Zarządu podpis
------------	---------------------------------------	-----------------

12.03.2014	Krzysztof Nowaczewski Wiceprezes Zarządu podpis
------------	---	-----------------

12.03.2014	Wilfried Mathias Seidel Wiceprezes Zarządu podpis
------------	---	-----------------

12.03.2014	Grażyna Utrata Wiceprezes Zarządu podpis
------------	--------------------------------------	-----------------
